

Armoede en Schulden Monitor Zwolle 2021

Ontwikkelingen in minima en schuldenproblematiek

Opdrachtnemer	Onderzoek & Informatie
Versie	definitief
Datum	5 oktober 2021

Datum
Titel

oktober 2021
Armoede & Schulden Monitor Zwolle 2021

Colofon

Armoede & Schulden Monitor 2021

Gemeente Zwolle
5 oktober 2021

Opdrachtgever

Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Zwolle

Samenstelling

Afdeling Informatievoorziening/ Gemeente Zwolle

Inhoud

	Samenvatting en conclusies	6
1	Inleiding	10
1.1	Gebruik van brondata	10
1.2	Leeswijzer	10
	Deel I Minima in Zwolle	11
2	Minima in Zwolle	12
2.1	Definitie armoede	12
2.2	Ontwikkeling in minimahuishoudens	12
2.3	Minimahuishoudens naar huishoudtype	14
2.3.1	Aandeel minima per huishoudtype	15
2.4	Minimahuishoudens naar leeftijd hoofdkostwinner	16
2.4.1	Aandeel minima per leeftijdsgroep	17
2.5	Minimahuishoudens naar migratieachtergrond	17
2.5.1	Aandeel minima per herkomstgroep	18
2.6	Minimahuishoudens naar inkomensbron	19
2.6.1	Aandeel minima per inkomensbron	20
2.7	Minimahuishoudens naar Zwolse wijken	21
2.7.1	Aandeel minima per wijk	22
2.8	Kinderen in minimahuishoudens	23
3	Langdurige minima in Zwolle	28
3.1	Ontwikkeling in langdurige minima	28
3.2	Langdurige minima naar kenmerken	28
3.3	Langdurige minima naar inkomensbron	29
3.4	Kinderen in langdurige minimahuishoudens	30
4	Bereik van minimaregelingen in Zwolle	32
4.1	Bijstand	32
4.1.1	Bijstandsvolume, bijstandsontwikkeling en bijstandspopulatie	32
4.1.2	Instroom en uitstroom bijstand	34
4.2	Bijzondere bijstand	38
4.3	Collectieve zorgverzekering minima	39
4.4	Tegemoetkoming hoge zorgkosten	40
4.5	Individuele inkomenstoelage	41
4.6	Participatiefonds	42
4.7	Regelingen voor kinderen	43
4.7.1	Scholierenregeling	43
4.7.2	Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties	44
4.7.3	Armoede en gezondheid kinderen	46
4.7.4	Peuterspeelzaal	46
4.7.5	Zwemvangnet	47
4.8	Noodfonds	47

4.9	Voedselbank	48
	Deel II Schuldenproblematiek in Zwolle	49
5	Inleiding	50
5.1	Definitie schuldenproblematiek	50
5.2	Beleid gemeente Zwolle	50
5.3	Leeswijzer	50
6	Risico op schulden	51
6.1	Moeilijk rondkomen met inkomen	51
6.2	Betaalgedrag en risicoprofiel	51
6.3	Faillissementen van bedrijven en instellingen	52
6.4	Huisuitzettingen	53
6.5	Beslaglegging op bijstandsuitkeringen	54
7	Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek	55
7.1	Gemiddelde schuld	55
7.2	Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser	56
7.3	Typen schulden	56
7.4	Aantal schuldeisers	57
7.5	Aantal crisisaanvragen	58
8	Inwoners met financiële ondersteuning	59
8.1	Type huishouden	59
8.2	Leeftijd	59
8.3	Herkomst	60
8.4	Wijk	61
8.5	Inkomensbron	62
9	Bereik van ondersteuning bij geldproblemen in Zwolle	63
9.1	Bereik gemeentelijke webpagina's	63
9.1.1	Bezoekers Geldproblemen voorkomen en oplossen	63
9.1.2	Bezoekers Mijn Geldzaken	64
9.2	Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen	64
9.2.1	Bezoekers Geldfit.nl	65
9.2.2	Gebruikers geldplannen NIBUD	65
9.2.3	Week van het Geld	66
9.2.4	Vroegsignalering Vroeg eropaf	67
9.2.5	Bezoekers spreekuur Op Orde	67
9.2.6	Betalingsregelingen via Op Orde	68
9.2.7	Financieel Spreekuur studenten MBO/HBO	68
9.3	Bereik ondersteuning bij geldproblemen	69
9.3.1	Gemeentelijke ondersteuning bij schulden	69
9.3.2	Budgetbeheer	70
9.3.3	Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind	71
9.3.4	Bedrag van verstrekte sociale kredieten	72

Datum	oktober 2021
Titel	Armoede & Schulden Monitor Zwolle 2021

9.3.5	Jongeren geholpen met Perspectieffonds	73
9.4	Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten	73
	Bijlage 1 Gebruikte databronnen	74
	Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst	75
	Bijlage 3 Tabellen minimahuishoudens	79
	Bijlage 4. Tabellen bijstand	81

Samenvatting

Om als gemeente een goede invulling te kunnen geven aan het armoede- en schuldenbeleid en de uitvoering ervan, is het noodzakelijk om de ontwikkelingen in de doelgroepen nauwlettend in de gaten te houden. Daarom voert gemeente Zwolle jaarlijks de Armoede- en Schuldenmonitor uit, waarvan de resultaten in deze rapportage worden gepresenteerd.

De rapportage bestaat uit twee delen:

1. In het eerste deel worden de ontwikkelingen in de omvang en aard van de inwoners die rondkomen van een laag inkomen in beeld gebracht. Daarbij wordt vaak ook de vergelijking gemaakt met Nederland. De cijfers over de minimahuishoudens en hun kenmerken (hoofdstukken 2 en 3), zijn afkomstig uit het jaarlijkse Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Omdat de cijfers op gemeenteniveau jaren later beschikbaar komen, rapporteren we in deze monitor de cijfers van 2018 en soms de voorlopige cijfers van 2019. Verder wordt in het eerste deel het gebruik van de Zwolse armoederegelingen in 2020 weergegeven (hoofdstuk 4). Ook wordt ingegaan op de ontwikkeling in het gebruik, meestal voor de periode 2013-2020. Deze cijfers zijn afkomstig uit de gemeentelijke registraties en registraties van partners.
2. In het tweede deel worden de ontwikkelingen in de omvang en de aard van de schuldenproblematiek in Zwolle in beeld gebracht. Dit wordt gedaan aan de hand van de ontwikkelingen in de risicofactoren (hoofdstuk 6), de kenmerken van de schuldenproblematiek (hoofdstuk 7) en de kenmerken van de inwoners met (dreigende) schulden (hoofdstuk 8). Tot slot gaan we in op het bereik van de Zwolse ondersteuning die gericht is op het voorkomen van geldproblemen en het ondersteunen van inwoners met geldproblemen (hoofdstuk 9). In dit tweede deel zijn nagenoeg alle cijfers afkomstig uit de gemeentelijke registraties. De cijfers gaan over het jaar 2020.

DEEL I MINIMA IN ZWOLLE

Minimahuishoudens

- De voorlopige cijfers laten zien dat Zwolle in 2019 6.100 huishoudens telt met een inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum gedurende tenminste 1 jaar. De toename in het aantal minimahuishoudens die sinds 2013 gaande was, lijkt tot stilstand te komen.
- Het aandeel minimahuishoudens in alle Zwolse huishoudens is iets afgenomen: van 11,3% in 2016 naar 10,9% in 2019. Het percentage minimahuishoudens in Zwolle ligt sinds 2015 iets hoger dan het landelijk gemiddelde (voorlopige cijfers: 10,4% in 2019).
- Minimahuishoudens zijn relatief vaak eenpersoonshuishouden (69%) en hebben relatief vaak een hoofdkostwinner van niet-westerse afkomst (25%).
- Verder hebben minimahuishoudens relatief vaak (54%) een uitkering sociale voorziening als voornaamste inkomensbron. 13% van de minimahuishoudens heeft inkomen uit werk als voornaamste inkomensbron.
- Van alle minimahuishoudens woont een derde (34%) in Diezerpoort of Holtenbroek.

Kinderen in minimahuishoudens

- In Zwolle wonen 26.500 kinderen, waarvan bijna 2.000 kinderen in een minimahuishouden wonen (voorlopige cijfers 2019). Omgerekend woont 7,4% van de Zwolse kinderen in een minimahuishouden. Dit percentage is stabiel in de afgelopen jaren en ligt iets onder het landelijk gemiddelde (voorlopige cijfers: 8,2% in 2019).

Langdurige minimahuishoudens

- In Zwolle behoort ongeveer de helft van de minimahuishoudens tot de langdurige minimahuishoudens: 3.100 van de 6.100 minimahuishoudens.
- Van alle Zwolse huishoudens behoort 6,2% tot de langdurige minimahuishoudens. Dit aandeel is iets groter dan het landelijk gemiddelde (voorlopige cijfers: 5,9% in 2018).
- Het aandeel langdurige minimahuishoudens in Zwolle stijgt elk jaar licht. Landelijk lijkt de stijging tot stilstand gekomen.
- In Zwolle wonen 1.000 kinderen in langdurige minimahuishoudens. Dit is 3,7% van alle kinderen. Dit percentage is sinds 2014 niet veranderd en ligt in de afgelopen jaren iets onder het landelijk gemiddelde (voorlopige cijfers: 3,9% in 2018).

Gebruik van Zwolse minima-regelingen

Van de meeste minima-regelingen werd in 2020 meer gebruik gemaakt dan in 2019. Hieronder wordt het gebruik van de verschillende regelingen toegelicht.

- Na een jarenlange stijging nam in de jaren 2018-2019 het aantal bijstandsuitkeringen in Zwolle af met 156 uitkeringen. Dit werd gevolgd door een toename in 2020 van 212 uitkeringen, waarschijnlijk als gevolg van de coronacrisis. In het eerste half jaar van 2021 is weer sprake van een afname van het aantal uitkeringen ten opzicht van 2020 met 123 uitkeringen.
- In 2020 maakten 2.423 huishoudens minimaal 1 keer gebruik van de bijzondere bijstand, waarmee het aantal gebruikers 4% hoger ligt dan in 2019. Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van bijzondere bijstand neemt elk jaar een paar procent toe. Het percentage Zwolse huishoudens dat gebruik maakt van bijzondere bijstand (3,4%), is echter stabiel sinds 2018.
- Op 31 december 2020 maakten 3.551 Zwolse huishoudens gebruik van de collectieve zorgverzekering minima via de gemeente.
- In 2020 werd door 1.446 inwoners de tegemoetkoming hoge zorgkosten aangevraagd. Dat is 36% meer dan in 2019 toen 1.065 aanvragen werden ingediend.
- In 2020 maakten 2.754 huishoudens gebruik van de individuele inkomensvoorslag. Dit is 5% meer dan in 2019. Het aandeel Zwolse huishoudens dat een individuele inkomensvoorslag ontvangt is stabiel sinds 2018.
- In 2020 hebben 2.663 huishoudens een bijdrage hebben gekregen uit het Participatiefonds. Dit is 6% meer dan de 2.502 in 2019.
- In 2020 werd van een aantal regelingen voor kinderen minder gebruik gemaakt als gevolg van de coronacrisis:
 - Veel activiteiten voor kinderen gingen niet door vanwege de coronacrisis. Er is dan ook minder gebruik gemaakt van de bijdragen van Stichting Meedoen. In 2020 kregen 277 kinderen een bijdrage voor activiteiten en 126 kinderen een bijdrage voor deelname aan kunst en cultuur.

- Een deel van de vakanties van de Stichting Weekje Weg ging niet door vanwege de coronacrisis waardoor hier minder dan voorgaande jaren gebruik van is gemaakt: in 2020 zijn 34 gezinnen op vakantie geweest met Stichting Weekje weg. De zeilkampen van stichting De Ruime Wind gingen helemaal niet door in 2020.
 - In 2020 werden 58 kinderen ondersteund vanuit de regeling Armoede en gezondheid. Dat is minder dan in 2019 (96). Door de lockdowns zijn er minder kinderen bereikt.
- De scholierenregeling en het zwemvangnet werden in 2020 meer gebruikt dan in 2019. 828 kinderen maakten in 2020 gebruik van de scholierenregeling, wat 18% meer is dan in 2019. Van het zwemvangnet maakten 352 kinderen gebruik, wat 28% meer is dan in 2019.
- Het gebruik van het Jeugdfonds Sport in Zwolle (490 kinderen) en de gratis plekken bij een peuterspeelzaal (195 kinderen) was in 2020 vergelijkbaar met 2019.
- In 2020 zijn 233 gezinnen ondersteund vanuit het Noodfonds. Dat is 14% minder dan in 2019 (272).
- In 2020 maakten gemiddeld 329 huishoudens gebruik van de Voedselbank. Dat is 10% meer dan in 2019 (300).

DEEL II SCHULDENPROBLEMATIEK IN ZWOLLE

Risico op schulden

- Eén op de tien inwoners van Zwolle zegt niet of (zeer) moeilijk te kunnen rondkomen, zo blijkt uit het Buurt-voor-buurt onderzoek. Dit aandeel is sinds 2014 aan het afnemen. Het aandeel inwoners in Zwolle met een hoog risiconiveau wat betreft betaalgedrag (26%) is de afgelopen 4 jaar echter nauwelijks veranderd.
- In 2020 is bij 470 inwoners met een bijstandsuitkering geprobeerd beslag te leggen. Dat is 7% minder dan in 2019 (503).
- In 2020 is een kleiner aandeel bedrijven en instellingen in Zwolle failliet gegaan dan in de jaren daarvoor: 1,3 per 1000 vestigingen in 2020 en 2,8 per 1000 vestigingen in 2019. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de steunmaatregelen tijdens de coronacrisis.
- In 2020 waren er 8 huisuitzettingen. Dat is fors minder dan de 25 in 2019. Ook dit is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van maatregelen die genomen zijn in de coronacrisis.

Omvang en samenstelling problematische schulden

- De gemiddelde schuld van mensen met een schuldregeling (ongeveer € 68.000 in 2020) stijgt sinds 2018 en ligt boven het landelijk gemiddelde. Het gemiddeld aantal schuldeisers (9) is sinds 2018 nauwelijks veranderd.
- In 2020 ligt het aantal crisisaanvragen (9) lager dan in voorgaande jaren (19 in 2019). Dit is waarschijnlijk een gevolg van de coronamaatregelen.
- Bij geslaagde schuldregelingen werd in 2020 21% van de schulden uitbetaald aan de schuldeisers. Dat is iets meer dan in de jaren ervoor (17% in 2019).
- De schulden bij banken en kredietverstrekkers zijn gemiddeld het hoogst (ongeveer € 7.500 in 2020), gevolgd door bedrijfsschulden. Schulden binnen de categorie huishoudelijke lasten en schulden bij zorgverzekeraar komen het meest voor.

Schuldenaarsprofiel

- Inwoners met schulden die ondersteuning ontvangen, wonen relatief vaak in een eenpersoonshuishouden (43%), zijn relatief vaak tussen de 25 en 45 jaar oud (51%) en zijn relatief vaak van niet-westerse afkomst (40%).
- Inwoners met schulden die ondersteuning ontvangen wonen relatief vaak in Holtenbroek (21%) en Diezerpoort (17%).
- Meer dan de helft van de inwoners met financiële ondersteuning (52%) heeft een uitkering sociale voorziening als voornaamste inkomensbron en bijna een kwart (23%) van hen heeft inkomen uit werk.

Bereik informatie en ondersteuning

- Vergeleken met 2019 werden in 2020 de gemeentelijke webpagina's over geldproblemen voorkomen en oplossen iets vaker bezocht. Ruim 6.300 mensen bezochten de hoofdpagina, wat 23% meer is dan in 2019. Ook het aantal bezoekers van de webpagina Mijn Geldzaken neemt elk jaar toe (van 33.000 in 2019 naar 37.000 in 2020).
- Hetzelfde geldt voor het gebruik van de geldplannen van het NIBUD door Zwolse inwoners. Het geldplan Beter Rondkomen werd in 2020 door ongeveer 1.700 inwoners gebruikt. In 2019 waren dit ongeveer 1.600 inwoners.
- Het aantal Zwolse bezoekers van de website van Geldfit is juist afgenomen: van ongeveer 5.500 in 2018 naar ongeveer 2.800 in 2020.
- De Week van het Geld, die normaal gesproken jaarlijks plaatsvindt met activiteiten voor basisscholen, ging in 2020 wegens de coronacrisis niet door.
- Met het project Vroeg eropaf zijn vanaf de start in november 2019 tot en met juli 2020 57 signalen over betalingsachterstanden opgepakt. In heel 2020 zijn 144 signalen opgepakt.
- Het spreekuur van Op Orde telde in 2020 ongeveer 2.500 bezoekers. Dit aantal neemt elk jaar iets af. Het gemiddeld aantal contactmomenten per bezoeker neemt daarentegen elk jaar iets toe: van 3,6 in 2018 naar 5,4 in 2020.
- Het financieel spreekuur van het Deltion College is in 2020 door 503 studenten bezocht. Dat is 18% minder dan de 613 studenten in 2019. Het financieel spreekuur van Hogeschool Windesheim is in 2020 door 29 studenten bezocht, wat juist meer is dan de 12 studenten in 2019.
- Het aantal aanvragen voor schulddienstverlening daalt elk jaar: van 663 in 2016 naar 362 in 2020.
- Het aantal inwoners dat budgetbeheer ontvangt, is met 4% toegenomen de laatste jaren: van 1.012 in 2018 naar 1.048 in 2020.
- Het aantal inwoners dat bijzondere bijstand ontvangt om de kosten voor het beschermingsbewind te betalen, stijgt elk jaar. In 2020 betrof het 1.517 inwoners, in 2019 waren het er 1.475.
- In 2020 heeft de afdeling Schulddienstverlening ongeveer € 31.000 aan sociale leningen verstrekt. Dit is minder dan de bijna € 47.000 die in 2019 is verstrekt.
- In 2020 zijn 11 jongeren met beginnende schulden geholpen met een krediet uit het Perspectieffonds. In de eerste twee jaar (2018 en 2019) werden in totaal 17 jongeren geholpen met een krediet.

1 Inleiding

Net als voorgaande jaren, geeft de Armoede en Schulden monitor van de gemeente Zwolle inzicht in de omvang van de groep minima en de schuldenproblematiek in Zwolle. Daarbij wordt ook de vergelijking gemaakt met de landelijke ontwikkelingen. De armoede- en schuldenproblematiek staat sinds 2020 volop in de schijnwerpers door het uitbreken van de coronapandemie, de toeslagenaffaire en de boodschappenaffaire in Wijdereimeren. Daarnaast is er de verwachting dat wanneer de meeste steunmaatregelen van de overheid in oktober 2021 aflopen, de economische gevolgen van de coronapandemie zich vertalen in een grotere behoefte aan ondersteuning van gemeenten¹.

Vooralsnog zien we in deze monitor een daling van het aantal aanvragen bij de Zwolse schulddienstverlening. Dit komt overeen met het landelijke beeld: het aantal huishoudens met problematische schulden was in 2020 niet toegenomen² en de werkloosheid is in 2021 zelfs gedaald³. Kijken we naar het bijstandsvolume dan zien we een forse toename van het aantal uitkeringen in 2020 in Zwolle, gevolgd door een afname in het eerste halfjaar van 2021.

1.1 Gebruik van brondata

De gegevens in beide gedeelten van de monitor zijn afkomstig uit verschillende bronnen. Cijfers over bijvoorbeeld de aantallen minimahuishoudens en hun kenmerken, worden beschikbaar gesteld door het CBS. Voor het inzicht in het gebruik van lokale armoederegelingen maken we gebruik van de gemeentelijke registraties en die van onze partners. Voor een beeld over de schuldenproblematiek in Zwolle maken we gebruik van de registraties van een aantal landelijke partijen, zoals Nibud en Geldfit, de gemeentelijke registraties en registraties van partners. Een gedetailleerd overzicht van de gebruikte databronnen is in bijlage 1 te vinden.

1.2 Leeswijzer

In het eerste deel van deze monitor worden de ontwikkelingen in het aantal minimahuishoudens en hun aandeel in de totale Zwolse bevolking in beeld gebracht. Daarnaast worden kenmerken van de minimahuishoudens, zoals het type huishoudens, leeftijd en inkomensbron, gepresenteerd (hoofdstukken 1 en 2). Vervolgens wordt het bereik van de regelingen waar minimahuishoudens in Zwolle gebruik van kunnen maken, geschetst.

Het tweede deel van de monitor geeft inzicht in de omvang van de schuldenproblematiek in Zwolle (hoofdstuk 6). Daarna worden schulden naar soort uiteengezet (hoofdstuk 7) en de kenmerken van schuldenaren in kaart gebracht (hoofdstuk 8). Vervolgens gaan we in op de resultaten van de Zwolse schulddienstverlening (hoofdstuk 9). U kunt hier meer informatie vinden met betrekking tot de inzet op financiële redzaamheid en de ondersteuning die wordt geboden aan mensen met financiële problemen.

¹ Heemskerk & Collij (2020). *Armoede en schulden na corona De opgaven, kansen en dilemma's van corona voor het gemeentelijk armoede/schuldenbeleid*. Den Haag: Platform31

² CBS schuldenproblematiek in beeld dashboard

³ CBS Nieuwsbericht: Werkloosheid daalt het sterkst onder jongeren. 19-08-2021.

Deel I Minima in Zwolle

2 Minima in Zwolle

In dit hoofdstuk presenteren we de gegevens over minima in Zwolle (huishoudens en personen). Nagenoeg alle gegevens in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Het peiljaar is, hetzij anders vermeld, 2018⁴. Regelmatig worden ook de voorlopige cijfers van 2019 gepresenteerd. In bijlage 3 staan nog enkele tabellen met gegevens over minimahuishoudens.

2.1 Definitie armoede

In deze monitor spreken we over minimahuishoudens. Hiermee bedoelen we huishoudens met minimaal 1 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Het sociaal minimum is gelijk aan de hoogte van de bijstandsuitkering (tot aan de pensioengerechtigde leeftijd) en het AOW-pensioen (vanaf de pensioengerechtigde leeftijd) (zie voor de bedragen bijlage 2, tabel B.3).

Deze grenzen gelden overigens voor alle typen inkomens, of het inkomen nu uit arbeid, uitkering of onderneming komt. Het gaat dus niet alleen over huishoudens met een bijstandsuitkering of AOW.

Voor een aantal Zwolse armoederegelingen geldt een inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum. Door verschillende inkomensgrenzen bij de verschillende regelingen te hanteren, probeert de gemeente Zwolle een eventuele armoedeval te beperken. Een armoedeval betekent dat een huishouden er financieel op achteruit gaat wanneer het inkomen uit werk toeneemt en men hierdoor geen gebruik meer kan maken van diverse inkomensafhankelijke regelingen.

Verder worden ook de mensen met een schuldregeling die alleen het vrij te laten bedrag van hun inkomen kunnen besteden, tot de armoededoelgroep gerekend. Dit vrij te laten bedrag is het minimumbedrag dat een schuldenaar overhoudt om de vaste lasten en het levensonderhoud van te betalen.

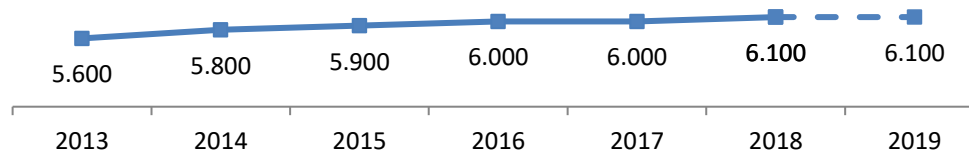
Wanneer huishoudens minimaal 3 jaar een laag inkomen hebben, worden zij in Zwolle tot de huishoudens met een *langdurig* laag inkomen gerekend. Dit is in tegenstelling tot het CBS dat in haar definitie van een *langdurig* laag inkomen uitgaat van minimaal 4 jaar.

2.2 Ontwikkeling in minimahuishoudens

Het *aantal* minimahuishoudens in Zwolle is toegenomen in de periode 2013-2018 (zie figuur 2.1). In 2018 telde Zwolle 6.100 huishoudens die tenminste 1 jaar een inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum hadden. De voorlopige cijfers laten zien dat de toename tot stilstand is gekomen.

⁴ Het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd. De cijfers op gemeenteniveau komen pas (veel) later beschikbaar. Zodoende rapporteren we in deze monitor cijfers van 2018 en voorlopige cijfers van 2019.

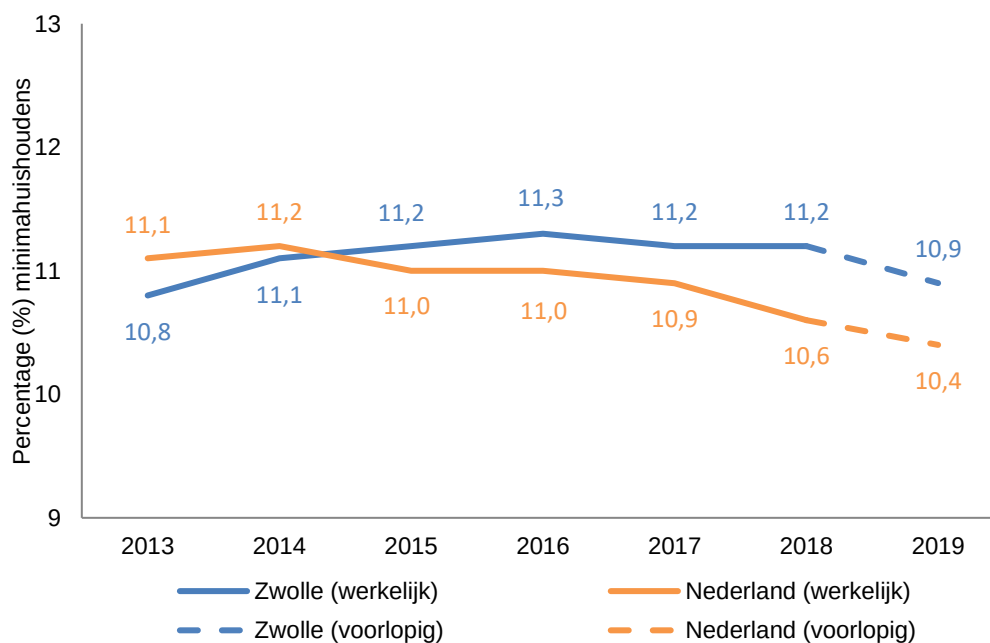
Figuur 2.1 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens, 2013-2019

Kijken we in figuur 2.2 naar het *percentage* minimahuishoudens in Zwolle, dan zien we dat dit in de periode 2015-2018 vrijwel niet is gewijzigd. De voorlopige cijfers laten een lichte daling zien tussen 2018 en 2019.

Landelijk is het aandeel minimahuishoudens iets afgenomen sinds 2016. Verder laat figuur 2.2 zien dat het aandeel minimahuishoudens in Zwolle sinds 2015 iets hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

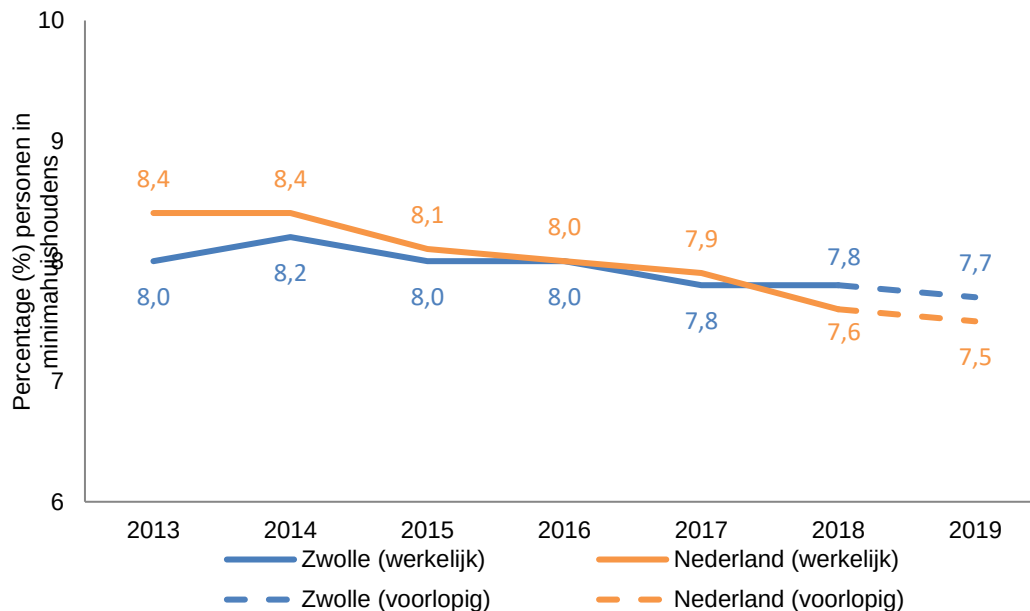
Figuur 2.2 Ontwikkeling percentage minimahuishoudens, 2013-2019

Bron: CBS IIV

We hebben ook het aandeel personen in minimahuishoudens in Zwolle vergeleken met de landelijke cijfers. Figuur 2.3 laat zien dat het percentage personen in minimahuishoudens in Zwolle in de jaren 2018 en 2019 met 7,8 respectievelijk 7,7%, iets boven het landelijk percentage ligt. In de jaren daarvoor lag het aandeel personen in minimahuishoudens in Zwolle juist altijd iets onder het landelijk percentage.

Figuur 2.3 Ontwikkeling percentage personen in minimahuishoudens, 2013-2019

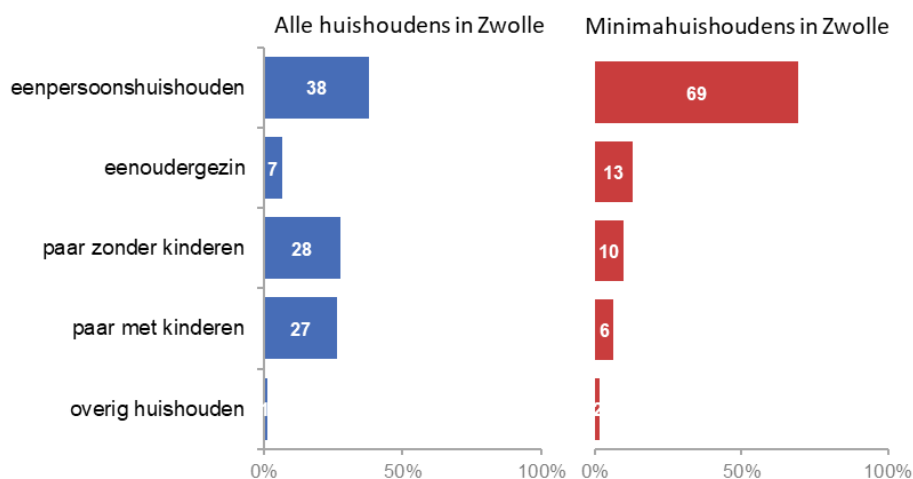
Bron: CBS IIV

2.3

Minimahuishoudens naar huishoudtype

Minimahuishoudens zijn relatief vaak eenpersoonshuishoudens. Ruim twee derde van de minimahuishoudens (69%) zijn eenpersoonshuishoudens, terwijl slechts 38% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is (zie figuur 2.4). Ook eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd onder de minimahuishoudens: 13% van de minimahuishoudens is een eenoudergezin terwijl slechts 7% van alle Zwolse huishoudens een eenoudergezin is. Paren zonder of met kinderen zijn juist ondervertegenwoordigd onder de minimahuishoudens: van de minimahuishoudens is 16% een paar zonder of met kinderen, terwijl 55% van alle Zwolse huishoudens een paar zonder of met kinderen is.

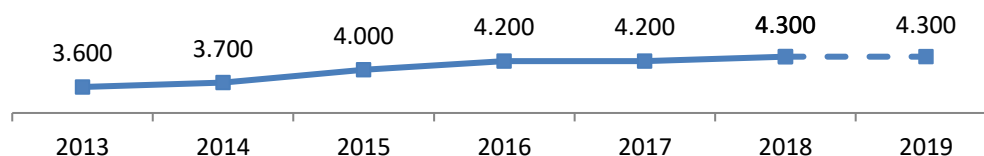
Figuur 2.4 Minimahuishoudens naar huishoudtypen, 2018

Bron: CBS IIV

Kijken we naar de aantallen dan zien we dat het *aantal* minima eenpersoonshuishoudens is toegenomen: in 2013 telde Zwolle 3.600 minima eenpersoonshuishoudens, in 2019 waren dit er 4.300 (zie figuur 2.5). Dit is in lijn met de toename van het totaal aantal eenpersoonshuishoudens. De aantallen eenoudergezinnen, paren met of zonder kinderen en de overige huishoudens onder de minimahuishoudens zijn niet tot nauwelijks gewijzigd in de afgelopen jaren.

Figuur 2.5 Ontwikkeling aantal minima eenpersoonshuishoudens, 2013-2019

Bron: CBS IIV

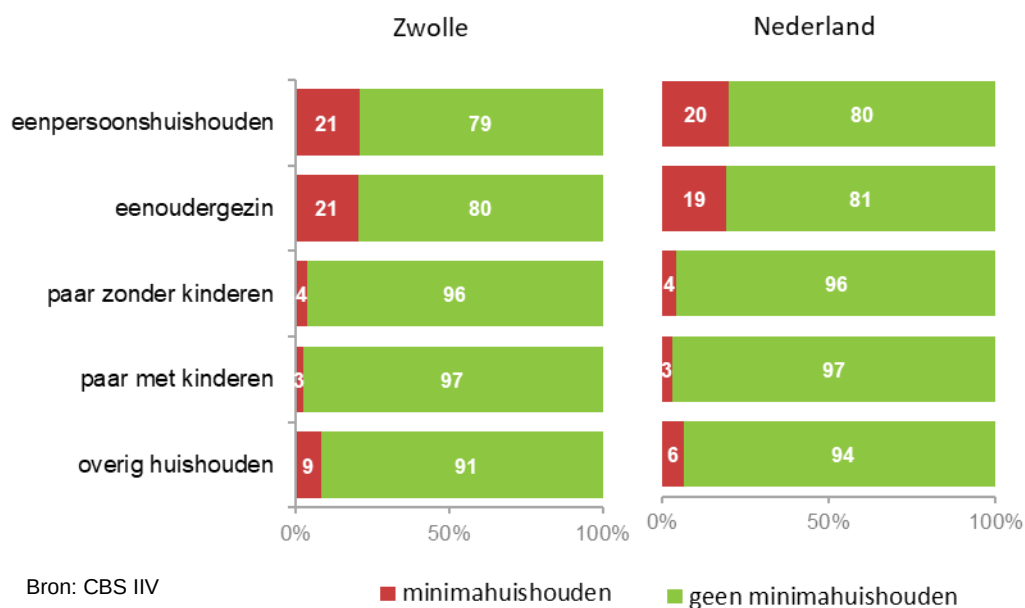
2.3.1

Aandeel minima per huishoudtype

In figuur 2.6 is per huishoudtype weergegeven wat het aandeel minimahuishoudens is. Bij de Zwolse eenoudergezinnen en eenpersoonshuishoudens is ongeveer één op de vijf een minimahuishouden. Dit is vergelijkbaar met de rest van Nederland.

Het aandeel minimahuishoudens onder de Zwolse eenpersoonshuishoudens is afgenomen. In 2015 bijvoorbeeld was 26% van de eenpersoonshuishoudens in Zwolle een minimahuishouden, terwijl dit 22% was in Nederland.

Figuur 2.6 Aandeel minimahuishoudens per huishoudtype, 2018

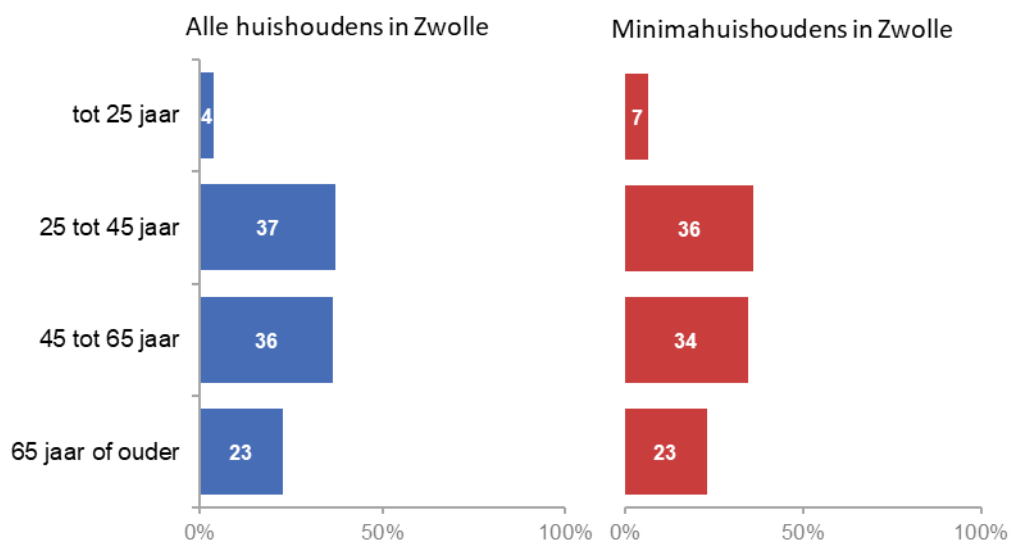

2.4

Minimahuishoudens naar leeftijd hoofdkostwinner

In figuur 2.7 is weergegeven hoe de minimahuishoudens zijn verdeeld over de leeftijdsgroepen. Hieruit blijkt dat het grootste deel van de minimahuishoudens (70%) een hoofdkostwinner⁵ in de leeftijd 25 tot 65 jaar heeft. Verder is te zien dat de minimahuishoudens iets vaker een jonge (tot 25 jaar) hoofdkostwinner hebben dan gemiddeld.

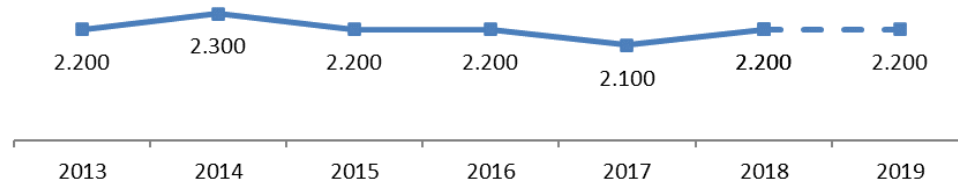
Figuur 2.7 Minimahuishoudens naar leeftijd hoofdkostwinner, 2018

Bron: CBS IIV

De verdeling van de minimahuishoudens naar leeftijdsgroepen is niet tot nauwelijks gewijzigd sinds 2015. Kijken we naar de aantallen, dan zien we dat het aantal huishoudens met een hoofdkostwinner tussen 25 en 45 jaar iets is toegenomen tussen 2017 en 2018 (zie figuur 2.8). Bij de overige leeftijdscategorieën zien we geen verandering in het aantal minimahuishoudens.

Figuur 2.8 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens met hoofdkostwinner in leeftijd 25-45 jaar, 2013-2019

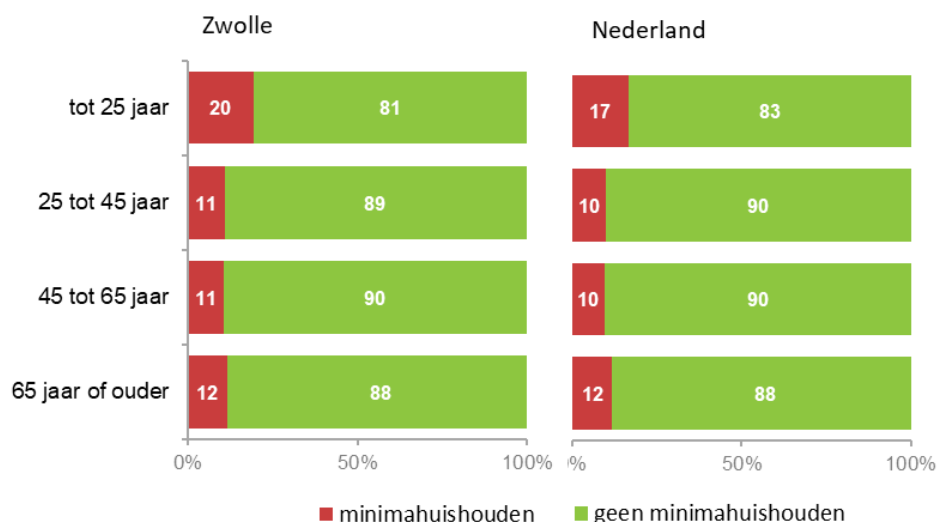
Bron: CBS IIV

⁵ Het CBS hanteert als definitie voor hoofdkostwinner: de persoon in het huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. Daarbij wordt gekeken naar het inkomen, de inkomensbron en de samenstelling van het huishouden. Zie voor nadere uitleg van dit begrip Bijlage 2.

2.4.1 Aandeel minima per leeftijdsgroep

In figuur 2.9 is per leeftijdsgroep het aandeel minimahuishoudens weergegeven. Net als in de rest van Nederland, zijn in Zwolle huishoudens met een hoofdkostwinner jonger dan 25 relatief vaak minimahuishoudens (20%).

Figuur 2.9 Aandeel minimahuishoudens per leeftijdsgroep hoofdkostwinner, 2018

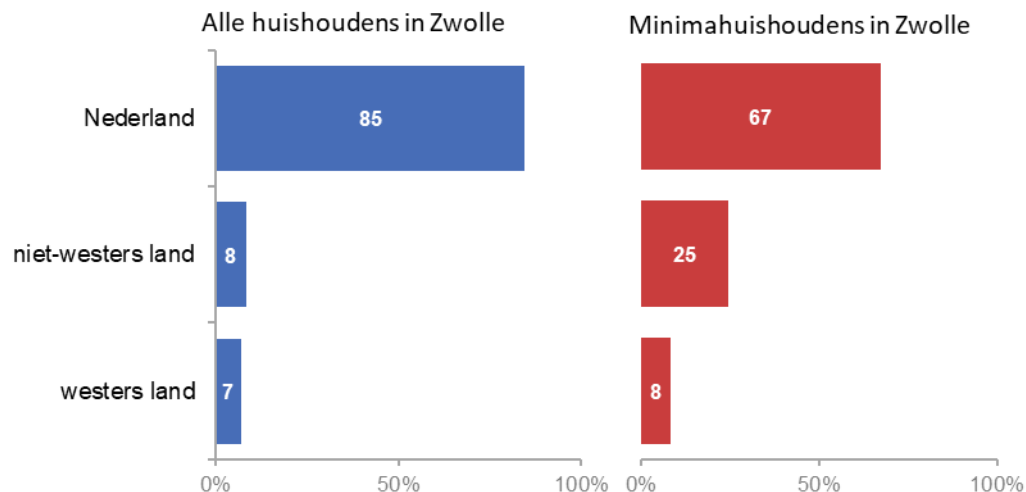
Bron: CBS IIV

2.5 Minimahuishoudens naar migratieachtergrond

Onder de minimahuishoudens zijn huishoudens met een hoofdkostwinner met een niet-westerse migratieachtergrond⁶ oververtegenwoordigd (zie figuur 2.10). Een kwart van de minimahuishoudens heeft namelijk een hoofdkostwinner met een niet-westerse migratieachtergrond ten opzichte van 8% van alle huishoudens in Zwolle.

⁶ Deze indeling wordt door het CBS gehanteerd. Hierbij bepaalt het geboorteland van de ouders en/of de persoon zelf of de migratieachtergrond westers of niet-westers is. Van westerse migratieachtergrond wordt gesproken indien het één van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, en Indonesië en Japan betreft. Van niet-westerse migratieachtergrond wordt gesproken indien het één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije betreft.

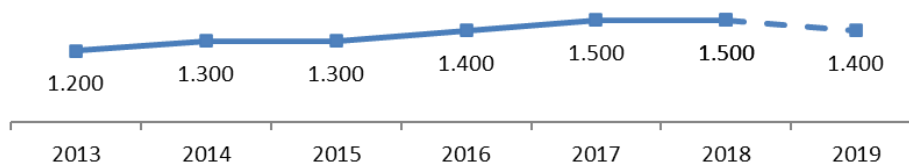
Figuur 2.10 Minimahuishoudens naar herkomstgroep, 2018

Bron: CBS IIV

Het aandeel huishoudens met een niet-westerse hoofdkostwinner onder de minimahuishoudens lijkt, na een lichte stijging in de periode 2013-2017, nu iets af te nemen: van 25% in 2018 naar 23% in 2019. We zien ook een afname in het (voorlopige) *aantal* minimahuishoudens met een niet-westerse hoofdkostwinner (zie figuur 2.11).

Figuur 2.11 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens met niet-westerse hoofdkostwinner, 2013-2019

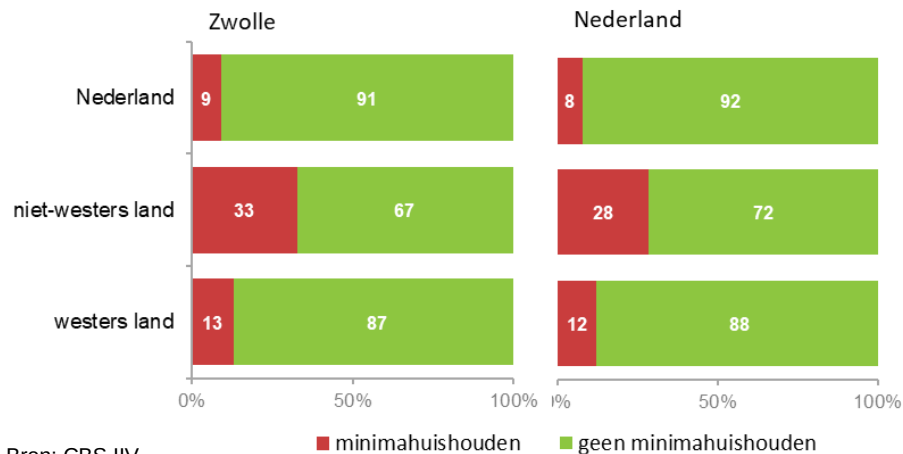

Bron: CBS IIV

2.5.1 Aandeel minima per herkomstgroep

In figuur 2.12 is per herkomstgroep weergegeven welk aandeel minimahuishoudens hebben. In Zwolle behoren huishoudens waarvan de hoofdkostwinner een niet-westerse achtergrond heeft, vaker tot de minima (33%) dan in Nederland (28%).

Figuur 2.12 Aandeel minimahuishoudens per herkomstgroep, 2018

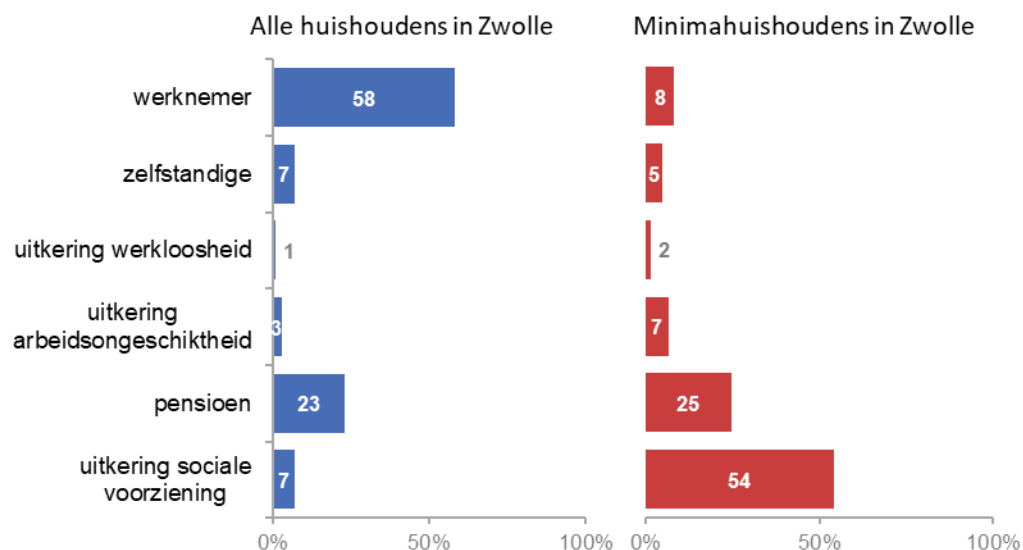

2.6

Minimahuishoudens naar inkomensbron

Van de minimahuishoudens heeft meer dan de helft (54%) een uitkering sociale voorziening⁷ als voornaamste bron van inkomen (zie figuur 2.13), terwijl maar 7% van alle huishoudens in Zwolle een uitkering sociale voorziening heeft. Van de minimahuishoudens heeft 13% een inkomen uit arbeid (in loondienst of als zelfstandige), ten opzichte van 65% van alle huishoudens in Zwolle. Het aandeel minimahuishoudens met een werkloosheidsuitkering is erg klein.

Figuur 2.13 Minimahuishoudens naar inkomensbronnen, 2018

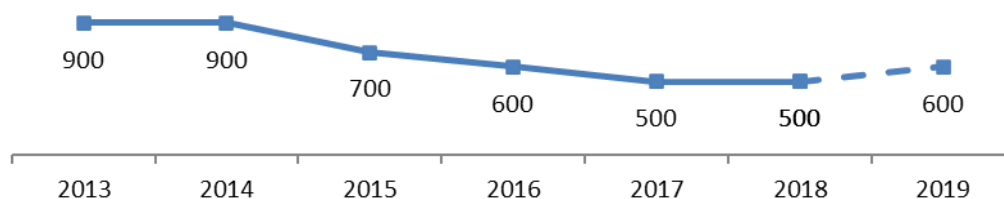
Bron: CBS IIV

⁷ De term "uitkering sociale voorziening" wordt door het CBS gehanteerd voor de uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

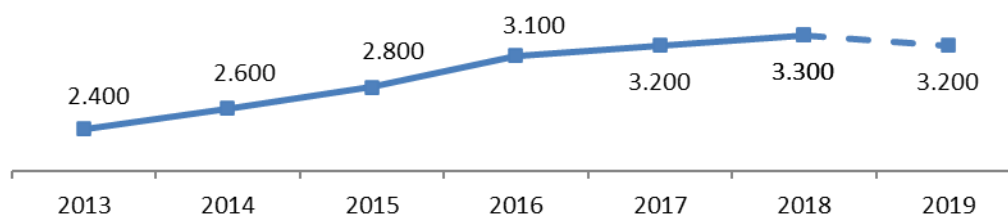
In de periode 2013-2017 is het aandeel minimahuishoudens met een inkomen uit een dienstverband, afgenomen van 16% naar 8% en is het aandeel minimahuishoudens met een uitkering sociale voorziening toegenomen van 42% naar 54%. Tussen 2018 en 2019 lijkt het aandeel minimahuishoudens met een inkomen uit een dienstverband juist iets toe te nemen (naar 10%) en het aandeel minimahuishoudens met een inkomen uit een uitkering sociale voorziening iets af te nemen (naar 52%).

We zien dezelfde ontwikkeling als we kijken naar het *aantal* minimahuishoudens met een inkomen uit een dienstverband (zie figuur 2.14) respectievelijk het aantal minimahuishoudens met een uitkering sociale voorziening (zie figuur 2.15). De afname van het aantal minimahuishoudens met een uitkering sociale voorziening is in lijn met de afname van het aantal bijstandsuitkeringen in deze periode (zie paragraaf 4.1).

Figuur 2.14 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens met inkomen uit dienstverband, 2013-2019

Figuur 2.15 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens met inkomen uit uitkering sociale voorziening, 2013-2019

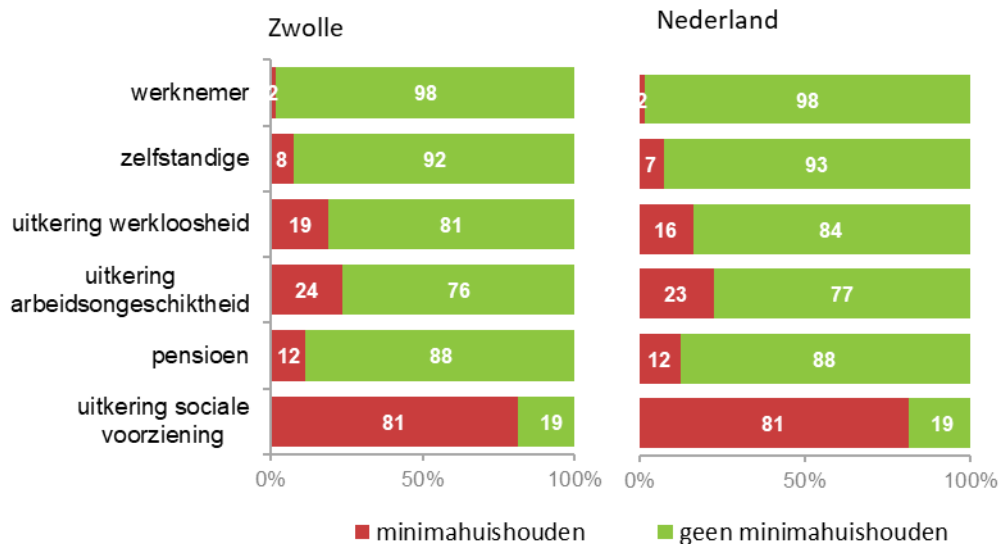
Bron: CBS IIV

2.6.1 Aandeel minima per inkomensbron

In figuur 2.16 is per inkomensbron het aandeel minimahuishoudens weergegeven. Hierin is te zien dat 81% van de Zwolse huishoudens met een uitkering sociale voorziening tot de minimahuishoudens behoort. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde.

Van de Zwolse huishoudens met een uitkering wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid behoort 24% tot de minimahuishoudens. Ook dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (23%). Tot slot behoort bijna een vijfde (19%) van de huishoudens met een werkloosheidsuitkering tot de minima. Dit is iets meer dan de 16% van de Nederlandse huishoudens met een werkloosheidsuitkering.

Figuur 2.16 Aandeel minimahuishoudens per inkomensbron, 2018

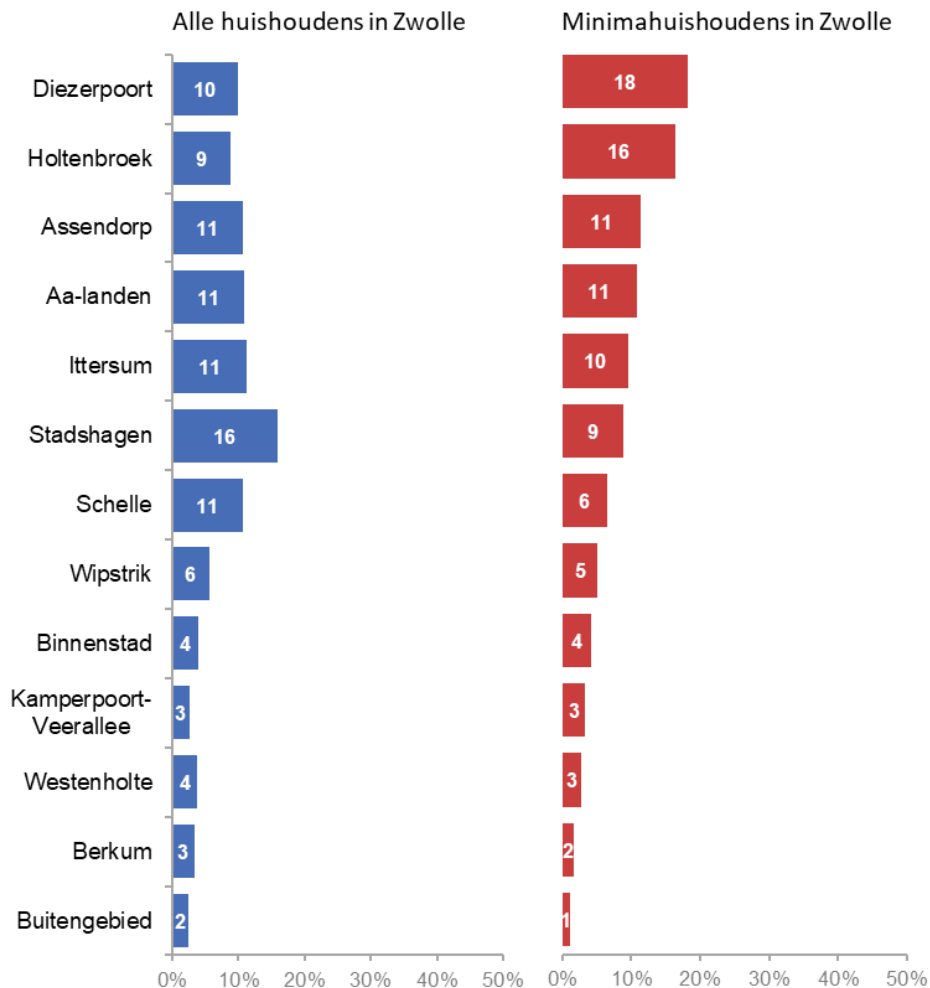
Bron: CBS IIV

2.7

Minimahuishoudens naar Zwolse wijken

Van alle minimahuishoudens, woont ruim één derde in Diezerpoort of Holtenbroek (zie figuur 2.17). Dit terwijl in deze twee wijken slechts 19% van de Zwolse huishoudens woont. Er wonen dus relatief veel minimahuishoudens in Diezerpoort en Holtenbroek. In Stadshagen en Schelle wonen juist relatief weinig minimahuishoudens. Zo woont 9% van de minimahuishoudens in Stadshagen, terwijl deze wijk 16% van alle Zwolse huishoudens huisvest.

Figuur 2.17 Minimahuishoudens naar wijken⁸, 2018

Bron: CBS IIV

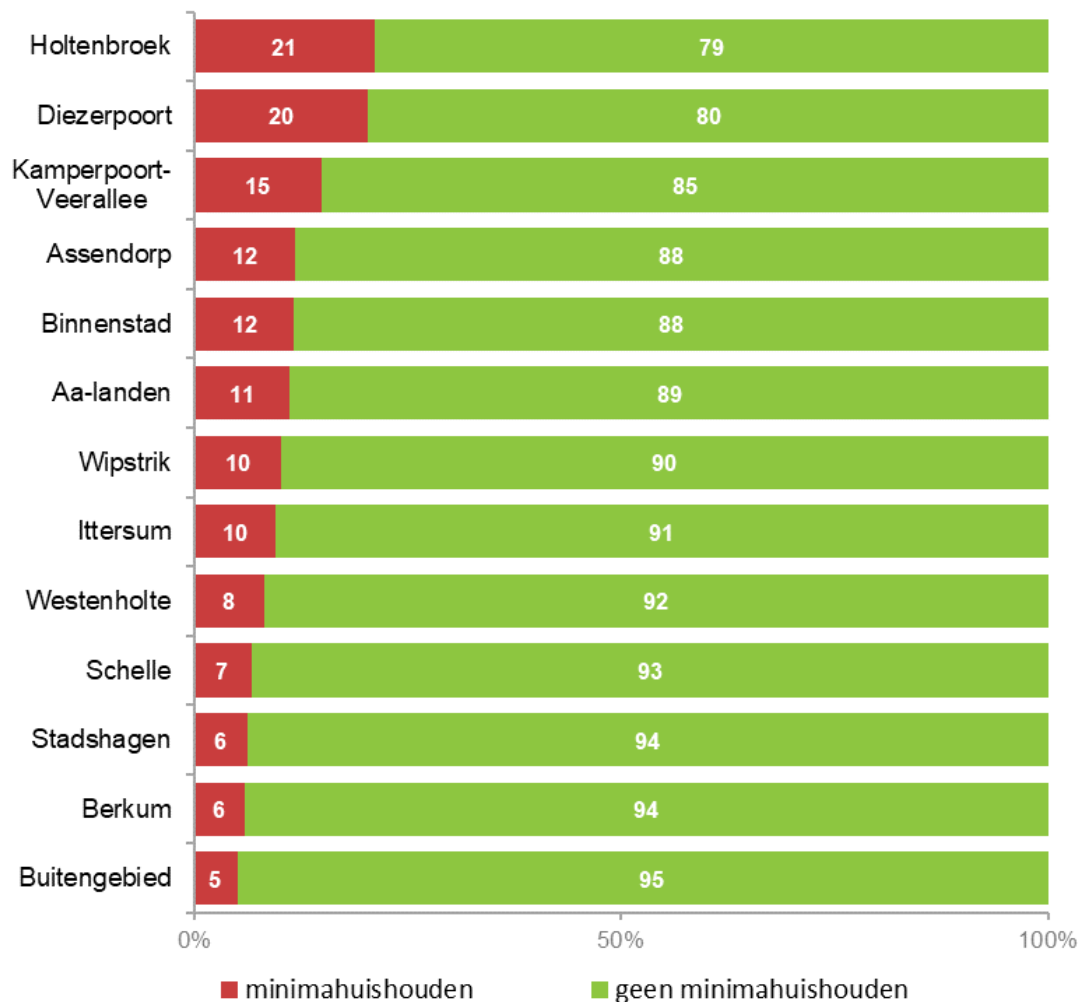
2.7.1

Aandeel minima per wijk

In figuur 2.18 is per wijk het aandeel minimahuishoudens weergegeven. Van alle huishoudens in Holtenbroek is 21% een minimahuishouden. Ook in Diezerpoort is een vijfde van de huishoudens een minimahuishouden. Dat is bijna twee keer zo veel als gemiddeld in Zwolle. In de wijken Westenholte, Schelle, Stadshagen, Berkum en in het Buitengebied is minder dan 10% van de huishoudens een minimahuishouden.

⁸ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

Figuur 2.18 Aandeel minimahuishoudens per wijk, 2018⁹

Bron: CBS IIV

2.8

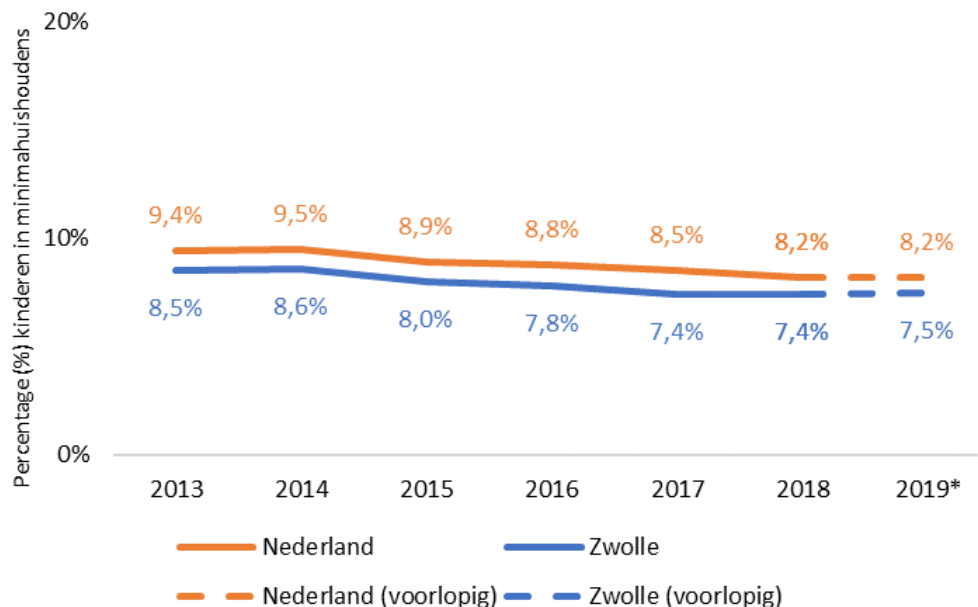
Kinderen in minimahuishoudens

In Zwolle wonen in totaal 26.500 kinderen¹⁰ waarvan er bijna 2.000 in een minimahuishouden wonen. Omgerekend betekent dit dat in 2018 7,4% van de Zwolse kinderen in een minimahuishouden woont (zie figuur 2.19). Het aandeel Zwolse kinderen dat in een minimahuishouden woont, is de laatste jaren stabiel en ligt iets onder het landelijk gemiddelde.

⁹ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

¹⁰ Daar waar staat "alle Zwolse kinderen", bedoelen we Zwolse kinderen van 0-18 jaar, uitgezonderd de kinderen die in een instelling of tehuis wonen. Als we spreken van "ouder/verzorger" bedoelen we de hoofdkostwinner van het huishouden. Dit zal in enkele gevallen iemand anders zijn dan de ouder of verzorger.

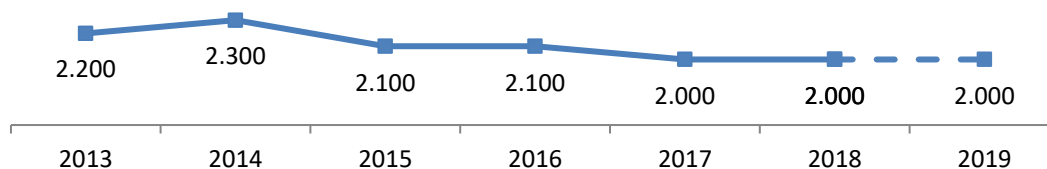
Figuur 2.19 Ontwikkeling percentage kinderen in minimahuishoudens, 2013-2019

Bron: CBS IIV

Ook het *aantal* kinderen dat in een minimahuishouden woont, is al een paar jaar stabiel (zie figuur 2.20).

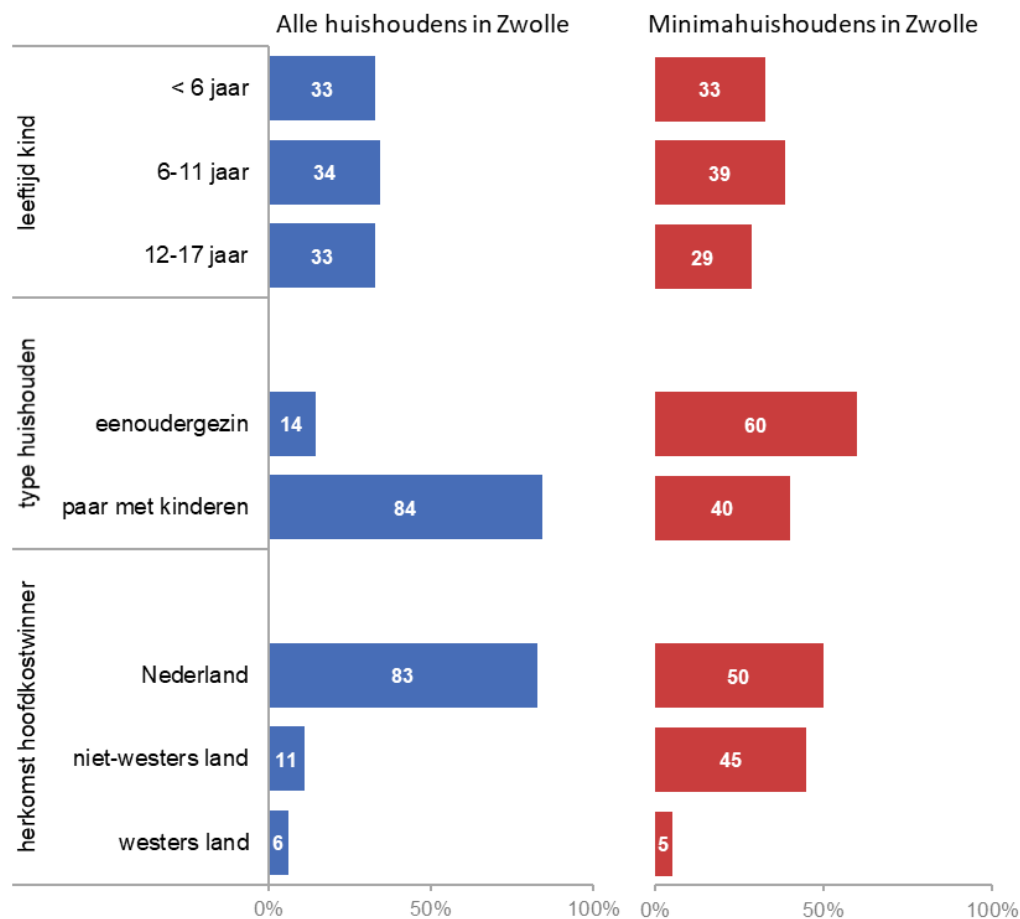
Figuur 2.20 Ontwikkeling aantal kinderen in minimahuishoudens, 2013-2019

Bron: CBS IIV

In figuur 2.21 staan enkele kenmerken van kinderen uit minimahuishoudens weergegeven. Het meest opvallend is dat 60% van de kinderen uit minimahuishoudens in een eenoudergezin woont, terwijl van alle kinderen in Zwolle 14% in een eenoudergezin woont. Daarnaast zien we dat bij 45% van de kinderen uit minimahuishoudens de hoofdkostwinner uit een niet-westers land komt, terwijl dit aandeel bij alle kinderen op 11% ligt.

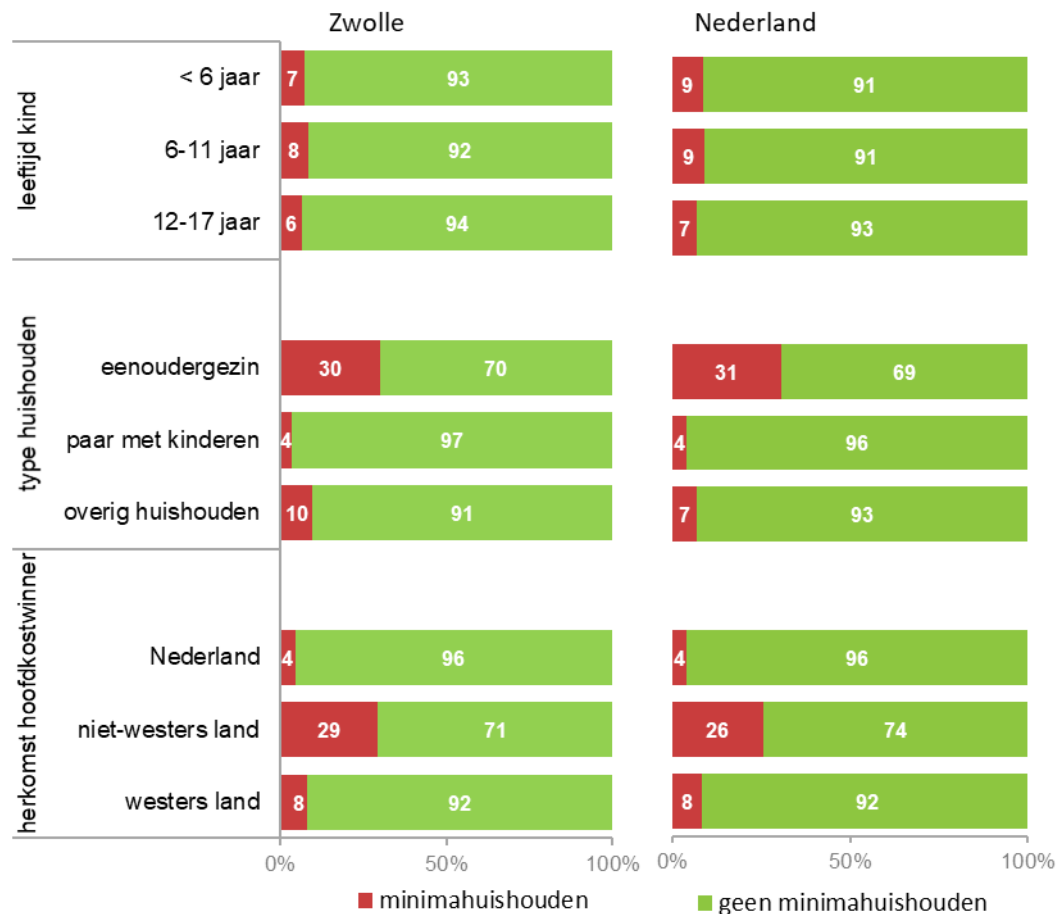
Figuur 2.21 Kenmerken van kinderen in minimahuishoudens, 2018

Bron: CBS IIV

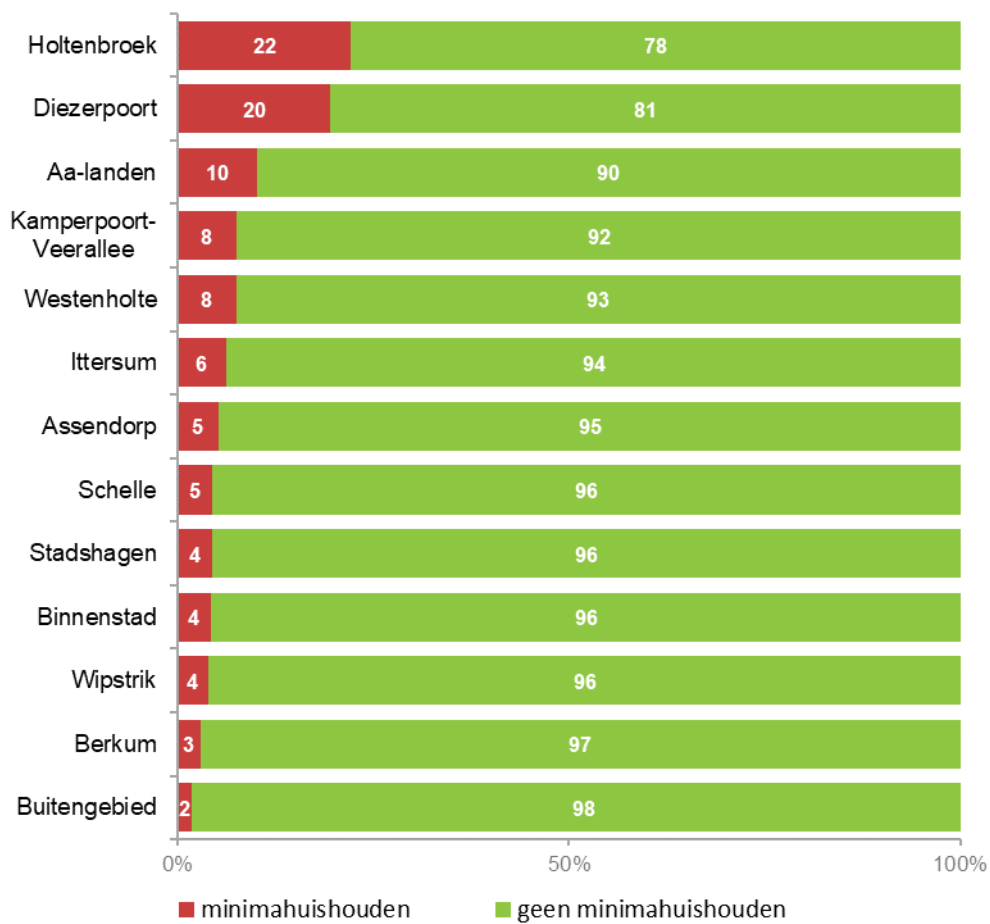
In figuur 2.22 is per kenmerk het aandeel kinderen in minimahuishoudens weergegeven. Van de Zwolse kinderen uit een eenoudergezin woont 30% in een minimahuishouden. Dit is vergelijkbaar met het landelijke aandeel (31%). Daarnaast zien we dat van de Zwolse kinderen met een niet-westerse hoofdkostwinner 29% in een minimahuishouden woont. Dit aandeel ligt iets hoger dan landelijk (26%).

Figuur 2.22 Aandeel kinderen in minimahuishoudens per kenmerk, 2018

In figuur 2.23 is per wijk het aandeel kinderen in minimahuishoudens aangegeven. Het aandeel kinderen dat in minimahuishoudens woont, is het grootst in de wijken Holtenbroek en Diezerpoort. Daar woont 22% respectievelijk 20% van de kinderen in een minimahuishouden. Dat is bijna drie keer zo veel als gemiddeld in Zwolle.

Figuur 2.23 Aandeel kinderen in minimahuishoudens per wijk, 2018¹¹

Bron: CBS IIV

¹¹ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

3 Langdurige minima in Zwolle

In dit hoofdstuk presenteren we gegevens over langdurige minima in Zwolle. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit betekent dat we hier de definitie van langdurige minima hanteren die het CBS hanteert, gebruiken. Deze is: huishoudens die 4 jaar of langer een inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum. Ook voor deze gegevens geldt dat meestal het peiljaar 2018 is.

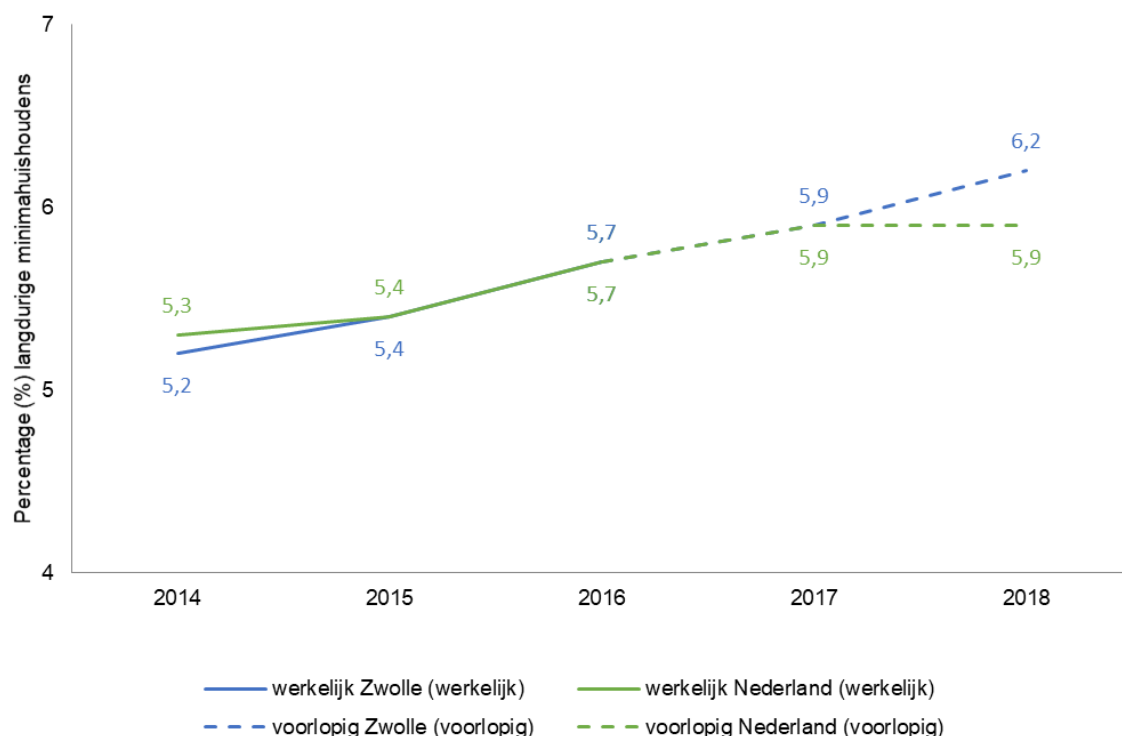
In bijlage 3, tabel B.5 staan voor verschillende jaren de kenmerken van langdurige minimahuishoudens weergegeven.

3.1 Ontwikkeling in langdurige minima

In 2018 telde Zwolle 3.100 huishoudens met een langdurig laag inkomen. Dat is ongeveer de helft van alle 6.100 minimahuishoudens.

Van alle Zwolse huishoudens behoort 6,2% tot de langdurige minima (zie figuur 3.1). Dit aandeel ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde (5,9%). Het aandeel in Zwolle stijgt elk jaar licht, terwijl de stijging landelijk gezien tot stilstand lijkt gekomen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat Zwolle groeit en hierdoor ook steeds meer te maken heeft met grootstedelijke problematiek.

Figuur 3.1 Ontwikkeling percentage langdurige minimahuishoudens, 2014-2018

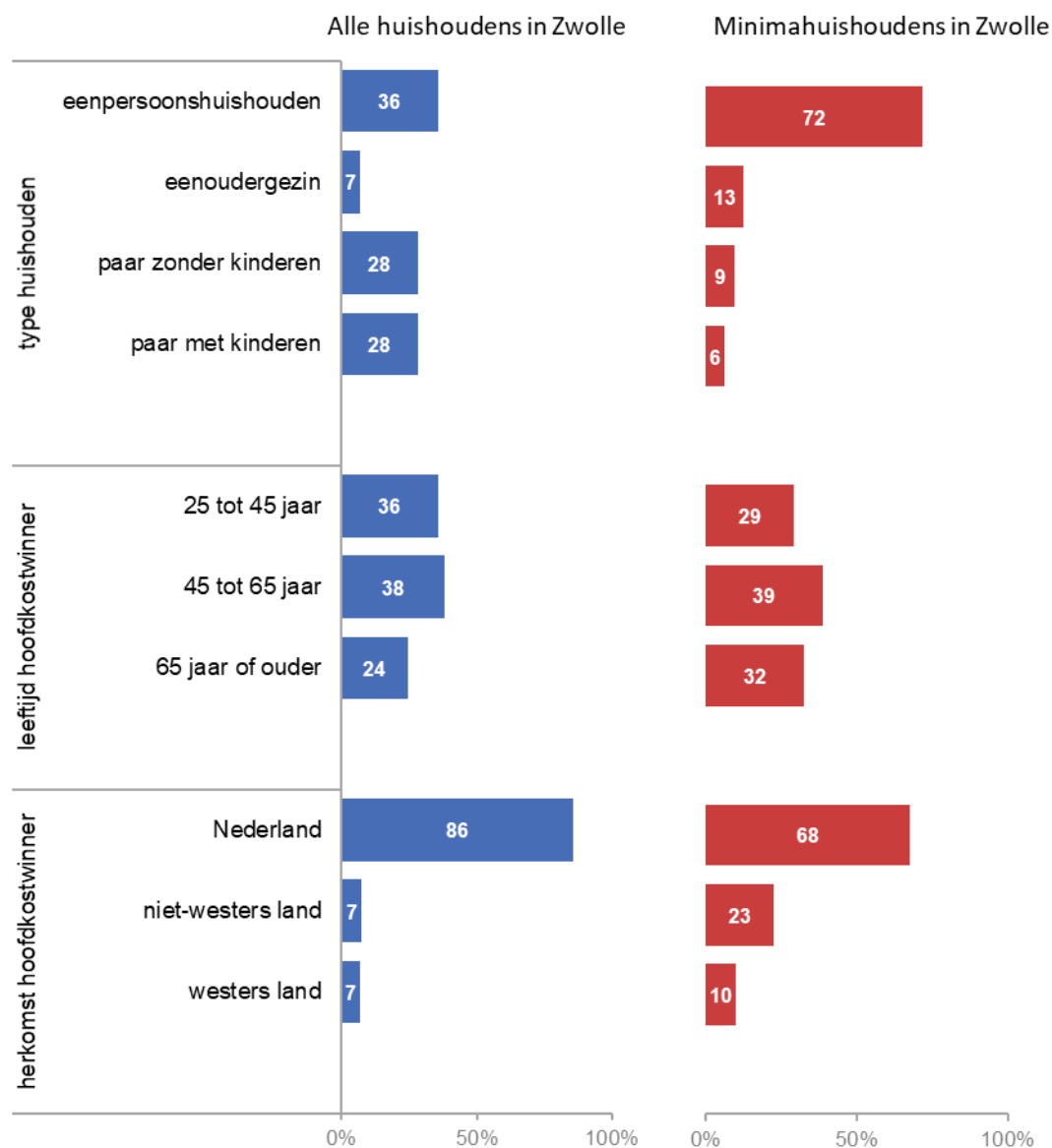

3.2 Langdurige minima naar kenmerken

Wanneer we naar de kenmerken van de langdurige minimahuishoudens kijken, zien we dat eenpersoonshuishoudens zijn oververtegenwoordigd: bijna driekwart (72%) van de huishoudens met een langdurig laag inkomen is een eenpersoonshuishouden, terwijl 35% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is. Verder zien we in figuur 3.2 dat ouderen oververtegenwoordigd zijn: bij 32% van de langdurige

minimahuishoudens is de hoofdkostwinner 65 jaar of ouder, ten opzichte van 24% van alle huishoudens in Zwolle. Tot slot komt bij 23% van de langdurige minimahuishoudens de hoofdkostwinner uit een niet-westers land, terwijl dit bij slechts 7% van alle huishoudens in Zwolle het geval is.

Figuur 3.2 Verdeling langdurige minima, diverse kenmerken

Bron: CBS IIV

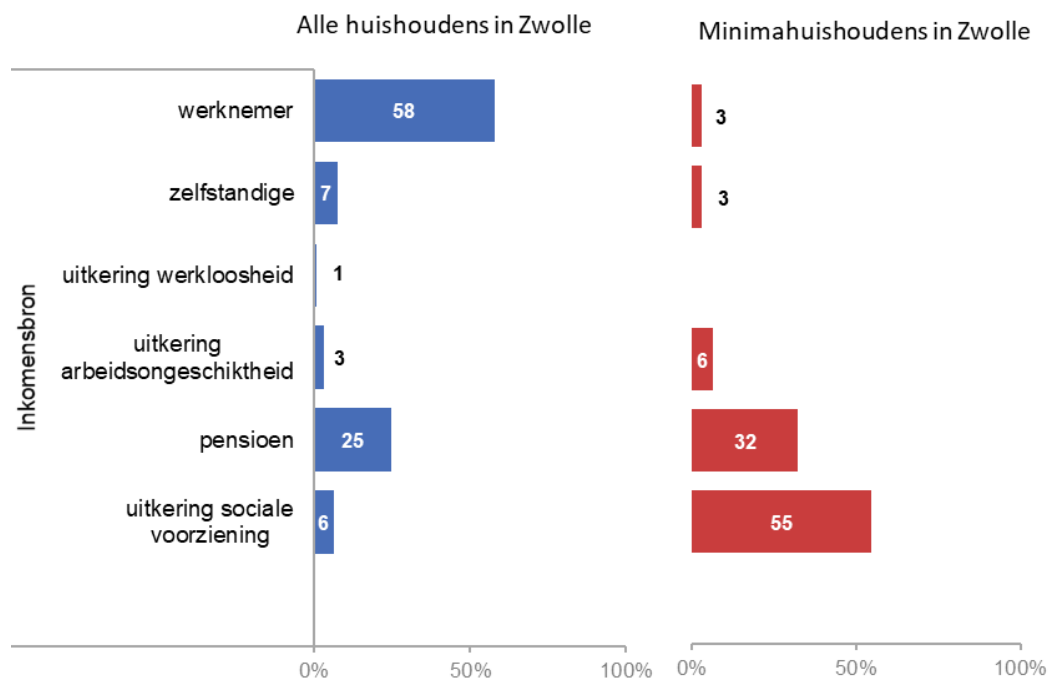
3.3

Langdurige minima naar inkomensbron

Voor het grootste deel van de langdurige minimahuishoudens (87%) zijn sociale voorzieningen of een pensioen de voornaamste bron van inkomen. Terwijl dit het geval is bij 31% van alle huishoudens in Zwolle (zie figuur 3.3).

Dat huishoudens met een werkloosheidsuitkering geen deel uitmaken van de langdurige minimahuishoudens, komt doordat dit type uitkeringen maximaal een duur van twee jaar heeft.

Figuur 3.3 Verdeling langdurige minima naar inkomensbron

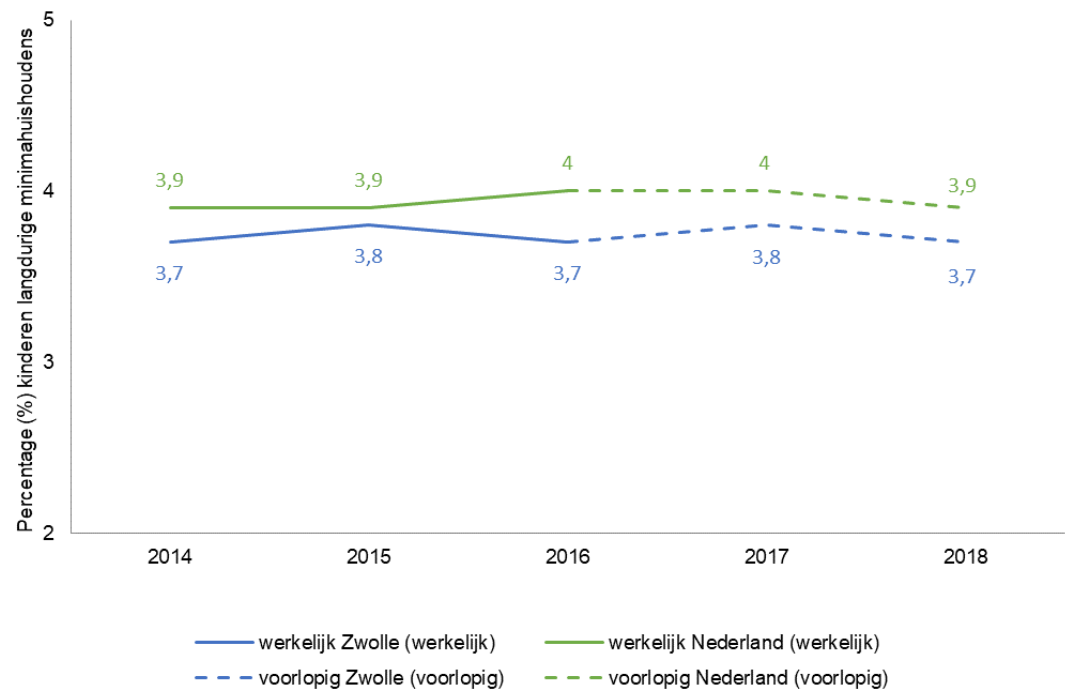
Bron: CBS IIV

3.4

Kinderen in langdurige minimahuishoudens

In Zwolle groeit 3,7% van de kinderen op in een huishouden met een langdurig laag inkomen. Dit zijn 1.000 kinderen. Het percentage kinderen in langdurige minimahuishoudens, is sinds 2014 niet veranderd en ligt alle jaren iets onder het landelijk percentage (zie figuur 3.4).

Figuur 3.4 Ontwikkeling percentage kinderen in langdurige minimahuishoudens, 2014-2018

Bron: CBS IIV

4 Bereik van minimaregelingen in Zwolle

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van de verschillende Zwolse regelingen die erop gericht zijn om armoede tegen te gaan. Het gaat om de volgende regelingen, waar steeds een afzonderlijke paragraaf aan wordt gewijd: 1) bijstand, 2) bijzondere bijstand, 3) collectieve zorgverzekering minima, 4) individuele inkomenstoeslag, 5) tegemoetkoming hoge zorgkosten, 6) participatiefonds, 7) diverse regelingen voor kinderen en 8) noodfonds.

Het gebruik van de gemeentelijke regeling *Kwijtschelding belastingen* is niet opgenomen in deze monitor. De reden hiervoor is dat het lastig is om de doelgroep van deze regeling in beeld te brengen. Bij deze regeling moet immers rekening worden gehouden met het vermogen van de aanvrager en diverse fiscale toeslagen, en deze gegevens zijn niet voorhanden.

Waar mogelijk geven we de gebruikscijfers weer voor de periode 2014 – 2020. Indien beschikbaar, wordt ook informatie gegeven over relevante achtergrondkenmerken van de gebruikers van de regelingen, zoals leeftijd en herkomst.

4.1 Bijstand

Op grond van de Participatiewet verstrekt de gemeente Zwolle bijstandsuitkeringen aan inwoners voor noodzakelijke kosten zoals huur, elektriciteit en voeding. Deze ondersteuning is tijdelijk. Iemand die een beroep doet op de gemeente voor een bijstandsuitkering moet zich inzetten om, zo snel en zo veel als mogelijk is, weer zelf voldoende inkomsten te krijgen om het levensonderhoud te bekostigen.

In bijlage 4 staan nog meer gegevens over de ontwikkelingen in de tijd van de bijstandspopulatie en redenen voor in- en uitstroom weergegeven.

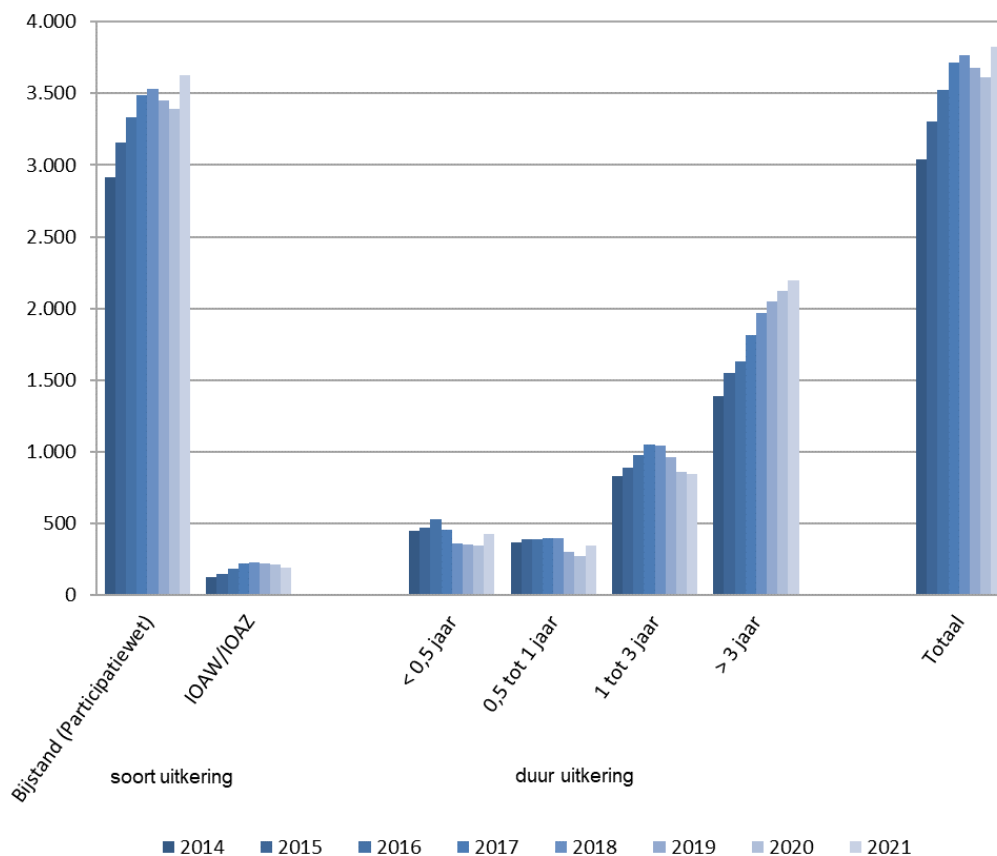
4.1.1 Bijstandsvolume, bijstandsontwikkeling en bijstandspopulatie

Het *aantal* bijstandsuitkeringen in Zwolle nam in de periode 2014-2018 jaarlijks toe (zie figuur 4.1). In de periode 2018-2020 nam het aantal uitkeringen juist iets af (met 156 uitkeringen). In het jaar 2020 zien echter we een forse toename van het aantal uitkeringen: van 3.393 begin 2020 tot 3.630 begin 2021. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de coronacrisis.

Echter, in het eerste halfjaar van 2021 nam het aantal bijstandsuitkeringen af met 123. Het aantal uitkeringen in het kader van de IOAW/IOAZ¹² is niet toegenomen in 2020. In 2021 loopt ruim de helft (57%) van de uitkeringen langer dan 3 jaar. In 2014 was dit 46%.

¹² IOAW is een uitkering voor werklozen die vóór 1 januari 1965 zijn geboren en na hun 50e jaar werkloos zijn geworden. IOAZ is een uitkering voor oudere zelfstandig ondernemers die stoppen met hun onderneming wegens te weinig inkomsten.

Figuur 4.1 Aantal bijstandsuitkeringen naar soort en duur, peildatum 1 januari van het jaar

Bron: gemeente Zwolle

In tabel 4.1 is te zien dat bijna driekwart (72%) van de bijstandsafhankelijke huishoudens alleenstaanden zijn. Verder is bij een groot aandeel van de bijstandsafhankelijke huishoudens (27%) de hoofdbewoner 55 jaar of ouder.

Tabel 4.1 Bijstandspopulatie naar leefvorm en leeftijd op 1 januari 2021

		Aantal	%
Leefvorm	Gehuwd / Samenwonend	493	13%
	Alleenstaande	2.746	72%
	Alleenstaande ouder	577	15%
Leeftijd	tot 27 jaar	605	16%
	27 tot 35 jaar	583	15%
	35 tot 45 jaar	750	20%
	45 tot 55 jaar	859	23%
	55 jaar en ouder	1.019	27%
Totaal		3.816	100%

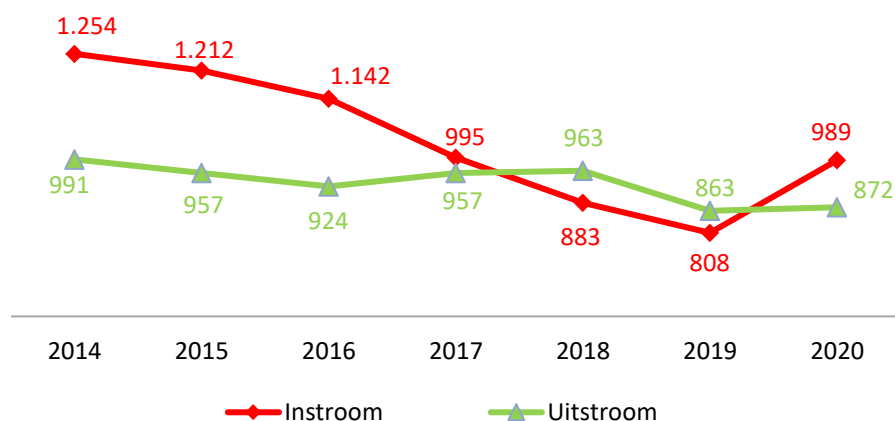
4.1.2 Instroom en uitstroom bijstand

Naast het bijstandsvolume is het interessant om te bekijken hoe de instroom en uitstroom van de bijstand zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld. In figuur 4.2 is te zien dat in 2020 de instroom fors is toegenomen: van 808 in 2019 naar 989 in 2020. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de coronacrisis. In de jaren daarvoor nam de instroom juist elk jaar wat af.

De uitstroom is vrij stabiel in de afgelopen zes jaar.

In de jaren 2018 en 2019 was de uitstroom uit de bijstand iets hoger dan de instroom, waardoor het bijstandsvolume daalde in deze jaren. In 2020 zien we echter dat de instroom groter is dan de uitstroom.

Figuur 4.2 Instroom en uitstroom bijstand, 2014-2020

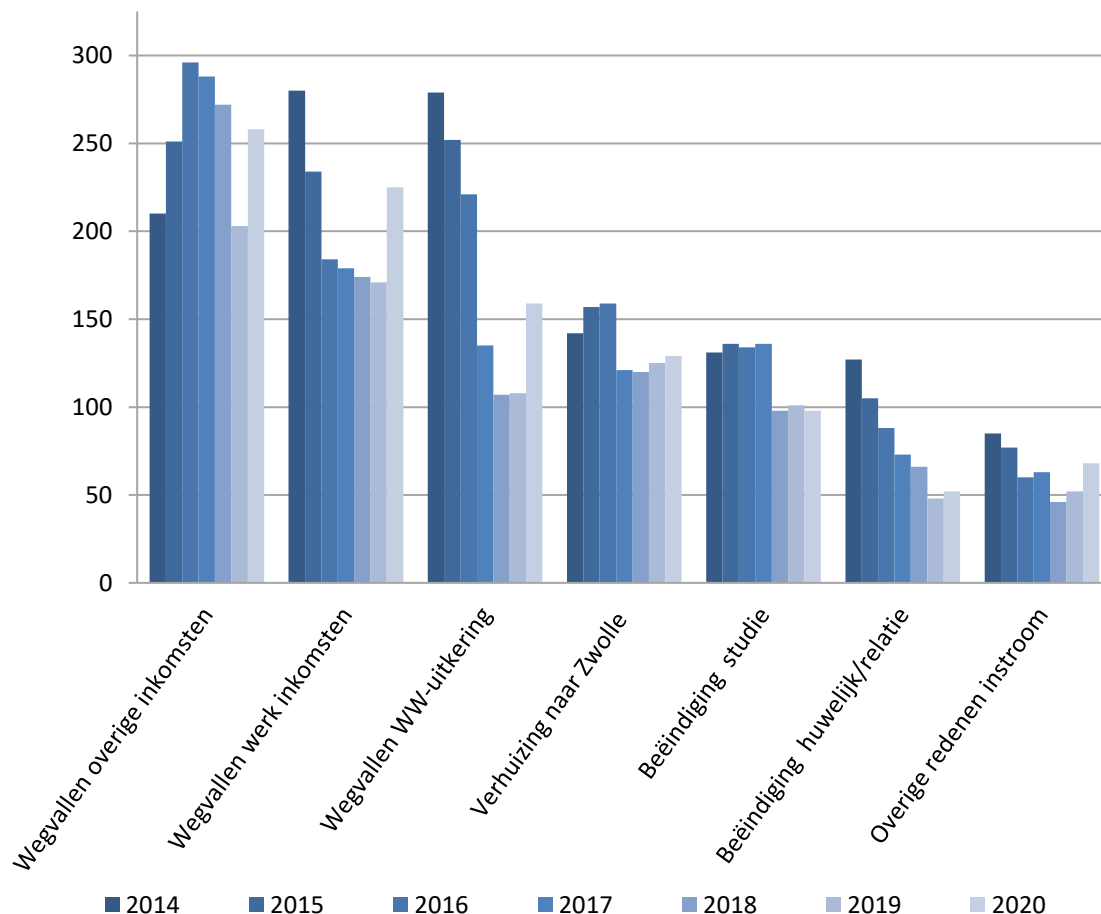

Bron: gemeente Zwolle

We hebben ook de reden van de instroom en uitstroom uit de bijstand geanalyseerd. Daarbij zijn de CBS categorieën samengevoegd tot voor Zwolle relevante categorieën (zie bijlage 2, tabellen B.1 en B.2 voor de keuzes die daarbij zijn gemaakt).

In figuur 4.3 is te zien dat het wegvallen van overige inkomsten en het wegvallen van inkomsten uit werk de meest voorkomende redenen zijn voor instroom in de bijstand in 2020. Bij beide redenen en bij de reden 'wegvallen WW-uitkering' zien we een forse stijging. Ook hier zien we een effect van de coronacrisis.

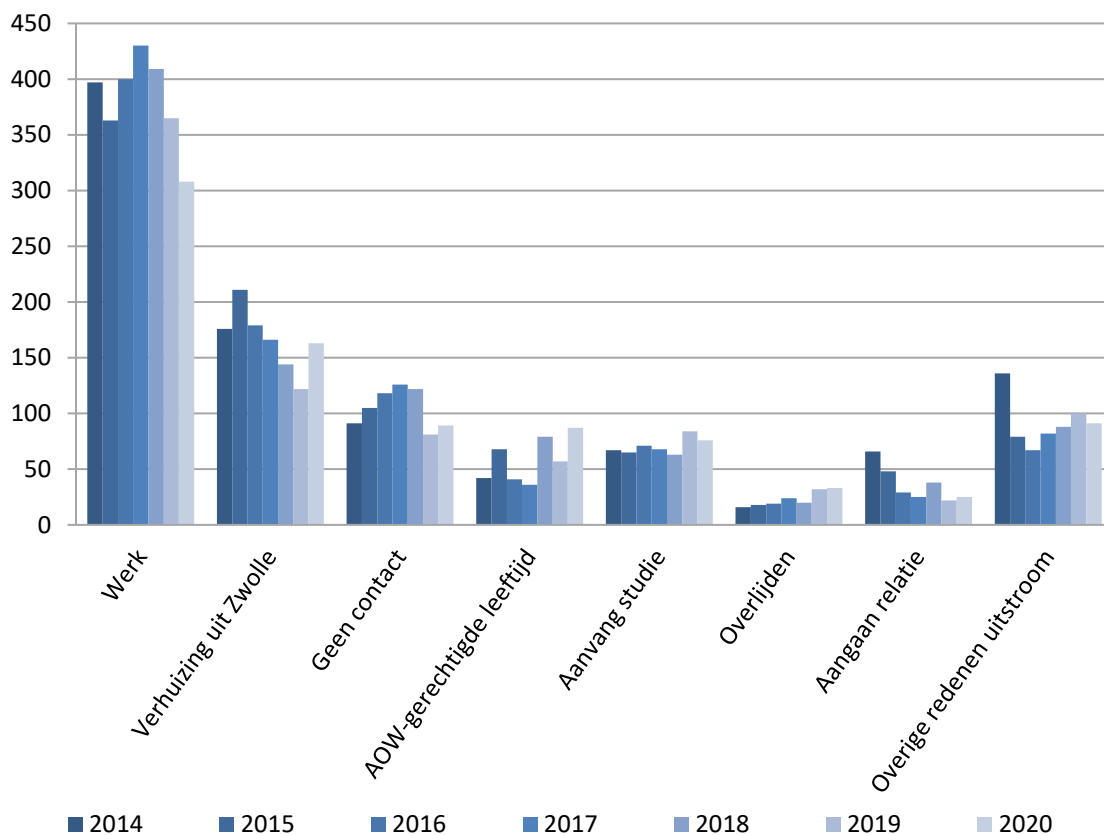
Figuur 4.3 Reden instroom bijstand, 2014-2020

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.4 is te zien dat uitstroom naar werk veruit de meest voorkomende reden is voor uitstroom uit de bijstand, gevolgd door verhuizingen naar een andere gemeente. Het aantal keer dat uitstroom uit de bijstand plaats vond wegens het vinden van werk, is echter wel afgenomen. Terwijl we een stijging zien bij de redenen 'verhuizing', 'geen contact' en 'bereiken AOW-gerechtigde leeftijd'.

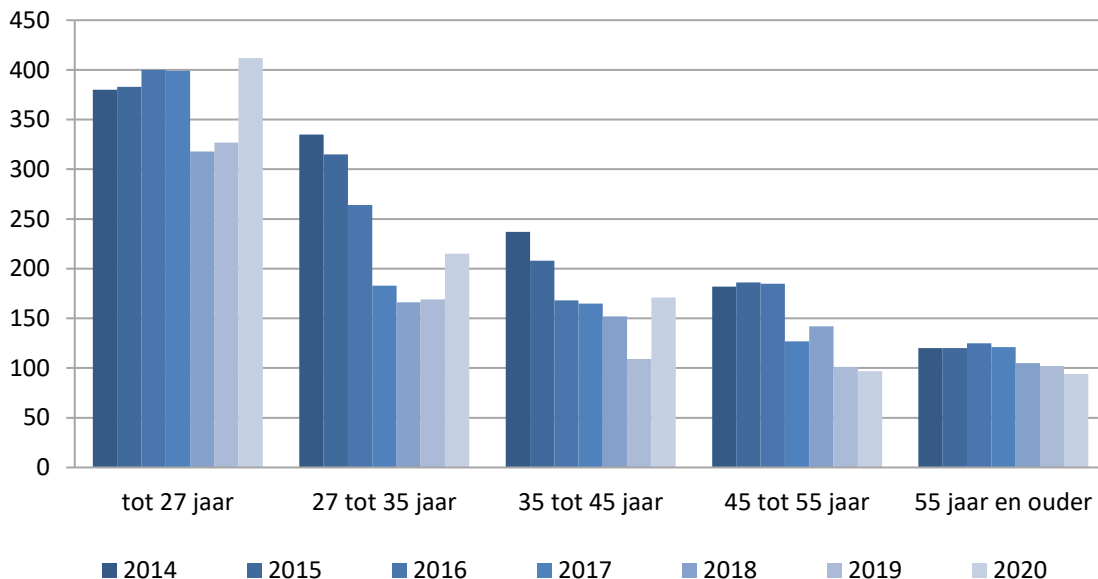
Figuur 4.4 Reden uitstroom bijstand, 2014-2020

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.5 is te zien dat jongeren tot 27 jaar het grootste aandeel hebben in de instroom in de bijstand in de afgelopen zeven jaar. Verder zien we bij deze leeftijdsgroep en bij de leeftijdsgroepen 27-35 en 35-45 een flinke toename. De leeftijdsgroepen 45-55 en 55 jaar en ouder zijn de kleinste groepen bij de instromers.

Figuur 4.5 Leeftijd bij instroom bijstand, 2014-2020

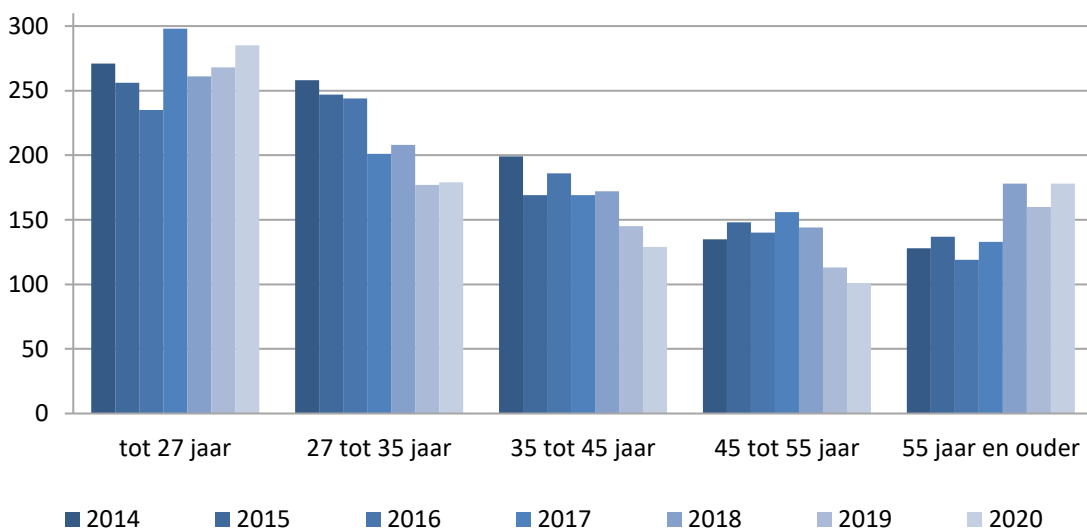

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.6 is te zien dat de groep tot 27 jaar ook het grootste aandeel in de uitstroom uit de bijstand heeft. In de afgelopen jaren zien we bij deze leeftijdsgroep een lichte stijging in de uitstroom.

Ook bij de leeftijdsgroep 55 jaar en ouder zien we een toename in de uitstroom. Bij de leeftijdsgroepen 35-45 en 45-55 jaar zien we juist afnames in de uitstroom.

Figuur 4.6 Leeftijd bij uitstroom bijstand, 2014-2020

Bron: gemeente Zwolle

4.2

Bijzondere bijstand

Wie als gevolg van bijzondere onvoorziene omstandigheden gedwongen is om extra noodzakelijke kosten te maken en deze niet zelf kan betalen, kan bijzondere bijstand aanvragen. Voor deze vorm van ondersteuning is het niet goed mogelijk om de omvang van de doelgroep te bepalen. Het is namelijk niet bekend hoeveel huishoudens met een hoger inkomen vanwege hun uitgavenverplichtingen in aanmerking kunnen komen voor bijzondere bijstand. Daarom geven we alleen de gebruikscijfers weer.

In 2020 maakten 2.423 huishoudens minimaal 1 keer gebruik van de bijzondere bijstand (zie tabel 4.2). Dit is een stijging van 4% ten opzichte van het jaar ervoor. Ook in de voorgaande jaren is er sprake van een stijging. Deze toename in gebruikers komt vooral door een toename in het gebruik van bijzondere bijstand voor de kosten voor bewindvoering.

Het *aandeel* Zwolse huishoudens dat gebruik maakt van bijzondere bijstand, is echter sinds 2018 stabiel: in 2018 en 2019 maakte 3,3% van de Zwolse huishoudens gebruik van bijzondere bijstand, in 2020 was dit 3,4%.

Tabel 4.2 Gebruik bijzondere bijstand

Doel	Een bijdrage leveren aan de draagkracht van Zwollenaren die bepaalde noodzakelijke kosten vanwege bijzondere omstandigheden niet zelf kunnen opbrengen							
Doelgroep	Alle Zwolse huishoudens							
Aantal gebruikers	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Voor kosten bewindvoering	699	880	1.059	1.162	1.314	1.409	1.475	1.517
Voor kosten voorzieningen voor wonen	346	412	431	491	431	433	350	355
Overige bijzondere bijstand	935	802	835	894	942	971	987	1.117
Totaal	1.555	1.671	1.895	2.014	2.188	2.293	2.325	2.423

In tabel 4.3 staan de kenmerken van de huishoudens die in 2020 bijzondere bijstand ontvingen. We zien dat eenoudergezinnen en huishoudens met een hoofdbewoner uit een niet-westers land relatief vaak gebruik maken van bijzondere bijstand. Dit is niet verwonderlijk aangezien deze groepen ook sterk vertegenwoordigd zijn binnen de Zwolse minimahuishoudens.

Daarnaast gebruiken jongeren tot 25 jaar relatief vaak bijzondere bijstand. In de afgelopen jaren is dit aandeel toegenomen van 5% in 2015 tot 13% in 2020.

Tabel 4.3 Huishoudens met bijzondere bijstand (BB) naar type huishouden, in 2020, peildatum 1-1-2021*

	% BB	% Zwolle
<i>Samenstelling</i>		
eenpersoonshuishoudens	58	37
paar zonder kinderen	8	28
paar met kinderen	11	26
eenoudergezin	19	7
overig	4	2
<i>Leeftijd hoofdbewoner</i>		
tot 25 jaar	13	4
25 - 45 jaar	44	36
45 - 65 jaar	36	36
65 jaar e.o.	7	24
<i>Migratieachtergrond</i>		
niet-westerse landen	30	9
westerse landen	8	7
geen migratieachtergrond	62	84

4.3

Collectieve zorgverzekering minima

De gemeente Zwolle biedt tot en met 2021 een collectieve zorgverzekering aan voor minima. Vanaf 1 januari 2022 wordt Verzekeren op maat aangeboden. Inwoners met een laag inkomen krijgen ondersteuning van de gemeente bij het vinden van een zorgverzekering die aansluit bij de persoonlijke zorgbehoefte. Verder komt er een zorgkostenregeling waarmee inwoners financiële ondersteuning krijgen bij hoge zorgkosten en een tegemoetkoming voor het betaalde eigen risico. De huidige tegemoetkoming Hoge Zorgkosten (zie paragraaf 4.4) zal in de regeling Zorgkostenregeling worden opgenomen.

Eind 2020 maakten 3.551 Zwolse huishoudens gebruik van deze collectieve zorgverzekering (zie tabel 4.4). Het aantal gebruikers is vrij stabiel. Het *aandeel* Zwolse huishoudens dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering via de gemeente is in de afgelopen jaren iets afgenomen: van 6,0% in 2018 naar 5,8% in 2020.

Tabel 4.4 Gebruik Collectieve zorgverzekering minima

Doel	Toegang bieden tot een betaalbare zorgverzekering voor het opvangen van medische kosten							
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (kinderen tot 18 jaar kunnen gratis worden meeverzekerd) en chronisch zieken en mensen met een beperking met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal gebruikers (huishoudens)								
per ultimo jaar	2.935	3.153	3.619	3.642	3.761	3.546*	3.543	3.551

* Op peildatum 31-12-2018 is geen werkelijk aantal gebruikers van de collectieve zorgverzekering minima beschikbaar, daarom is hier het aantal gebruikers op 1-1-2019 weergegeven.

4.4

Tegemoetkoming hoge zorgkosten

Een chronische ziekte of een lichamelijke beperking brengt vaak extra kosten met zich mee. Bijvoorbeeld kosten die gepaard gaan met een dieet, hulpmiddelen, aangepaste kleding of vervoer. De gemeente Zwolle komt tegemoet aan een aantal van deze meerkosten met een vergoeding van maximaal € 175 per jaar¹³. De Tegemoetkoming hoge zorgkosten (tot 2019 Tegemoetkoming meerkosten chronisch zieken genaamd) wordt verstrekt aan inwoners die een Wmo-voorziening en/of een voorziening voor langdurige zorg ontvangen en bij wie het inkomen niet hoger is dan 130% van het sociaal minimum.

De tegemoetkoming hoge zorgkosten zal per 2022 in de regeling Zorgkostenregeling worden opgenomen.

In 2020 werd door 1.446 inwoners de tegemoetkoming hoge zorgkosten aangevraagd. Net als in 2019, is het aantal gebruikers van de regeling Tegemoetkoming hoge zorgkosten in 2020 fors toegenomen. Het aantal aanvragen nam toe met 36%, het aantal toekenningen zelfs met 80% (zie tabel 4.5).

De stijging van het aantal aanvragen is te verklaren doordat sinds 2019 mensen die mogelijk recht hebben op de Tegemoetkoming hoge zorgkosten worden benaderd met een brief een aanvraagformulier (of een link naar de digitale aanvraagmogelijkheid). In 2019 werd de brief in oktober verstuurd, wat leidde tot een piek in aanvragen in de laatste maanden van dat jaar. Deze aanvragen konden niet allemaal worden afgehandeld in 2019 en schoven door naar 2020. Ook in 2020 zijn actief mensen aangeschreven wat ook in dat jaar heeft geleid tot een groot aantal extra aanvragen.

¹³ Vanaf 2022 geldt een andere regeling zorgkostenregeling waarbij dit een onderdeel van wordt

Tabel 4.5 Gebruik tegemoetkoming hoge zorgkosten

Doel	Een bijdrage leveren in de meerkosten bij inwoners met chronische ziekte en/of lichamelijke beperking				
Doelgroep	Inwoners die een Wmo-voorziening en/of een voorziening voor langdurige zorg ontvangen en bij wie het inkomen niet hoger is dan 130% van het sociaal minimum.				
	2016	2017	2018	2019	2020
aangevraagd	687	587	624	1.065	1.446
toegekend*	407	497	495	571	1.030

* Aantallen toegekende aanvragen hebben betrekking op het jaar waarin uitbetaling van de tegemoetkoming plaats heeft gevonden. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat een tegemoetkoming is aangevraagd in 2019 en is toegekend in 2020. De aantallen aanvragen en toekenningen zijn dus niet één op één te vergelijken.

4.5 Individuele inkomenstoeslag

De Individuele inkomenstoeslag (IIT) wordt verstrekt aan huishoudens die drie jaar of langer een inkomen hebben van niet meer dan 110% van het wettelijk sociaal minimum¹⁴. Het bedrag is bedoeld voor de aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen, zoals een bankstel, koelkast of wasmachine.

In 2020 maakten 2.754 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoeslag (zie tabel 4.6). Het gebruik van de toeslag neemt sinds 2015 elk jaar iets toe, behalve tussen 2018 en 2019.

Kijken we naar het *aandeel* huishoudens, dan zien we dat in 2020 4,5% van de Zwolse huishoudens een individuele inkomenstoeslag ontving. Dit is vergelijkbaar met de afgelopen jaren (4,4% in 2019 en 4,5% in 2018).

Tabel 4.6 Gebruik individuele inkomenstoeslag

Doel	Financiële tegemoetkoming voor Zwolse huishoudens die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen.							
Doelgroep	Huishoudens waarvan hoofdaanvrager tussen de 21 en AOW-gerechtigde leeftijd is, met minimaal 3 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum*.							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal gebruikers (huishoudens)	1.954	1.921	2.321	2.364	2.486	2.670	2.616	2.754

In tabel 4.7 staan de kenmerken van de huishoudens die in 2020 een individuele inkomenstoeslag ontvingen. Net als bij de andere regelingen, zien we ook hier dat eenpersoonshuishoudens, eenoudergezinnen en huishoudens met een hoofdbewoner uit een niet-westers land relatief veel gebruik maken van de individuele inkomenstoeslag. Dit is logisch aangezien deze groepen huishoudens zijn oververtegenwoordigd onder de minimahuishoudens.

¹⁴ Daarnaast zijn er nog enkele voorwaarden, zoals de hoogte van het vermogen.

Tabel 4.7 Huishoudens met Individuele inkomenstoeslag (IIT) naar type huishouden, in 2020, peildatum 1-1-2021

	% IIT	% Zwolle
<i>Samenstelling</i>		
eenpersoonshuishoudens	58	37
paar zonder kinderen	8	28
paar met kinderen	13	26
eenoudergezin	20	7
overig	2	2
<i>Leeftijd hoofdbewoner</i>		
tot 25 jaar	2	4
25 - 45 jaar	36	36
45 - 65 jaar	57	36
65 jaar e.o.	5	24
<i>Herkomst</i>		
niet-westerse landen	36	9
westerse landen	8	7
geen migratieachtergrond	56	84

4.6

Participatiefonds

Als een inwoner een laag inkomen heeft, lang ziek is of een beperking heeft, is het vaak moeilijk om rond te komen. Meestal blijft er weinig geld over voor zaken als theaterbezoek of een lidmaatschap bij een sportvereniging. Om het mogelijk te maken dat inwoners toch kunnen meedoen aan culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten, is er sinds 2017 het Participatiefonds. Volwassenen tot de AOW-gerechtigde leeftijd met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming krijgen in de kosten voor zaken zoals een lidmaatschap Stadkamer, vervoer, entree voor een sportgelegenheid, een lidmaatschap van een sportvereniging of een museumkaart. Een volwassene kan voor maximaal twee soorten kosten een bijdrage krijgen. Per kostensoort is de bijdrage € 60,-.

In tabel 4.8 is te zien dat in 2020 2.663 huishoudens een bijdrage hebben gekregen uit het Participatiefonds. Vergeleken met 2019 ligt het aantal aanvragen iets lager en het aantal toekenningen iets hoger. Mogelijk is dit een gevolg van de coronapandemie.

Tabel 4.8 Gebruik Participatiefonds

Doel	Een bijdrage leveren in de meerkosten voor maatschappelijke participatie van volwassenen			
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (van 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd) en personen met een chronische ziekte met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum			
	2017	2018	2019	2020
aangevraagd	2.046	3.156	3.065	2.941
toegekend	1.668	2.846	2.502	2.663

4.7

Regelingen voor kinderen

Om ervoor te zorgen dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen zoveel mogelijk kunnen meedoen met hun leeftijdsgenoten, heeft de gemeente Zwolle regelingen die speciaal gericht zijn op kinderen uit minimahuishoudens. Vanaf 2021 is er de nieuwe regeling de Kindregeling. In de Kindregeling zijn een aantal regelingen samengevoegd, te weten de Scholierenregeling, de Vergoeding voor activiteiten, kunst en cultuur (stichting Meedoen) en de Vergoeding voor de schoolbijdrage. Ook is het Kindloket Zwolle sinds begin 2021 operationeel. Het Kindloket is een loket waar verschillende regelingen op 1 plek worden aangeboden. Ouders, verzorgers, maar ook professionals kunnen de regelingen via de site Kindloket vinden en aanvragen.

4.7.1

Scholierenregeling

De scholierenregeling houdt in dat een tegemoetkoming van € 450 per kind kan worden verstrekt waarmee spullen voor school of een excursie betaald kunnen worden. Per 1 januari 2021 is de Scholierenregeling samengevoegd met enkele andere regelingen. In 2020 hebben 828 kinderen deze tegemoetkoming toegekend gekregen (zie tabel 4.9). Zij zijn afkomstig uit 599 afzonderlijke gezinnen; in sommige gevallen wordt de tegemoetkoming dus verstrekt aan meerdere kinderen binnen één gezin.

In periode 2016-2019 was het aantal kinderen dat gebruik maakte van de regeling vrij stabiel. Vergeleken met 2019, hebben in 2020 18% meer kinderen gebruik gemaakt van de regeling. Waarschijnlijk houdt dit verband met het feit dat leerlingen een laptop nodig hadden tijdens de periode dat de scholen gesloten waren wegens de coronacrisis.

Tabel 4.9 Gebruik scholierenregeling

Doel	Een bijdrage leveren aan de draagkracht van de minimagezinnen zodat kinderen op school met de leeftijdsgenoten kunnen meedoen							
Doelgroep	Kinderen die op de basisschool zitten uit gezinnen met een inkomen onder 110% van het sociaal minimum. kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan of in het 1e of 2e jaar van het middelbare beroepsonderwijs zitten en uit gezinnen komen met een inkomen onder 130% van het sociaal minimum.							
Aantal gebruikers*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kinderen	555	862	733	691	688	682	701	828
Huishoudens	434	584	544	520	513	522	529	599

* vanaf 2019 vindt de telling van aantallen op dezelfde manier plaats als voor de andere regelingen in deze monitor: we geven het aantal kinderen en huishoudens per jaar weer, uitgaande van datum betaling in desbetreffend jaar

4.7.2

Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen zich kunnen ontplooiën, ongeacht de financiële situatie van het gezin waarin ze opgroeien, zijn er regelingen voor kinderen van ouders met een laag inkomen om te participeren in sport- en cultuuractiviteiten. Ook zijn er vakantiemogelijkheden, zoals een zeilkamp.

Jeugdfonds Sport

Stichting Jeugdfonds Sport Zwolle is bestemd voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot 18 jaar die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging. Vanaf 2021 kan deze regeling worden aangevraagd bij het Kindloket. In 2020 zijn 490 kinderen geholpen door het Jeugdfonds Sport in Zwolle. Dit is meer dan het jaar ervoor (zie tabel 4.10).

Tabel 4.10 Gebruik Jeugdfonds Sport

Doel	Kinderen in minimagezinnen financieel ondersteunen zodat ze in staat worden gesteld om te kunnen sporten.							
Doelgroep*	Kinderen die leven in een huishouden met een laag inkomen. Inkomensgrens is afhankelijk van de leeftijd kinderen: - bij leeftijd kinderen tussen 4 tot en met 11 geldt een inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum; - bij leeftijd kinderen van 12 tot en met 17 geldt een inkomensgrens tot 130% van het sociaal minimum.							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal toegekende aanvragen	324	391	444	452	503	487	465	490

*In 2017 is de leeftijdsgrens verruimd van 6-16 naar 4-18. In 2019 is voor kinderen tussen 12 en 18 jaar de inkomensgrens verhoogd naar 130%.

Stichting Meedoen

Via financiële hulp bevordert de stichting Meedoen dat ook kinderen in huishoudens die moeten rondkomen met een inkomen op of onder het sociaal minimum kunnen meedoen aan werkweken, excursies, muzikale vorming of een club en zich zo kunnen ontwikkelen. Het gaat bijvoorbeeld om dans, muziek of scouting.

In 2020 zijn er fors minder aanvragen voor de activiteitenbijdragen en voor de kunst- en cultuuractiviteiten toegekend door de Stichting Meedoen (zie tabel 4.11). Dit komt doordat door de coronacrisis veel activiteiten voor kinderen niet door zijn gegaan.

Tabel 4.11 Gebruik stichting Meedoen

Doel	Kinderen in minimagezinnen wel aan samenleving laten deelnemen.							
Doelgroep*	Kinderen die leven in een huishouden met een laag inkomen. Inkomensgrens is afhankelijk van de leeftijd kinderen: - bij leeftijd kinderen van 4 tot en met 11 geldt een inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum; - bij leeftijd kinderen van 12 tot en met 17 geldt een inkomensgrens tot 130% van het sociaal minimum.							
Activiteitenbijdrage	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal toegekende aanvragen	436	344	563	591	569	558	635	277
Aantal kinderen	-	694	662	713	673	-	706	-
Kunst en cultuur	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal toegekende aanvragen	-	107	138	-	-	-	166	126
Aantal kinderen	-	-	226	233	231	240	185	-

*In 2018 is de leeftijdsgrens verlaagd van 6 naar 4 jaar en voor kinderen tussen 12 en 18 jaar is de inkomensgrens verhoogd naar 130%.

Vakanties

Stichting Weekje Weg biedt gezinnen een bijdrage voor een vakantie en Stichting De Ruime Wind biedt zeilkampen aan voor kinderen. In 2020 zijn 34 gezinnen met een bijdrage van Stichting Weekje Weg op vakantie geweest (zie tabel 4.12). Er zijn geen alleenstaanden op vakantie geweest met een bijdrage van Stichting Weekje Weg. Dit komt doordat door de coronacrisis de midweken voor ouderen vervielen. Ook de groepsvakanties voor gezinnen en de kinder-/jongerenvakanties gingen niet door. In verband met de coronacrisis zijn de zeilkampen van stichting De Ruime Wind in 2020 niet door gegaan.

Tabel 4.12 Gebruik Stichting Weekje Weg en Stichting De Ruime Wind

Stichting Weekje Weg*	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal gezinnen	40	45	40	40	39	39	40	34
Aantal alleenstaanden	36	37	38	33	33	33	33	0
Stichting De Ruime Wind	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal kinderen	38	38	40	36	39	30	27	0

* Bij de Stichting Weekje weg kunnen zowel gezinnen als individuele personen/ kinderen ondersteuning ontvangen.

4.7.3

Armoede en gezondheid kinderen

De jeugdgezondheidswerkers van de GGD gaan tijdens regulier onderzoek bij kinderen tot en met 12 jaar (consultatiebureau en school-medisch onderzoek) na of er sprake is van armoede-gerelateerde gezondheidsproblematiek. Als zij bij controles stuiten op situaties waarbij het welbevinden of de gezondheid van kinderen in het gedrang is, kunnen ze een voorziening verstrekken. Voorbeelden van zulke voorzieningen zijn een matras of een paar goede schoenen. Dit is dus geen voorziening waarop een beroep kan worden gedaan door inwoners.

In 2020 werden 58 kinderen uit minimagezinnen financieel ondersteund omdat de gezondheid van deze kinderen in het gedrang was (tabel 4.13). Het aantal toegekende aanvragen is fors minder dan in voorgaande jaren. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de coronacrisis toen reguliere onderzoeken vaak niet doorgingen, zoals de gezondheidsonderzoeken in het onderwijs.

Tabel 4.13 Armoede en gezondheid kinderen

Doel	Minimagezinnen in noodsituaties ondersteunen waarbij welbevinden of gezondheid van kinderen (tot 12 jaar) in gedrang is.							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aangevraagd	184	135	161	160	168	176	114	86
Toegekend	150	118	150	145	-	145	96	58
Aantal kinderen < 12 jaar in gezinnen met toegekende aanvragen	-	-	150	216	180	145	96	58

4.7.4

Peuterspeelzaal

Peuterspeelzaalbezoek draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen tussen 2,5 en 4 jaar. Kinderen uit gezinnen met een inkomen onder 110% van het sociaal minimum die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, hebben recht op gratis peuteropvang. In 2020 maakten 195 kinderen gebruik van een 'gratis' plek bij een peuterspeelzaal (zie tabel 4.14). Het merendeel ging naar een peuterspeelzaal van Doornijk.

Tabel 4.14 Gebruik 'gratis' plekken peuterspeelzaal*

Doel	Een bijdrage leveren aan de minimagezinnen zodat kinderen naar een peuterspeelzaal kunnen.							
Doelgroep	Kinderen uit gezinnen met een inkomen onder 110% van het sociaal minimum én geen recht op kinderopvangtoeslag							
Jaar	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Totaal aantal peuters	132	173	197	194	167	191	207	195
waarvan bij Doornijk						190	195	175
waarvan bij Partou						0	0	3
waarvan bij Breed						0	2	6
waarvan bij Prokino						1	10	11

* De subsidieregeling bestaat vanaf 2018. Tot en met 2017 waren er alleen 'gratis' plekken bij Doornijk.

4.7.5

Zwemvangnet

Het is belangrijk dat kinderen een zwemdiploma kunnen behalen. Mocht een kind op 7 jarige leeftijd nog niet zwemvaardig zijn, dan wordt de mogelijkheid geboden om zwemdiploma A en B te behalen als het inkomen van hun ouders niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum. Alle zwemlessen worden dan vergoed voor kinderen tussen 7 en 12 jaar. Bij kinderen tussen 13 en 18 jaar geldt een inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum.

In 2020 maakten 352 kinderen uit 251 huishoudens gebruik van het zwemvangnet (tabel 4.15). Dit is ruim een kwart (28%) meer kinderen dan in 2019. Het is onduidelijk wat deze stijging, in een jaar dat zwembaden zelfs enkele maanden moesten sluiten, heeft veroorzaakt. Het aantal kinderen en gezinnen dat gebruik maakt van het Zwemvangnet, neemt sinds 2016 toe.

Tabel 4.15 Gebruik Zwemvangnet

Doel	Een bijdrage leveren aan de draagkracht van Zwollenaren die de zwemlessen voor hun kinderen voor het behalen van AB-diploma zelf niet kunnen betalen.							
Doelgroep*	Kinderen die leven in een huishouden met een laag inkomen. Inkomensgrens is afhankelijk van de leeftijd kinderen: - bij leeftijd kinderen van 5 tot en met 12 geldt een inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum; - bij leeftijd kinderen van 13 tot en met 17 geldt een inkomensgrens tot 130% van het sociaal minimum.							
Aantal gebruikers	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kinderen	93	104	132	124	153	218	274	352
Huishoudens	81	94	124	99	129	163	198	251

* Per 1 januari 2018 is de leeftijdsgrens verlaagd naar 6 jaar en per 1 januari 2019 naar 5 jaar. De inkomensgrens is per 1 januari 2018 verhoogd naar 130% voor kinderen tussen 13 en 18 jaar.

4.8

Noodfonds

Het noodfonds verleent, waar mogelijk, hulp aan inwoners van Zwolle (en regiogemeenten), die door omstandigheden in een noodsituatie zijn geraakt en die geen

beroep (meer) kunnen doen op wettelijke voorzieningen. In principe geldt bij het Noodfonds geen inkomensgrens, maar feitelijk is er bijna altijd sprake van een inkomen op of rond het sociaal minimum.

In 2020 zijn er 233 aanvragen van het Noodfonds toegekend aan gezinnen in Zwolle (zie tabel 4.16). Dat is een stijging ten opzichte van het jaar ervoor. In verband met de coronacrisis is in 2020 ook meer uitgegeven dan het voorgaande jaar (laptopactie en mondkapjes). De gemeente heeft hiervoor extra subsidie verstrekt.

Tabel 4.16 Gebruik Noodfonds

Doel	Hulpverlening in acute noodsituaties, waarin niet de formele weg bewandeld kan worden.							
Doelgroep	In principe alle inwoners van Zwolle met een acute financiële nood. De inschatting is dat 90% van de aanvragers een inkomen heeft rond het sociaal minimum.							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
aangevraagd	150	181	234	283	333	332	272	292
toegekend	118	164	179	235	276	279	204	233
Bedrag	24.740	39.607	39.473	64.269	84.168	86.118	57.147	71.923

4.9

Voedselbank

De Voedselbank Zwolle e.o. voorziet mensen tijdelijk van voedselpakketten. Bij de toekenning wordt gekeken naar wat men aan budget overhoudt na aftrek van de door het Nibud berekende basisbedragen voor de onvermijdbare uitgavenposten. Voor een eenpersoonshuishouden geldt als normbedrag € 230,-. Voor elk extra gezinslid komt er € 95,- bij.

In 2020 maakten gemiddeld 329 huishoudens gebruik van de Voedselbank Zwolle e.o.. Dit aantal neemt sinds 2018 toe (zie tabel 4.17).

Tabel 4.17 Gebruik Voedselbank

Doel	Het verstrekken van voedsel aan mensen die dat om welke reden dan ook nauwelijks zelf kunnen bekostigen			
Doelgroep	Inwoners van Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen die financiële problemen hebben.			
	2017	2018	2019	2020
Gemiddeld aantal huishoudens*	280	261	300	329

*Dit is inclusief huishoudens uit Dalfsen en Nieuwleusen

Deel II

Schuldenproblematiek in Zwolle

5 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we kort in op wat we onder problematische schulden verstaan en het beleid van de gemeente Zwolle.

5.1 Definitie schuldenproblematiek

Veel mensen hebben in hun leven te maken met schulden. Denk bijvoorbeeld aan een hypotheek of een studielening. Lang niet alle schulden vormen een risico of zijn een probleem. De NVVK¹⁵ noemt schulden problematisch als mensen niet in staat zijn om door te gaan met het afbetalen van hun schulden of wanneer zij zijn gestopt met afbetalen. In Zwolle hanteren we ook deze definitie van problematische schulden.

5.2 Beleid gemeente Zwolle

De gemeente Zwolle wil het ontstaan van problematische schulden zoveel mogelijk voorkomen. Het beleid van de gemeente is daarom allereerst gericht op schuldpreventie en vroegsignalering. De financiële redzaamheid van inwoners is hierbij een belangrijk thema. Wanneer inwoners hun problemen niet meer zelf kunnen oplossen, en er dus sprake is van problematische schulden, biedt de gemeente schuldhelpverlening aan (volgens de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening). Dit gebeurt binnen de team Schuldhelpverlening en binnen de kaders van het beleidsplan 2021-2025.

5.3 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken wordt een beeld geschetst van de schuldenproblematiek in de gemeente Zwolle. Allereerst gaan we in hoofdstuk 6 in op de aantallen huishoudens die het risico lopen om in de schulden te raken. In hoofdstuk 7 schetsen we de omvang van de schuldenproblematiek in Zwolle. In hoofdstuk 8 wordt ingegaan op de kenmerken van de inwoners met de financiële ondersteuning ontvangen. In hoofdstuk 9 wordt ten slotte geschetst wat het gebruik is van de verschillende vormen van ondersteuning bij financiële problemen.

¹⁵ NVVK: <https://www.nvbk.nl/minnelijke-schuldhelpverlening>

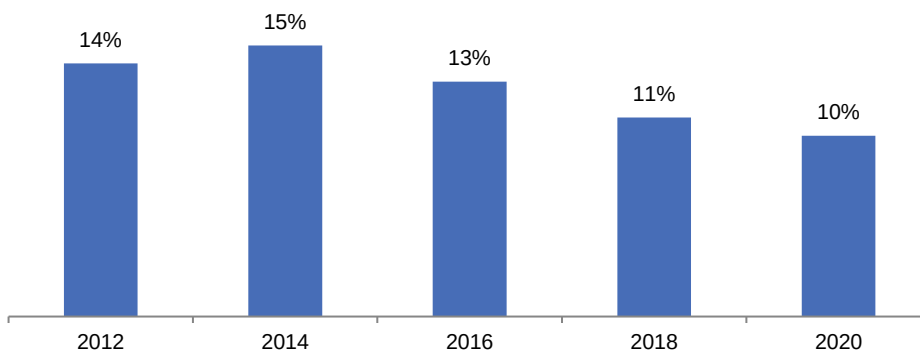
6 Risico op schulden

In dit hoofdstuk gaan we in op de huishoudens die mogelijk het risico lopen schuldenproblemen te krijgen. Dit doen we aan de hand van enkele indicatoren, te weten in hoeverre inwoners vinden dat zij moeilijk kunnen rondkomen, cijfers over betaalgedrag, faillissementen van bedrijven, huisuitzettingen door woningcorporaties en particuliere verhuurders en beslagleggingen op bijstandsuitkeringen.

6.1 Moeilijk rondkomen met inkomen

In de tweejaarlijkse meting van het Buurt-voor-Buurt Onderzoek wordt aan de inwoners van Zwolle gevraagd in hoeverre ze rond kunnen komen van hun inkomen. In figuur 6.1 is te zien dat één op de tien inwoners zegt niet of (zeer) moeilijk te kunnen rondkomen. Dit aandeel is sinds 2014 aan het afnemen.

Figuur 6.1 Zwollenaren die niet of (zeer) moeilijk kunnen rondkomen (%)

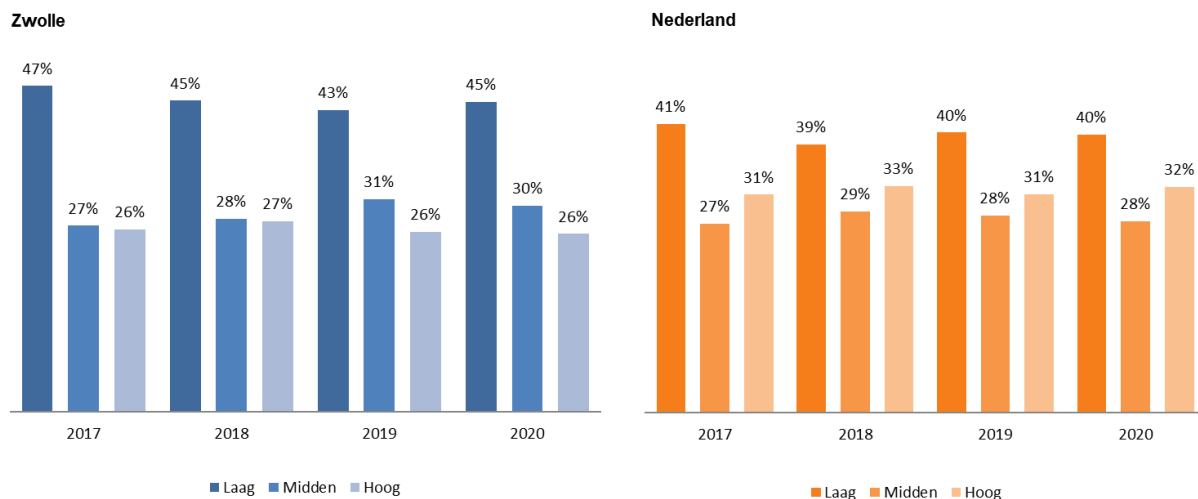
Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek, gemeente Zwolle

6.2 Betaalgedrag en risicoprofiel

Geldfit voert vier keer per jaar een analyse uit op de database van een bedrijf dat de betalingsafhandelingen verzorgt voor zo'n 45 bedrijven in Nederland. Met deze analyse worden klanten aan de hand van hun betaalgedrag ingedeeld in 10 risiconiveaus. Zo worden klanten met vorderingen die gemiddeld 3 of meer maanden open staan, ingedeeld in risiconiveau 10, klanten met vorderingen die gemiddeld 2 tot 3 maanden open staan, vallen in risiconiveau 9, enz. Niveaus 8 t/m 10 bestaan uit mensen met een hoog risico die ondersteuning nodig hebben. Voor de niveaus 5 t/m 7 geldt dat een preventieve aanpak gepast is. Mensen met een goed betaalgedrag vallen in risiconiveaus 1 t/m 4. Deze risicoprofielen zijn vergeleken met profielen die zijn gebaseerd op sociaal-demografische kenmerken (bijvoorbeeld leeftijd) en leefstijlkenmerken. Aan de hand hiervan zijn de Zwolse huishoudens ingedeeld naar risicoprofiel. In de praktijk blijkt dat de risiconiveaus een goede indicator zijn voor de het al dan niet hebben van problematische schulden.

Het aandeel inwoners in Zwolle met een hoog risiconiveau is de afgelopen 4 jaar nauwelijks veranderd (zie figuur 6.2). Ditzelfde geldt voor de groepen met een midden en laag risiconiveau. In vergelijking met Nederland heeft Zwolle een kleiner aandeel inwoners met een hoog risiconiveau (26% versus 32%).

Figuur 6.2 Inwoners naar risiconiveau van betaalgedrag

Bron: Geldfit.nl

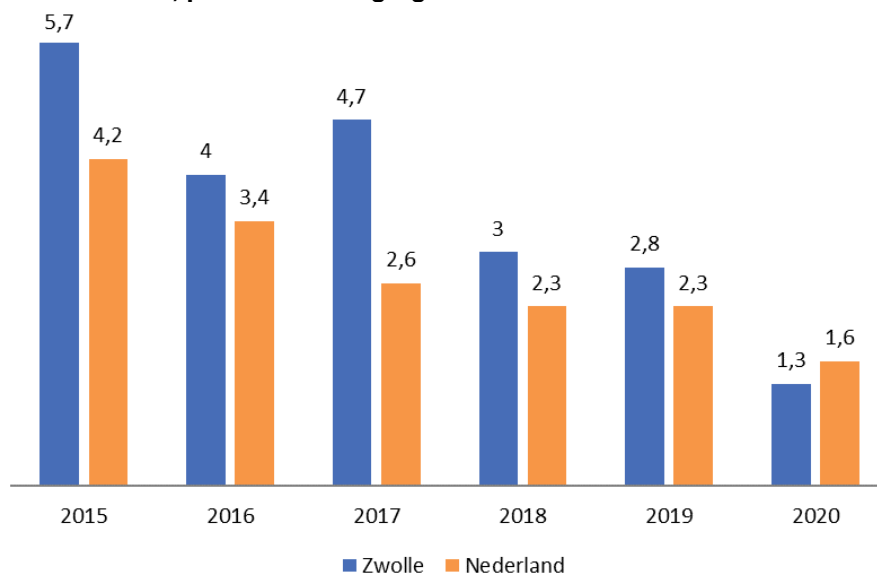
6.3

Faillissementen van bedrijven en instellingen

In 2020 is een kleiner aandeel bedrijven en instellingen binnen Zwolle failliet gegaan dan in de jaren daarvoor (zie figuur 6.3). Het aandeel faillissementen ligt ook onder het landelijk gemiddelde.

Ook in de rest van Nederland zijn de faillissementen afgenomen. Volgens het CBS ligt het aantal faillissementen in Nederland zelfs op een historisch laag niveau. Dit is een gevolg van de steunmaatregelen die door de Nederlandse overheid zijn ingezet tijdens de coronacrisis. De verwachting is dat zodra deze steunmaatregelen eindigen, het aantal faillissementen flink zal toenemen.

Figuur 6.3 Aantal faillissementen bedrijven en instellingen, inclusief eenmanszaken, per 1.000 vestigingen

Bron: Waarstaatjegemeente.nl

6.4

Huisuitzettingen

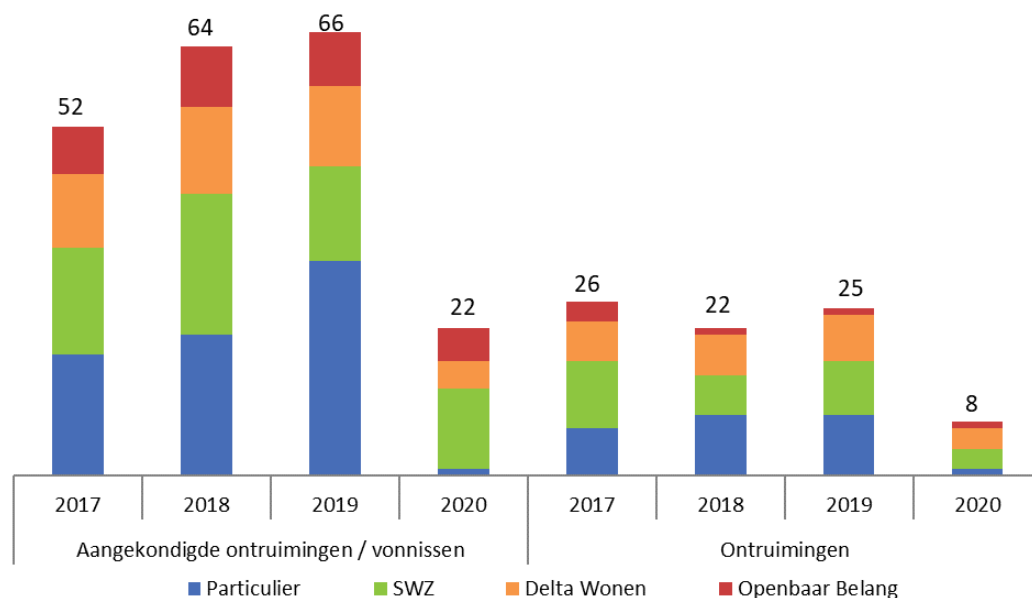
Een verhuurder van een woning kan een huurder uit huis zetten indien er sprake is van (langdurige) achterstallige betalingen of overlast door de huurder. Meestal zijn huurachterstanden de aanleiding voor een huisuitzetting.

De sociaal-maatschappelijke schade van een huisuitzetting voor de huishoudens die het betreft is groot. Bovendien gaat een huisuitzetting gepaard met maatschappelijke kosten voor opvang, hulpverlening, herstel en herhuisvesting. Gemeente Zwolle heeft daarom afspraken gemaakt met woningcorporaties om huisuitzettingen (ontruiming) zo veel mogelijk te voorkomen.

Daarnaast besteden woningcorporaties meer aandacht aan het vroegtijdig signaleren van schuldenproblemen. In heel Nederland is het aantal huisuitzettingen met 43 procent afgenomen tussen 2018 en 2020 (Aedes 2021).

In figuur 6.4 zien we dat in 2020 zowel het aantal aangekondigde ontruiming / vonnissen (22) als het aantal daadwerkelijk uitgevoerde ontruiming (8) fors is afgenomen. De daling is vooral opvallend met betrekking tot de aangekondigde ontruiming door particuliere verhuurders; in voorgaande jaren steeg het aantal huisuitzettingen en ontruiming door particuliere verhuurders juist. In de jaren ervoor nam het aantal aangekondigde ontruiming door woningcorporaties ook al af. Een verklaring is dat er minder achterstanden in huurbetalingen waren in 2020. Verder zijn corporaties tijdens de coronacrisis meer terughoudend met huisuitzettingen en afsluitingen¹⁶. Daarnaast hebben rechtbanken tijdens de coronacrisis zaken opgeschort, waardoor minder vonnissen zijn uitgesproken in 2020.

Figuur 6.4 Aantal huisuitzettingen in Zwolle

Bron: woningcorporaties en gemeente Zwolle

¹⁶ Zie: *Gezamenlijk statement van verhuurders, gemeenten en het Rijk over maatwerk bij het voorkomen van huisuitzettingen tijdens de coronacrisis*, maart 2021.

6.5

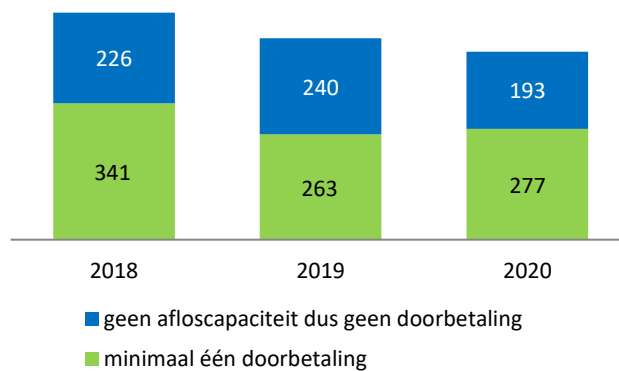
Beslaglegging op bijstandsuitkeringen

Een schuldeiser kan beslag (laten) leggen op het inkomen van de schuldenaar. Daarbij moet de beslagvrije voet worden gerespecteerd. In het geval de schuldenaar een bijstandsuitkering ontvangt, mag op maximaal 5% van de bijstandsuitkering beslag worden gelegd.

Het aantal inwoners bij wie een deurwaarder heeft geprobeerd beslag te leggen op de bijstandsuitkering is in 2020 lager dan in 2019 en 2018, namelijk 470 ten opzichte van 503 respectievelijk 567 (zie figuur 6.5).

Het aantal inwoners bij wie daadwerkelijk beslag kon worden gelegd op de bijstandsuitkering omdat zij voldoende afloscapaciteit hadden, ligt in 2020 iets hoger dan in 2019 (namelijk 277 ten opzichte van 263). Bij hen is minimaal één keer een deel van de bijstandsuitkering afgedragen (doorbetaald) aan de schuldeiser.

Figuur 6.5 Aantal inwoners met beslaglegging op de bijstandsuitkering in Zwolle

Bron: gemeente Zwolle

7 Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek

Als er sprake is van problematische schulden en deze schulden kunnen niet meer worden afgelost, kan er bij de schuldhulpverlening een schuldregeling aangevraagd worden. De schuldenlasten worden dan in kaart gebracht en met de schuldeisers wordt een regeling getroffen. Dit hoofdstuk is gebaseerd op de registraties van schulddienstverlening met betrekking tot de schuldregelingen.

7.1 Gemiddelde schuld

De gemiddelde schuld van mensen met een schuldregeling is tussen 2018 en 2020 flink gestegen (zie tabel 7.1). De gemiddelde schuld lag in 2018 nog onder het landelijk gemiddelde (€43.300) maar ligt in 2020 ruim boven het landelijk gemiddelde (€41.985)¹⁷. In 2019 was de gemiddelde schuld wel ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde (€43.513).

Dat het gemiddelde schuldbedrag in 2020 hoger is dan in de jaren ervoor komt mogelijk doordat de schulden van één of meer ondernemers zijn meegenomen. De schuldenlast van een ondernemer is vaak veel hoger dan de schuldenlast van een particulier (zie ook tabel 7.2).

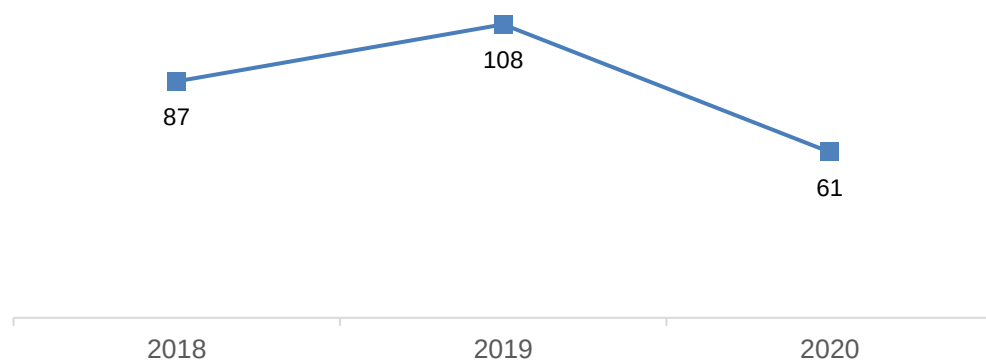
Tabel 7.1 Gemiddelde schuld

2018	2019	2020
€ 38.045	€ 45.794	€ 67.905

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 7.1 zien we dat er in 2020 minder schuldregelingen zijn geregistreerd dan in voorgaande jaren. Dit is tevens een mogelijke verklaring voor het feit dat de gemiddelde schuld in 2020 ruim boven het landelijk gemiddelde ligt. Immers, met een klein aantal drukken uitschieters zwaarder op het gemiddelde.

Figuur 7.1 Aantal schuldregelingen geregistreerd bij gemeente Zwolle

Bron: gemeente Zwolle

¹⁷ NVVK. Jaarverslag 2018 en 2020. [De cijfers - Jaarverslag 2020 \(nvvk.nl\)](https://www.nvvk.nl/de-cijfers-jaarverslag-2020)

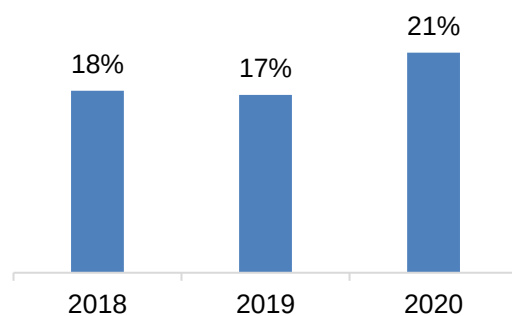
7.2

Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser

Bij een schuldregeling ontvangen alle schuldeisers een betalingsvoorstel. Hierbij wordt volgens vaste regels uitgerekend wat de mogelijke afbetaling van de schuld binnen 36 maanden is. Indien de schuldeisers akkoord gaan krijgen ze een deel van de schulden betaald binnen de 36 maanden en wordt de rest kwijtgescholden.

In 2020 is 21% van de schulden binnen geslaagde schuldregelingen, uitbetaald aan de schuldeisers (zie figuur 7.2). Dat is iets meer dan in de jaren ervoor.

Figuur 7.2 Percentage schulden uitbetaald aan schuldeisers van geslaagde regelingen

Bron: gemeente Zwolle

7.3

Typen schulden

Tabel 7.2 geeft het gemiddelde vorderingsbedrag per type schuld weer. We zien dat de gemiddelde schuld die uitstaat bij banken en kredietverstrekkers het hoogst is en dat dit type schulden ook relatief vaak voorkomt. Het gaat hier bijvoorbeeld om roodstanden bij banken (als ING en ABN AMRO), maar ook om leningen die niet meer terugbetaald kunnen worden bij kredietverstrekkers (als Kredietconcurrent en Santander). Verder zien we dat het gemiddeld bedrag aan bedrijfsschulden hoog is, maar dat dit type schulden relatief weinig voorkomt. Tot slot zien we dat schulden die uitstaan bij de overheid vaak voorkomen en ook gemiddeld hoog zijn.

Tabel 7.2 Type schuld en vorderingsbedragen*

Type schuld	Gemiddelde schuld	Frequentie
Leningen bij banken en kredietverstrekkers / roodstanden	€ 7.578	531
Bedrijfsschulden	€ 4.939	24
Rijksbelasting / bijstand / UWV	€ 3.172	601
Privé schulden & schulden bij familie en kennissen	€ 2.401	36
Openstaande vorderingen ivm vervallen termijnen aflossing studieschulden	€ 2.210	121
Woonlasten (huur)	€ 1.993	224
Incassobedrijven	€ 1.847	76
Boetes en fraudeschulden**	€ 1.475	86
Huishoudelijke lasten***	€ 1.037	1070
Zorgkosten- en ziektekostenverzekering	€ 966	908
Postorderbedrijven	€ 896	231
Boetes/justitie****	€ 884	39
Gemeentelijke belastingen / Toeslagen	€ 878	230
Telefoon	€ 767	378
Energie, gas en water	€ 615	497
* Het gaat hier om de vorderingsbedragen van alle actuele schuldregelingen in 2018-2021. ** Dit zijn voornamelijk openstaande boetes en fraudeschulden wegens onterecht ontvangen uitkering. *** Hieronder vallen bijvoorbeeld openstaande vorderingen bij televisie- en internetaanbieders, sportscholen, de NS, dierenartspraktijken etc. **** Dit zijn voornamelijk openstaande boetes voor overtredingen zoals te hard rijden.		

Bron: Gemeente Zwolle

7.4

Aantal schuldeisers

Tabel 7.3 geeft het gemiddeld aantal schuldeisers weer dat mensen hebben wanneer er een schuldregeling gestart wordt. Het gemiddeld aantal schuldeisers is tussen 2018 en 2020 nauwelijks veranderd. In Zwolle worden er iets minder schuldeisers geregistreerd dan landelijk (14 schuldeisers in 2020)¹⁸.

Tabel 7.3 Gemiddeld aantal schuldeisers

2018	2019	2020
10	10	9

Bron: Gemeente Zwolle

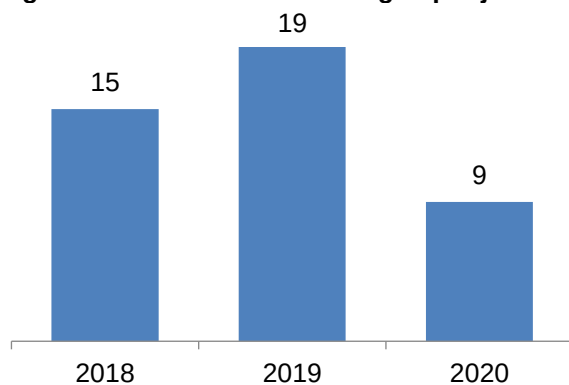
¹⁸ NVVK. Jaarverslag 2018 en 2020. [De cijfers - Jaarverslag 2020 \(nvvk.nl\)](https://www.nvvk.nl/de-cijfers-jaarverslag-2020)

7.5

Aantal crisisaanvragen

Een crisisaanvraag in het kader van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening heeft betrekking op een dreigende ontruiming en/of dreigende afsluiting van gas, elektra en/of water. In 2020 lag het aantal crisisaanvragen lager dan in voorgaande jaren (zie figuur 7.2). Zoals opgemerkt in paragraaf 6.4 zagen woningcorporaties ook minder betalingsachterstanden in 2020 en waren zij meer terughoudend met huisuitzettingen en afsluitingen. Mogelijk zijn mensen tijdens een crisis ook meer geneigd hun vaste laten te betalen en voor zekerheid te kiezen.

Figuur 7.2 Aantal crisisaanvragen per jaar

Bron: Gemeente Zwolle

8 Inwoners met financiële ondersteuning

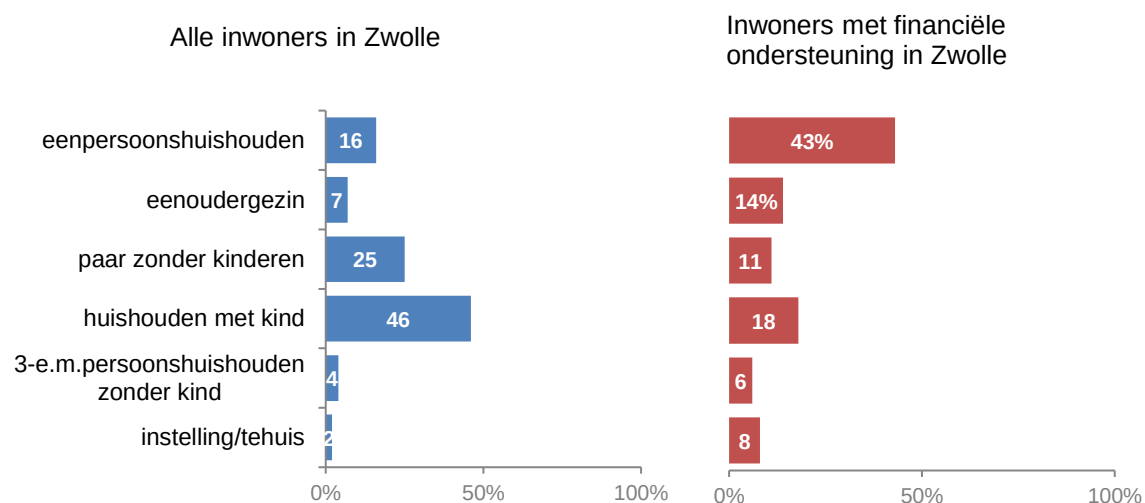
In 2020 werden er 502 inwoners met een financiële ondersteuningsbehoefte aangemeld en geholpen¹⁹. Zij ontvingen één of meerdere vormen van financiële ondersteuning via de gemeente Zwolle (zie hoofdstuk 9.3.1 voor informatie over de verschillende typen ondersteuning). In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste kenmerken van deze 502 inwoners.

8.1 Type huishouden

In figuur 8.1 geven we weer in welk type huishouden de inwoners met financiële ondersteuning voorkomen en vergelijken we deze groep inwoners met alle huishoudens in Zwolle.

De meeste inwoners met financiële ondersteuning behoren tot een eenpersoonshuishouden (43%), terwijl slechts 16% van de Zwollenaren een eenpersoonshuishouden is. Ook valt op dat inwoners met financiële ondersteuning minder vaak tot een huishouden met kind behoren in vergelijking met alle huishoudens: 18% en 46%, respectievelijk.

Figuur 8.1 Inwoners met financiële ondersteuning naar type huishouden, 2020

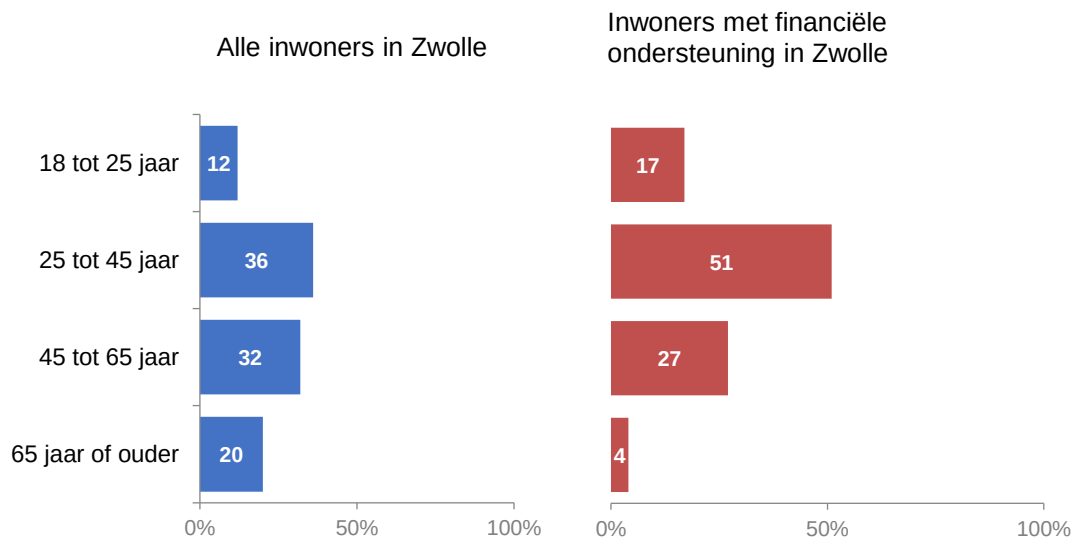
Bron: Gemeente Zwolle

8.2 Leeftijd

De meeste Zwolse inwoners met financiële ondersteuning zijn tussen de 25 en 45 jaar oud (51%). Deze leeftijdsgroep is oververtegenwoordigd. In figuur 8.2 zien we verder dat een klein deel (4%) van de mensen met financiële ondersteuning 65 jaar of ouder is. Tot slot zien we nog dat in vergelijking met alle inwoners in Zwolle een groter aandeel jongeren van 18 tot 25 jaar financiële ondersteuning ontvangt (12% versus 17%).

¹⁹ De aantallen komen door een andere wijze van selectie niet één op één overeen met de aantallen die worden genoemd in paragraaf 9.3.1.

Figuur 8.2 Inwoners met financiële ondersteuning naar leeftijdsgroepen, 2020

Bron: Gemeente Zwolle

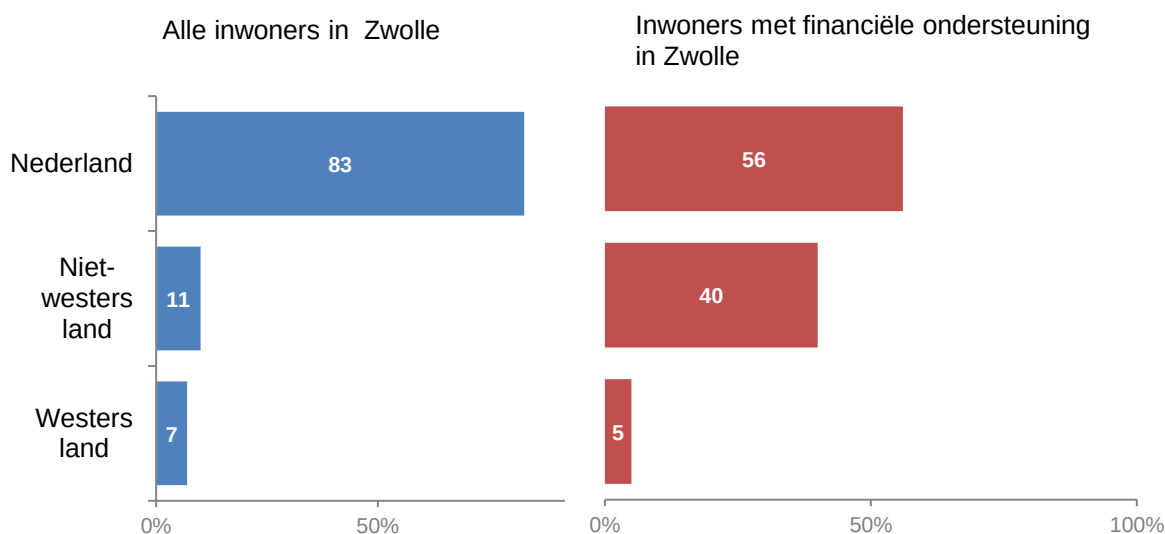
8.3

Herkomst

Het merendeel van de Zwolse inwoners met financiële ondersteuning is van Nederlandse afkomst (56%). Inwoners van niet-westerse afkomst (40%) zijn oververtegenwoordigd onder de inwoners met financiële ondersteuning (zie figuur 8.3).

Figuur 8.3 Inwoners met financiële ondersteuning naar herkomst, 2020

Bron: Gemeente Zwolle

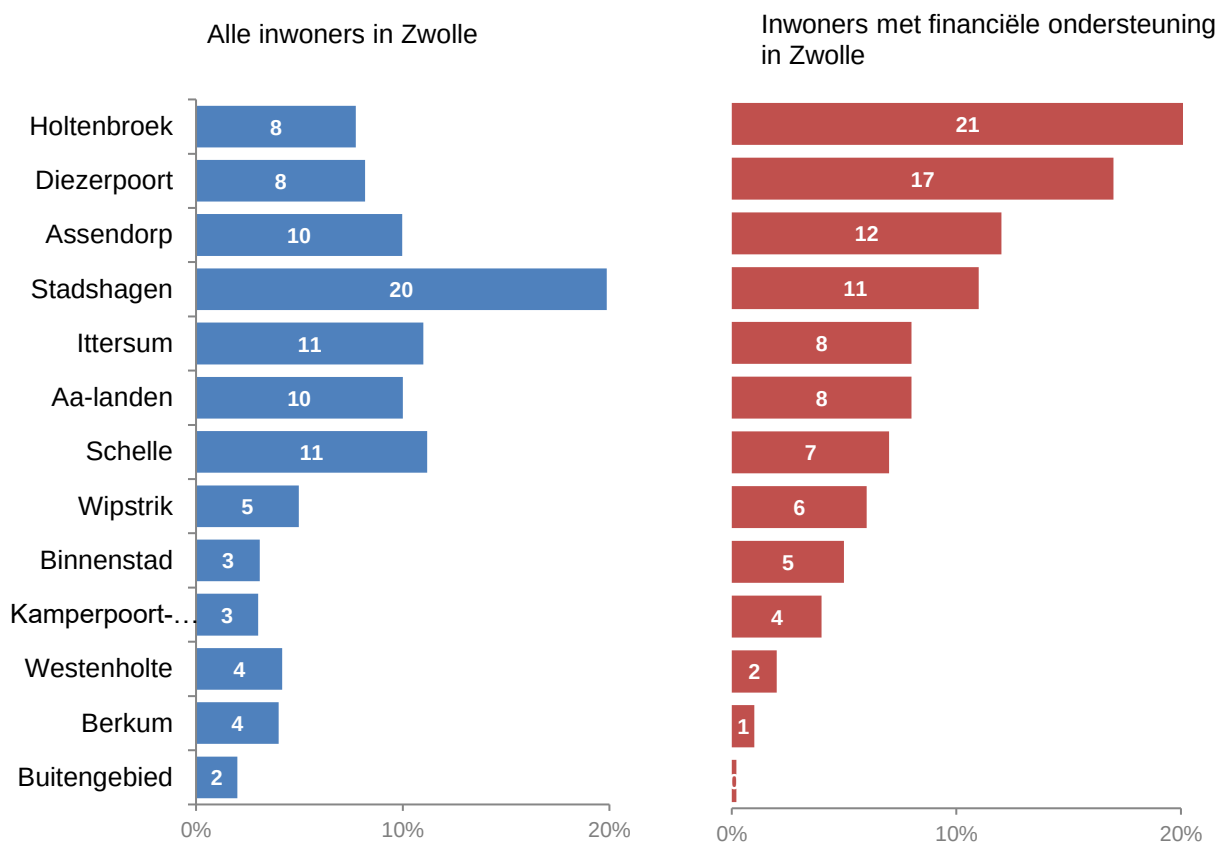

8.4

Wijk

De meeste inwoners met financiële ondersteuning wonen in de wijken Holtenbroek of Diezerpoort (38%). In figuur 8.4 zien we dat maar 16% van alle Zwolse inwoners in deze wijken woont. In Stadshagen wonen juist relatief weinig mensen met financiële ondersteuning (11% versus 20% in heel Zwolle).

Figuur 8.4 Inwoners met financiële ondersteuning naar wijken, 2020²⁰

Bron: Gemeente Zwolle

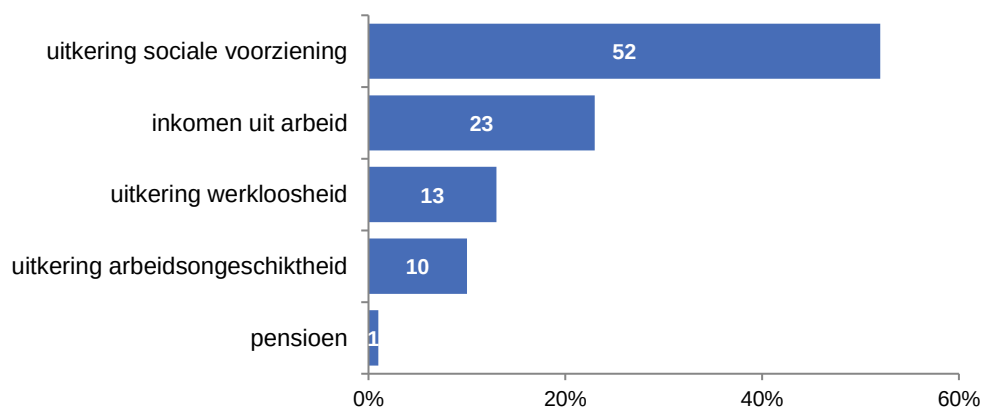
²⁰ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

8.5

Inkomensbron

Meer dan de helft van de inwoners met financiële ondersteuning (52%) heeft een uitkering sociale voorziening²¹ als voornaamste inkomensbron (zie figuur 8.5). Inkomen uit werk is de tweede grote categorie (23%) en 13% van de inwoners met financiële ondersteuning ontvangt een werkloosheidsuitkering.

Figuur 8.5 Inwoners met financiële ondersteuning naar inkomensbron, 2020

Bron: Gemeente Zwolle

²¹ De term "Uitkering sociale voorziening" wordt door het CBS gehanteerd voor uitkeringen op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

9 Bereik van ondersteuning bij geldproblemen in Zwolle

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van wat het bereik en het gebruik is van diverse vormen van ondersteuning die door gemeente Zwolle worden aangeboden aan mensen met vragen en/of een ondersteuningsbehoefte op het gebied van financiën. Allereerst wordt ingegaan op het bezoek aan de gemeentelijke websites die informatie bieden over het voorkomen en/of oplossen van geldproblemen. In paragraaf 9.2 wordt het bereik van de activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van geldproblemen, geschetst. Dit gaat bijvoorbeeld om ondersteuning die gericht is op het vergroten van de financiële redzaamheid van inwoners. Maar ook ondersteuning bij de administratie valt hieronder. In paragraaf 9.3 komt het bereik van de ondersteuning die gericht is op het helpen oplossen van geldproblemen, aan de orde.

9.1 Bereik gemeentelijke webpagina's

In de volgende paragrafen worden de bezoekersaantallen getoond van twee gemeentelijke webpagina's, te weten 'Geldproblemen voorkomen en oplossen'²² en 'Mijn geldzaken'. Op de eerste webpagina worden inwoners geïnformeerd over wat ze kunnen doen om geldproblemen te voorkomen of op te lossen. De tweede is een portaal voor inwoners die al ondersteuning krijgen in de vorm van budgetbeheer en/of schuldregeling.

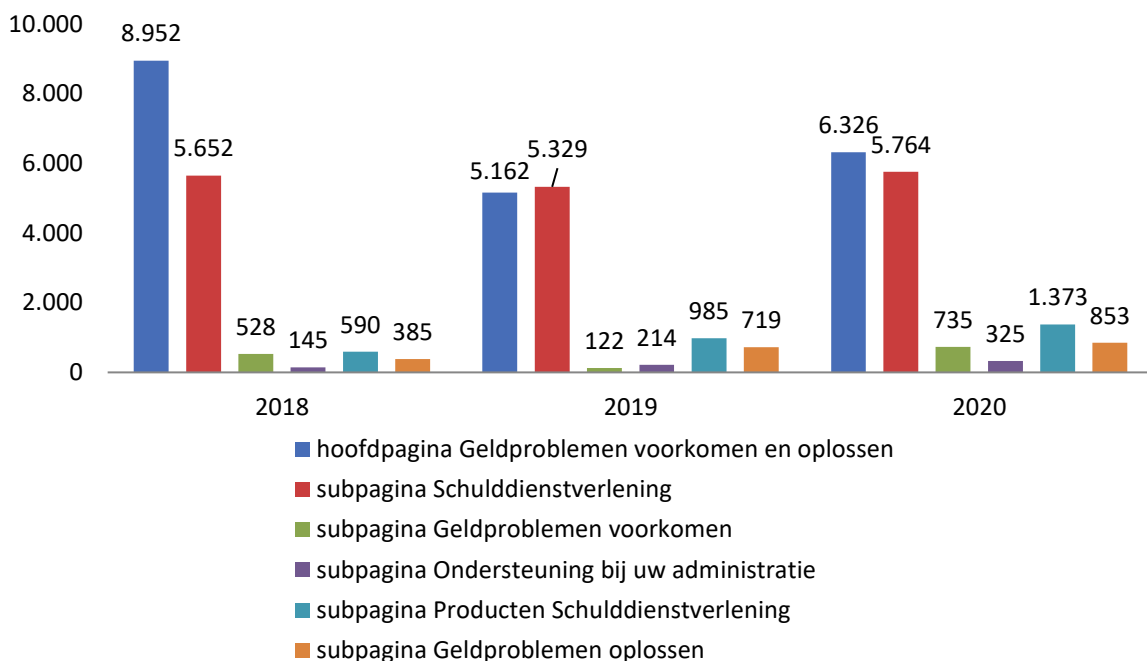
9.1.1 Bezoekers Geldproblemen voorkomen en oplossen

Op de webpagina 'Geldproblemen voorkomen en oplossen' is informatie te vinden over verschillende (financiële) voorzieningen, zoals hulp door het SWT, hulp in de thuisadministratie via de partner Op Orde, informatie over Beschermingsbewind en producten van de afdeling Schulddienstverlening.

In figuur 9.1 is te zien hoeveel unieke bezoekers de gemeentelijke website hebben bezocht per jaar. Vergeleken met 2019 zijn in 2020 de verschillende pagina's iets vaker bezocht. Net als in voorgaande jaren, wordt de subpagina Schulddienstverlening het meest bezocht.

²² <https://www.zwolle.nl/werken-en-leren/financi-le-problemen-voorkomen-en-oplossen>

Figuur 9.1 Unieke bezoekers webpagina Geldproblemen voorkomen en oplossen

Bron: gemeente Zwolle

9.1.2

Bezoekers Mijn Geldzaken

Inwoners die ondersteuning in de vorm van budgetbeheer en/of schuldregeling van de gemeente ontvangen, hebben toegang tot de pagina Mijn Geldzaken. Dit is een portaal waar je – na inloggen – je financiële gegevens kunt inzien en indien nodig kunt aanpassen. In tabel 9.1 is te zien dat het aantal bezoekers van de pagina Mijn Geldzaken elk jaar toeneemt. Dit terwijl het aantal inwoners met een schuldregeling is afgenomen en het aantal inwoners met budgetbeheer maar heel licht is gestegen. Een mogelijke verklaring voor het feit dat het aantal bezoekers van deze website groter is dan het aantal inwoners met budgetbeheer en/of een schuldregeling, is dat de website ook wordt bezocht door mensen die op zoek zijn naar informatie, zonder dat zij een account hebben waarmee ze kunnen inloggen.

Tabel 9.1 Unieke bezoekers gemeentelijke webpagina Mijn Geldzaken

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bezoekers	7.398	14.178	22.404	31.923	33.386	37.167

Bron: gemeente Zwolle

9.2

Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen

Volgens het Nibud is iemand financieel redzaam 'wanneer hij of zij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel korte als op lange termijn'. Hieronder gaan we in op de verschillende manieren van ondersteuning die

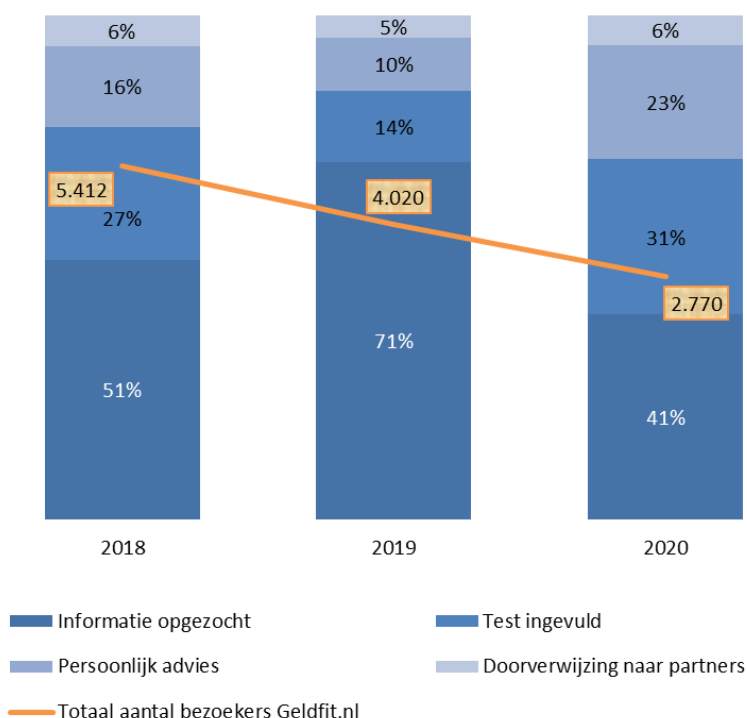
gemeente Zwolle aanbiedt ter bevordering van de financiële redzaamheid van haar inwoners.

9.2.1 Bezoekers Geldfit.nl

Eén van de partners van de afdeling Schulddienstverlening is [Geldfit.nl](https://geldfit.nl). Op de site van Geldfit, die sinds 2017 bestaat, kunnen mensen een test invullen om zicht te krijgen op hun financiële situatie. Hierna volgt een passend advies. Ook worden tips gegeven bij welke organisaties in de buurt hulp kan worden gezocht. De gemeentelijke webpagina Geldproblemen voorkomen en oplossen verwijst door naar de website van Geldfit. Het aantal inwoners dat de website van Geldfit bezoekt, kan een indicatie zijn voor het aandeel mensen dat (beginnende) financiële problemen heeft.

In figuur 9.2 is te zien dat het aantal unieke Zwolse bezoekers van de website van Geldfit afneemt, van 5.412 in 2018 naar 2.770 in 2020. Degenen die de website bezoeken, doen dit meestal om informatie op te zoeken (41%). Verder zien we dat in 2020 relatief vaak de site is bezocht om de test in te vullen en/of voor persoonlijk advies.

Figuur 9.2 Unieke Zwolse bezoekers van website Geldfit en type gebruik

Bron: Geldfit.nl

9.2.2 Gebruikers geldplannen NIBUD

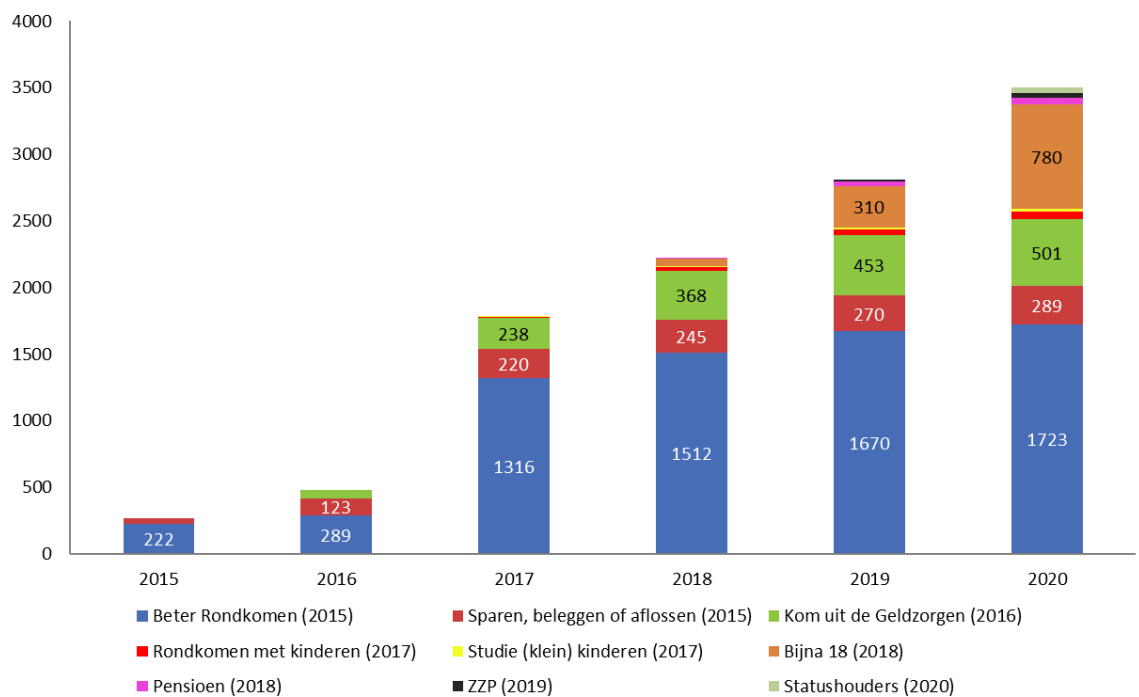
Het NIBUD (het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is het landelijk kenniscentrum voor informatie en voorlichting over geldzaken. Onder de vlag van

Startpunt Geldzaken²³ biedt NIBUD diverse Geldplannen aan als hulpmiddel voor huishoudens om de geldzaken in balans te krijgen en te houden. Mensen kunnen zelf met de geldplannen aan de slag of kunnen door hulpverleners worden begeleid. Waar dat nodig is, wordt in de geldplannen verwezen naar hulpverlenende instanties.

Het aantal geldplannen breidt nog volop uit. Het eerste geldplan “Beter rondkomen” werd gelanceerd in 2015 gelanceerd, het jongste geldplan “Statushouders” in 2020. Dit verklaart dat de gebruikersaantallen behoorlijk uiteen lopen.

In figuur 9.3 is het jaarlijks aantal gebruikers van de geldplannen uit Zwolle weergegeven. Hierin is goed te zien dat het gebruik van de geldplannen door Zwolse inwoners is toegenomen. In Zwolle wordt het geldplan “Beter rondkomen” het meest gebruikt. Het aantal gebruikers van het geldplan “Bijna 18” is meer dan verdubbeld.

Figuur 9.3 Aantal Zwolse gebruikers van geldplannen

Bron: NIBUD

9.2.3

Week van het Geld

De Week van het Geld is een jaarlijks terugkerende, nationale projectweek voor het onderwijs. In het basisonderwijs worden gedurende de week activiteiten georganiseerd, waaronder gastcolleges. Medewerkers van banken, verzekeraars en gemeenten staan dan voor de klas om met leerlingen - voornamelijk groepen 7 en 8 - hun kennis over geld te testen.

²³ Het Startpunt Geldzaken is een samenwerkingsverband van het Nibud, Vereniging Eigen Huis (VEH), de beleggersvereniging VEB en de Stichting Certificering FFP.

Normaal gesproken doet ongeveer een derde van de basisscholen in Zwolle mee aan de Week van het Geld. Vanwege de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande schoolsluitingen, zijn in 2020 alle activiteiten rond de Week van het Geld afgeblazen.

9.2.4 Vroegsignalering Vroeg eropaf

Vroeg eropaf is een project dat is gestart in 2019 in samenwerking met lokale en landelijke partijen. Het doel van dit project is hulp bieden in een zo vroeg mogelijk stadium en zo voorkomen dat inwoners financiële problemen krijgen of dat financiële problemen verergeren. Het wordt uitgevoerd door de sociale wijkteams. Zij zoeken contact met inwoners indien op één adres in één maand twee of meerdere meldingen van betalingsachterstanden binnen komen via woningcorporaties, zorgverzekeraars en energie- en waterbedrijven.

In de periode van november 2019 tot en met juli 2020 zijn op deze manier 57 signalen over inwoners met betalingsachterstanden opgepakt. In heel 2020 zijn 144 signalen opgepakt. Per 1 januari 2021 zijn gemeenten verplicht om alle signalen op te pakken. Dit zal betekenen dat het aantal signalen vanaf 2021 aanzienlijk hoger zal zijn. Ter indicatie: momenteel komen er gemiddeld 500 signalen per maand binnen bij de sociale wijkteams.

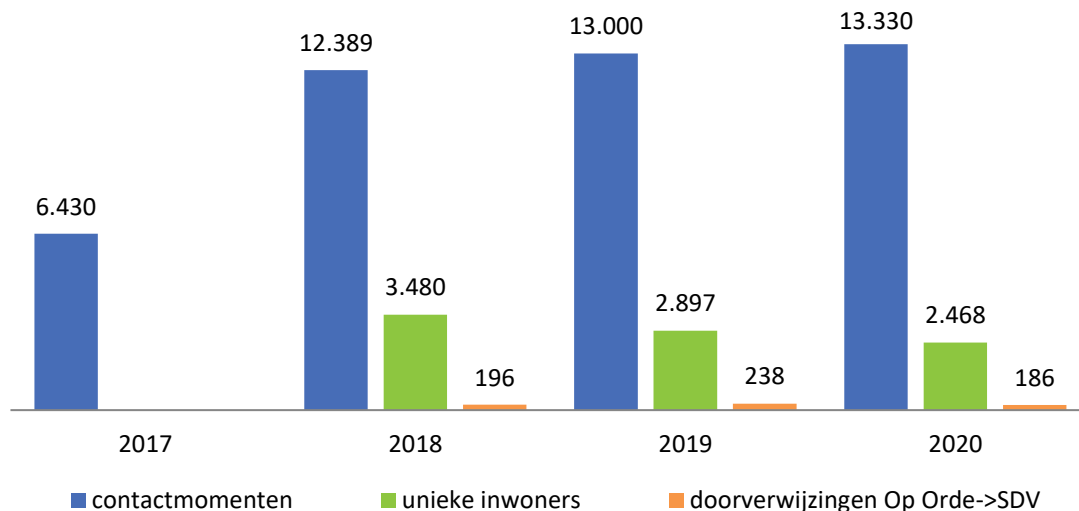
9.2.5 Bezoekers spreekuur Op Orde

Op Orde is een samenwerkingsverband tussen vier organisaties: De Kern, WIJZ, Humanitas en SchuldHulpMaatje. Inwoners kunnen met vragen over hun financiële situatie binnenlopen bij een spreekuur van Op Orde. Medewerkers van Op Orde adviseren inwoners over hun financiële situatie, helpen met het in orde brengen van hun administratie en adviseren bijvoorbeeld over de aanvraag van regelingen. Sinds eind 2017 houdt Op Orde spreekuren bij de sociale wijkteams. Dit betekent in de praktijk dat medewerkers van Op Orde elke ochtend aanwezig zijn in een ander wijkteam. Dit verklaart ook de forse toename van het *aantal contactmomenten* tussen 2017 en 2018 (zie figuur 9.4). Ook na 2018 neemt het aantal contactmomenten elk jaar iets toe: van 3,6 in 2018 naar 5,4 in 2020. Deze toename is waarschijnlijk een gevolg van de toegenomen complexiteit van de problematiek.

Het *aantal inwoners* waarmee de medewerkers van Op Orde contact hebben, neemt daarentegen elk jaar iets af. De afname van het aantal bezoekers in 2020 heeft mogelijk te maken met de coronapandemie en de daarmee gepaard gaande lockdowns.

Verder is in figuur 9.4 te zien dat in 2020 minder doorverwijzingen naar de afdeling Schulddienstverlening plaatsvonden dan in 2019.

Figuur 9.4 Contactmomenten en unieke bezoekers spreekuur Op Orde

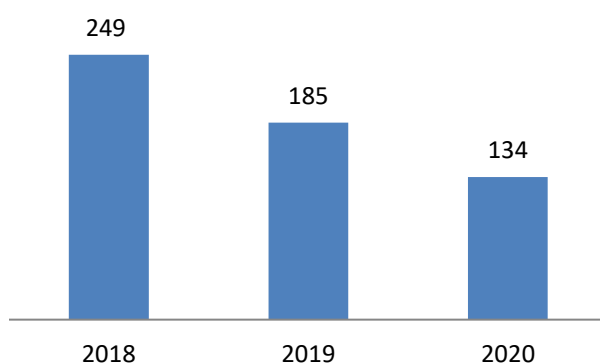
Bron: De Kern

9.2.6

Betalingsregelingen via Op Orde

Zoals eerder vermeld in deze monitor is Op Orde een voorportaal voor de gemeentelijke schulddienstverlening. De inzet van Op Orde is preventief: inwoners met (beginnende) schulden helpen zodat inzet van schulddienstverlening en/of budgetbeheer voorkomen kan worden. Er worden bijvoorbeeld betalingsregelingen getroffen met schuldeisers. In figuur 9.5 is te zien dat het aantal betalingsregelingen dat getroffen werd door Op Orde is afgenomen in de laatste jaren: van 249 in 2018 naar 134 in 2020. In paragraaf 9.2.5 zagen we dat ook het aantal inwoners dat aanklopt bij Op Orde wat is afgenomen, evenals het aantal doorverwijzingen naar de schulddienstverlening.

Figuur 9.5 Aantal betalingsregelingen getroffen door Op Orde

Bron: De Kern

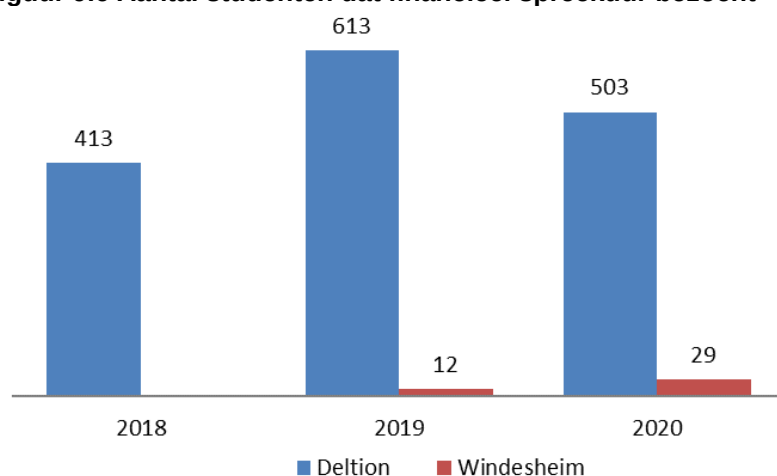
9.2.7

Financieel Spreekuur studenten MBO/HBO

Tijdens het financieel spreekuur kunnen jongeren op school hulp vragen als zij financiële problemen of vragen hebben. Het Deltion College heeft sinds 2018 een financieel spreekuur in samenwerking met De Kern. Op Hogeschool Windesheim is het spreekuur in 2019 gestart. Aanvankelijk ook in samenwerking met De Kern, maar inmiddels heeft de hogeschool een financieel spreekuur in eigen beheer.

Ook bij Hogeschool Viaa is er een financieel spreekuur, waarbij wordt samengewerkt met SchuldHulpMaatje. Over het aantal bezoekers van dit spreekuur zijn geen cijfers. In figuur 9.6 is te zien dat in 2020 minder studenten van het Deltion College het financieel spreekuur hebben bezocht dan in 2019. Ook het aantal contactmomenten is afgenomen: van 3.207 in 2019 naar 2.900 in 2020. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de schoolsluitingen in 2020. Studenten van Hogeschool Windesheim lijken het financieel spreekuur beter te vinden: in 2020 hebben juist meer studenten het financieel spreekuur bezocht dan in 2019.

Figuur 9.6 Aantal studenten dat financieel spreekuur bezocht

Bron: De Kern Zwolle en Schuldhulpmaatje Zwolle

9.3

Bereik ondersteuning bij geldproblemen

Gemeente Zwolle heeft verschillende typen ondersteuning voor mensen met financiële problemen. Het type ondersteuning dat wordt ingezet, is afhankelijk van de situatie van de inwoner. Vaak worden meerdere typen ondersteuning ingezet om de financiële problemen op te lossen.

In deze paragraaf wordt een beeld gegeven van het gebruik van de verschillende soorten ondersteuning die geboden wordt aan mensen met geldproblemen.

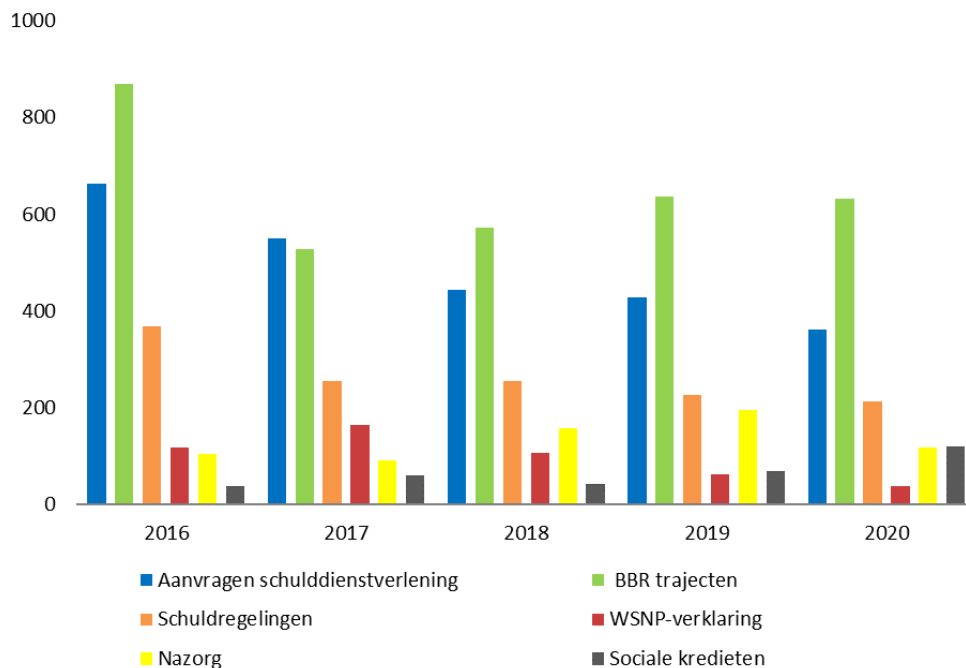
9.3.1

Gemeentelijke ondersteuning bij schulden

Sinds 2019 verloopt een aanvraag voor schulddienstverlening via de Sociaal Raadslieden/SWT. Daar wordt eerst beoordeeld of schulddienstverlening nodig is of dat een lichtere vorm van ondersteuning volstaat. Indien specialistische ondersteuning nodig blijkt, worden inwoners ook ondersteund bij het indienen van een aanvraag. Door deze werkwijze zijn de aanvragen nu nagenoeg altijd compleet.

In figuur 9.7 is te zien dat het aantal aanvragen voor schulddienstverlening elk jaar daalt. Ook het aantal schuldregelingen daalt licht. De inzet van budgetbeheer (BBR) was in 2020 ongeveer gelijk aan het jaar ervoor.

Figuur 9.7 Aantal Zwolse inwoners met gemeentelijke ondersteuning bij schulden*

* De Zwolse afdeling Schulddienstverlening voert ook voor een aantal regiogemeenten schuldregelingen en budgetbeheer uit. Het is niet mogelijk om bij de gegevens over de aanvragen voor schulddienstverlening, schuldregelingen en budgetbeheer onderscheid te maken tussen inwoners van Zwolle en van de regio. De verwachting is dat het geschetste beeld representatief beeld is voor de Zwolse inwoners.

Bron: gemeente Zwolle

9.3.2

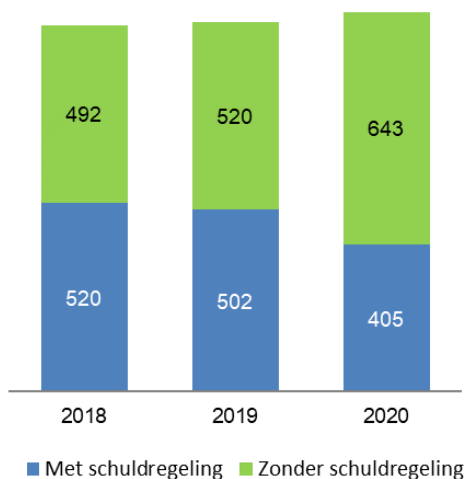
Budgetbeheer

Inwoners die schulddienstverlening aanvragen, kunnen budgetbeheer ontvangen. Dit betekent dat de gemeente Zwolle het inkomen en de uitgaven van deze inwoners beheert.

In figuur 9.8 is te zien dat het aantal inwoners dat budgetbeheer ontvangt, iets is toegenomen de laatste jaren: van 1.012 in 2018 naar 1.048 in 2020.

Het aandeel inwoners met budgetbeheer, maar zonder schuldregeling is toegenomen. In deze gevallen kan het zijn dat de schuldregeling is afgerond maar dat ondersteuning met budgetbeheer nog gewenst is. Ook wordt budgetbeheer weleens preventief ingezet, bijvoorbeeld ter ondersteuning van dak- en thuislozen of statushouders.

Figuur 9.8 Inwoners met budgetbeheer, met of zonder schuldregeling*

* De Zwolse afdeling Schulddienstverlening voert ook voor een aantal regiogemeenten schuldregelingen en budgetbeheer uit. Het is niet mogelijk om bij de gegevens over het budgetbeheer onderscheid te maken tussen inwoners van Zwolle en van de regio. De verwachting is dat het geschetste beeld representatief beeld is voor de Zwolse inwoners.

Bron: gemeente Zwolle

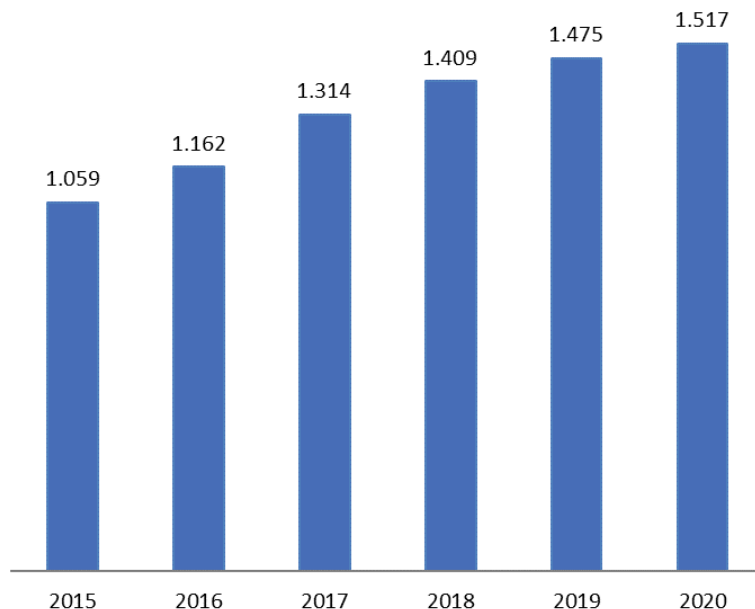
9.3.3

Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Indien er sprake is van beschermingsbewind bij een inwoner met een laag inkomen (tot 120% van het sociaal minimum), kan deze inwoner bijzondere bijstand ontvangen voor de kosten van de beschermingsbevindvoering (zie paragraaf 4.2 voor de cijfers over het gebruik van Bijzondere bijstand).

In figuur 9.9 is te zien dat het aantal inwoners dat in Zwolle bijzondere bijstand ontvangt om de kosten voor het beschermingsbewind te betalen, elk jaar stijgt. Al vlakt deze groei wel af: van 13% tussen 2016 en 2017 naar 3% tussen 2019 en 2020.

Figuur 9.9 Aantal mensen in Zwolle met bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Bron: gemeente Zwolle

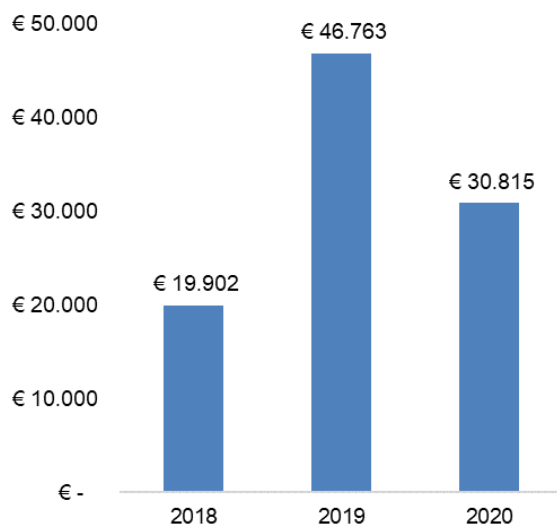
9.3.4

Bedrag van verstrekte sociale kredieten

Mensen die een inkomen hebben tot 130% van het sociaal minimum hebben en geen geld bij een bank kunnen lenen, kunnen in aanmerking komen voor een sociale lening via de gemeente. Zo'n sociale lening is bedoeld voor wat grotere, eenmalige uitgaven die echt noodzakelijk zijn. Het bedrag van een lening is onder andere afhankelijk van het inkomen van de aanvrager en ligt tussen € 250 en € 5.000.

In 2020 heeft de afdeling Schuldienstverlening ongeveer € 31.000 aan sociale leningen verstrekt (zie figuur 9.10). Dit is aanzienlijk minder dan in 2019.

Figuur 9.10 Totaalbedrag van verstrekte sociale kredieten

Bron: gemeente Zwolle

9.3.5 Jongeren geholpen met Perspectieffonds

Problematische schulden op jonge leeftijd gaan gepaard met allerlei risico's, onder andere op het gebied van opleiding, werk en gezondheid. Daarmee gaan maatschappelijke kosten gepaard. Daarom hebben de gemeente Zwolle en Schulhulpmaatje samen het Jongeren Perspectieffonds opgericht. Het doel van dit fonds is om een vorm van schuldregeling te kunnen bieden aan jongeren die niet in aanmerking komen voor of niet in beeld zijn bij schuldhelpverlening. Om in aanmerking te kunnen komen voor het fonds, mag het schuldbedrag maximaal 5.000 euro zijn

In 2020 zijn 28 jongeren aangemeld bij het Perspectieffonds. Bij 11 jongeren is een oplossing voor de beginnende schulden gevonden met een krediet uit het Perspectieffonds (zie tabel 9.2). De overige jongeren hebben ook ondersteuning gekregen en krijgen mogelijk later in het traject alsnog een lening vanuit het fonds. In 2018 en 2019 waren 27 jongeren aangemeld bij het Perspectieffonds waarvan er 17 geholpen zijn met een krediet uit het Perspectieffonds. Inwoners kunnen overigens altijd een beroep doen op het Perspectieffonds, ook als het budgetplafond bereikt is²⁴.

Tabel 9.2 Aanmeldingen en trajecten Jongeren Perspectieffonds

	2018 en 2019	2020
aantal jongeren aangemeld	27	28
aantal jongeren geholpen (in traject)	17	11

9.4 Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten

Met een snelle afhandeling van de aanvragen voor de schulddienstverlening wordt er eerder duidelijkheid en zekerheid voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser geboden.

Net als in 2019, werden in 2020 nagenoeg alle intakes (99%) binnen de normtijd (28 dagen) afgehandeld. In tabel 9.3 is te zien dat de gemiddelde doorlooptijd met drie dagen is verkort naar 25 dagen.

In 2020 werden alle aanvragen schulddienstverlening binnen de normtijd (90 dagen) afgehandeld. Dit was ook zo in 2019. Gemiddeld duurde de afhandeling 28 dagen. De gemiddelde doorlooptijd van een crisisinterventie is 3 dagen, wat overeenkomt met de normtijd.

Tabel 9.3 Doorlooptijden schulddienstverlening

	Norm in dagen	Gemiddelde doorlooptijd in dagen		
		2018	2019	2020
Wachttijd van aanmelding tot intake SDV	28	28	28	25
Aanvraag Schulddienstverlening	90	34	28	28
Crisisinterventie	3	2	3	3

Bron: gemeente Zwolle

²⁴ Hierbij is toezegging tijdens het debat op 02-11-2020 van de wethouder Klaas Sloots aan de raad afgedaan. Het betrof een toezegging dat het Perspectieffonds altijd beschikbaar is, ook na bereik budgetplafond.

Bijlage 1 Gebruikte databronnen

Voor de Armoede en Schulden Monitor is gebruik gemaakt van de volgende databronnen:

- De gegevens over de minima in Zwolle komen uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit onderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd en heeft als doel 'Een beeld geven van de samenstelling en verdeling van het inkomen en vermogen van personen en huishoudens in Nederland'.
De cijfers van 2018 en de voorlopige cijfers van 2019 zijn in december 2020 op gemeenteniveau beschikbaar gekomen.
In 2017 heeft het CBS de inkomensstatistiek herzien en voor de jaren vanaf 2011 opnieuw berekend. Sinds 2018 gebruiken we deze herziene cijfers in de Armoede- en schuldenmonitor. Deze herziene cijfers zijn niet vergelijkbaar met de oude reeks uit het Regionaal Inkomensonderzoek, die zijn gebruikt in de edities van de Armoedemonitor t/m 2017.
- De gegevens over het gebruik van de minimaregelingen zijn afkomstig uit gemeentelijke registraties en uit registraties van partnerorganisaties.
- De gegevens over schulden zijn afkomstig uit de gemeentelijke registraties en uit registraties van de partnerorganisaties. Voor het schuldenaarsprofiel hebben we de gegevens van de schuldenaren verrijkt met achtergrondkenmerken uit het bevolkingsregister (BRP/peildatum 31-12-2020). De gegevens uit de jaren 2018, 2019 en 2020 worden gepresenteerd. Trends en ontwikkelingen uit voorgaande jaren worden weergegeven indien data uit eerdere jaren beschikbaar is.

Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst

Aanvraag schulddienstverlening

Dit betreft een aanvraag om toegelaten te worden tot de schulddienstverlening conform de Wet Gemeentelijke Schulddienstverlening. Een aanvraag leidt tot een plan van aanpak waarbij afhankelijk van de situatie één of meer diensten kunnen worden aangeboden.

Beschermingsbewindvoeringskosten

Beschermingsbewindvoeringskosten zijn kosten die gemaakt moeten worden wanneer iemand een financieel bewindvoerder heeft. Dat wil zeggen dat deze persoon niet zijn eigen geldzaken regelt.

Budgetbeheer trajecten (BBR)

Bij Budgetbeheer worden betalingen uitgevoerd namens de klant volgens een van te voren met de klant afgesproken budgetplan. De ondersteuningsbehoefte bepaalt de intensiteit en de duur van het Budgetbeheer waardoor er verschillende trajecten bestaan.

Categorieën instroom en uitstroom bijstand

Voor instroom en uitstroom heeft CBS standaard categorieën vastgesteld. Deze worden gebruikt in de registraties bij de gemeenten, ook in Zwolle.

Enkele categorieën die het CBS gebruikt, zijn echter geen uitstroom vanuit het oogpunt van de gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor de CBS categorieën 'andere tenaamstelling' en 'overstap naar andere bijstandsuitkering'. Deze categorieën zijn daarom niet meegenomen in de telling (zie tabel B.2). Daarnaast zijn sommige categorieën samengevoegd (zie tabellen B.1 en B.2).

Tabel B.1 Reden instroom

CBS code	CBS categorie instroom	Categorie instroom Zwolle voor Armoedemonitor
1	Beëindiging studie	Beëindiging studie
2	Beëindiging huwelijk/relatie	Beëindiging huwelijk/relatie
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Wegvallen werk inkomsten
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Wegvallen werk inkomsten
14	Uitkering werkloosheid	Wegvallen WW-uitkering
15	Uitk. arbeidsongeschiktheid	Overige redenen instroom
17	Alimentatie	Overige redenen instroom
19	Andere inkomsten	Wegvallen overige inkomsten
30	Ingeteerd op het vermogen	Wegvallen overige inkomsten
31	Bereiken 21 jarige leeftijd	Niet bij instroom meegenomen
32	Beëindiging detentie	Overige redenen instroom
33	Beëindiging verblijf buiten Nederland	Verhuizing naar Zwolle
34	Beëindiging verblijf zorginstelling	Overige redenen instroom
35	Beëindigen andere bijstandsuitkering	Niet bij instroom meegenomen
40	Oorzaak bij partner	Overige redenen instroom
41	Wijziging bijstandsnorm	Niet bij instroom meegenomen

CBS code	CBS categorie instroom	Categorie instroom Zwolle voor Armoedemonitor
42	Herkomst andere Gemeente	Verhuizing naar Zwolle
43	Overgang WIJ => WWB 2012	Niet bij instroom meegenomen
99	Niet van toepassing	Overige redenen instroom

Tabel B.2 Reden uitstroom

CBS code	CBS categorie uitstroom	Categorie uitstroom Zwolle voor Armoedemonitor
1	Aanvang studie	Aanvang studie
2	Aangaan relaties	Aangaan relatie
3	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
4	Overlijden	Overlijden
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Werk
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Overige redenen uitstroom
14	Uitkering werkloosheid	Overige redenen uitstroom
15	Uitk. ziekte/arbeidsongescht.	Overige redenen uitstroom
17	Alimentatie	Overige redenen uitstroom
19	Ander inkomen	Overige redenen uitstroom
22	Zelfst.beroep of bedrijf/Uit KunstenaarSchap	Werk
31	Geen inlichtingen	Geen contact
32	Verhuizing andere gemeente	Verhuizing uit Zwolle
33	Verhuizing naar buitenland	Verhuizing uit Zwolle
34	Niet versch.op herh.oproep inlichtingenplicht	Geen contact
35	Niet versch.op herh.oproep reïntegratiegesprek	Geen contact
90	Andere tenaamstelling uitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
91	Detentie	Overige redenen uitstroom
92	Verkrijgen vermogen	Overige redenen uitstroom
93	Te lang op vakantie	Geen contact
94	Overgang naar andere bijstandsuitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
97	Oorzaak bij partner	Overige redenen uitstroom

Hoofdkostwinner

Het CBS definieert een hoofdkostwinner als de persoon binnen een huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. In beginsel is dit een alleenstaande, één van de paarleden, of een ouder in een gezin. In complexere huishoudenssamenstellingen zoals inwonende ouders kan ook een ander persoon als hoofdkostwinner worden aangewezen. Indien er meer personen (of paren) in aanmerking komen, dan wordt de persoon (paar) met het hoogste persoonlijke inkomen aangewezen. In afwijking van voorgaande wordt voor huishoudens met winst en geen substantiële andere inkomsten de persoon (paar) met de hoogste winst aangewezen. Indien zowel paarleden als andere personen in aanmerking komen, dan wordt voor paarleden het inkomen op paarniveau samengegeld.

Langdurige minimahuishoudens

Huishoudens die al minimaal 4 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum ontvangen.

Minimahuishoudens

Huishoudens met minimaal 1 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.

Nazorg

Nazorg wordt aangeboden na het traject van een schuldregeling, om te voorkomen dat opnieuw problemen gaan ontstaan. De consulent van schulddienstverlening spreekt met de klant om zijn of haar situatie te bekijken. Eventueel kan er ondersteuning aangeboden worden door een vrijwilliger of via een schuldhulpmaatje.

Schuldregeling

Een schuldregeling bestaat uit een schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Beide instrumenten hebben tot doel om een akkoord te bereiken met de schuldeisers over een gedeeltelijke aflossing van de schuld tegen finale kwijting van het restant.

Sociaal minimum

In tabel B.3 staan de bedragen horende bij het sociaal minimum van vier huishoudtypen (100%) en de bedragen horende bij de armoedegrenzen 110% en 130% van dit sociaal minimum. De bedragen worden jaarlijks per huishoudtype vastgesteld.

Tabel B.3 Armoedegrenzen per huishoudtype per 1 januari 2020, netto inkomen per maand

Huishoudtype	100%*	110%	130%
Alleenstaande	€ 1.000	€ 1.100	€ 1.430
Alleenstaande ouder	€ 1.000	€ 1.100	€ 1.430
Echtpaar/ Samenwonenden	€ 1.428	€ 1.571	€ 2.042
Echtpaar/ Samenwonenden met kinderen**	€ 1.428	€ 1.571	€ 2.042

*Bijstandsnormen exclusief 5% vakantietoeslag. Deze normen gelden voor de leeftijd van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd, waarbij geen verlaging op de uitkering wordt toegepast in verband met een woonvoordeel, zoals de kostendelersnorm of het ontbreken van woonlasten.

**Voor de kosten van kinderen ontvangt het huishouden toeslagen via de belastingdienst en SVB.

Sociale kredieten

Een lening welke verstrekt kan worden voor het volledig herfinancieren van een aantal kleinere schulden of i.v.m. noodzakelijke uitgaven terwijl een lening bij een gewone bank niet mogelijk is.

Uitkering sociale voorziening

Deze term wordt door het CBS gehanteerd. Uitkeringen die hieronder vallen, zijn: uitkering op grond van Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

WSNP verklaring

Wanneer het niet is gelukt om een (minnelijke) schuldregeling tot stand te brengen, dan geeft de gemeente een verklaring af waarmee de inwoner een beroep kan doen op de wettelijke schuldsanering.

Zwolse armoedegrens

Minimahuishoudens, chronisch zieken en gehandicapten met een inkomen van minder dan 110% van het sociaal minimum, en mensen die vanwege een schuldregeling alleen het vrij te laten bedrag van hun inkomen overhouden ter besteding.

Bijlage 3 Tabellen minimahuishoudens

Tabel B.4 Minimahuishoudens in Zwolle en Nederland (%)

Minimahuishoudens (%)						
	Zwolle			Nederland		
	2014	2016	2018	2014	2016	2018
<i>type huishouden</i>						
eenpersoonshuishouden	19,8	21,1	21,0	20,5	20,8	20,1
paar zonder kinderen	3,9	3,9	3,9	4,2	4,2	4,2
paar met kinderen	3,1	2,7	2,7	3,5	3,3	2,9
eenoudergezin	29,5	24,0	20,5	27,2	21,5	19,1
overig huishouden	7,9	8,3	8,6	8,2	7,9	6,4
<i>leeftijd hoofdkostwinner</i>						
tot 25 jaar	20,5	21,3	19,5	21,4	18,8	16,7
25 tot 45 jaar	10,9	10,8	10,7	11,5	10,9	10,1
45 tot 65 jaar	10,0	10,7	10,5	9,8	9,8	9,6
65 jaar of ouder	11,6	11,6	11,6	12,1	12,2	11,9
<i>inkomensbron</i>						
werknemer	2,8	2,0	1,7	2,8	2,0	1,8
zelfstandige	10,7	8,8	7,9	10,4	8,8	7,4
uitkering sociale voorziening	75,5	79,4	81,2	78,9	80,4	81,3
uitkering werkloosheid	17,0	20,9	19,1	19,4	17,5	16,2
uitkering arbeidsongeschiktheid	25,3	25,8	23,7	23,5	22,8	22,6
pensioen	11,4	11,6	11,7	12,2	12,6	12,4
<i>kinderen in minimahh</i>						
totaal	8,6	7,8	7,4	9,5	8,8	8,2
totaal minimahuishoudens	11,1	11,3	11,2	11,2	11,0	10,6

Bron: CBS Integraal inkomens- en vermogensonderzoek (IIV)

Tabel B.5 Langdurige minimahuishoudens in Zwolle en Nederland (%)

Langdurige minimahuishoudens (%)						
	Zwolle			Nederland		
	2014	2016	2018	2014	2016	2018
<i>type huishouden</i>						
eenpersoonshuishouden	10,1	11,2	12,5	11,0	12,0	12,6
paar zonder kinderen	1,9	2,0	2,1	1,9	2,0	2,1
paar met kinderen	1,1	1,2	1,2	1,1	1,2	1,1
eenoudergezin	13,9	12,4	10,8	11,4	10,2	9,8
overig huishouden	2,2	3,2	3,7	2,2	2,2	2,1
<i>leeftijd hoofdkostwinner</i>						
tot 25 jaar	0,6	0,9	2,0	1,4	1,5	1,5
25 tot 45 jaar	4,3	4,7	5,1	4,1	4,5	4,6
45 tot 65 jaar	5,1	5,7	6,2	4,8	5,1	5,3
65 jaar of ouder	7,4	7,8	8,1	7,7	7,9	8,1
<i>inkomensbron</i>						
werknemer	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
zelfstandige	2,3	2,0	2,0	2,1	1,9	1,7
uitkering sociale voorziening	45,7	48,9	54,5	47,9	51,3	56,2
uitkering werkloosheid	1,5	1,9	1,7	2,0	2,1	1,8
uitkering arbeidsongeschiktheid	13,7	14,8	13,9	11,3	12,0	12,2
pensioen	7,2	7,5	7,9	7,5	7,9	8,2
<i>kinderen in minimahh</i>						
totaal	3,7	3,7	3,7	3,9	4,0	3,9
totaal minimahuishoudens	5,2	5,7	6,2	5,3	5,7	5,9

Bron: CBS Integraal inkomens- en vermogensonderzoek (IIV)

Bijlage 4 Tabellen bijstand

Tabel B.6 Bijstandsuitkeringen op 1 januari van het betreffende jaar, naar soort en duur

Aantal uitkeringen		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
soort	Bijstand (Participatiewet)	2.757	2.914	3.155	3.337	3.489	3.535	3.454	3.393	3.630
	IOAW/IOAZ	103	127	150	189	225	232	222	218	193
duur										
uitkering	< 0,5 jaar	459	451	473	527	455	359	358	350	431
	0,5 tot 1 jaar	284	367	390	388	398	396	306	275	348
	1 tot 3 jaar	815	833	892	978	1.049	1.043	963	864	847
	> 3 jaar	1.302	1.390	1.550	1.633	1.812	1.969	2.049	2.122	2.197
Totaal		2.860	3.041	3.305	3.526	3.714	3.767	3.676	3.611	3.823
% > 3 jaar		46%	46%	47%	46%	49%	52%	56%	59%	57%

Tabel B.7 Reden instroom bijstand

Reden instroom	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Wegvallen overige inkomsten	158	210	251	296	288	272	203	258
Wegvallen werk inkomsten	312	280	234	184	179	174	171	225
Wegvallen WW-uitkering	269	279	252	221	135	107	108	159
Verhuizing naar Zwolle	165	142	157	159	121	120	125	129
Beëindiging studie	108	131	136	134	136	98	101	98
Beëindiging huwelijk/relatie	117	127	105	88	73	66	48	52
Overige redenen instroom	78	85	77	60	63	46	52	68
Totaal	1.207	1.254	1.212	1.142	995	883	808	989

Tabel B.8 Reden uitstroom bijstand

Reden uitstroom	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Werk	390	397	363	400	430	409	365	308
Verhuizing uit Zwolle	194	176	211	179	166	144	122	163
Geen contact	104	91	105	118	126	122	81	89
AOW-gerechtigde leeftijd	49	42	68	41	36	79	57	87
Aanvang studie	53	67	65	71	68	63	84	76
Overlijden	25	16	18	19	24	20	32	33
Aangaan relatie	53	66	48	29	25	38	22	25
Overige redenen uitstroom	139	136	79	67	82	88	100	91
Totaal	1.007	991	957	924	957	963	863	872

Tabel B.9 Leeftijd bij instroom bijstand

Leeftijdscategorie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
tot 27 jaar	347	380	383	400	399	318	327	412
27 tot 35 jaar	325	335	315	264	183	166	169	215
35 tot 45 jaar	267	237	208	168	165	152	109	171
45 tot 55 jaar	157	182	186	185	127	142	101	97
55 jaar en ouder	111	120	120	125	121	105	102	94
leeftijd onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.207	1.254	1.212	1.142	995	883	808	989

Tabel B.10 Leeftijd bij uitstroom bijstand

Leeftijdscategorie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
tot 27 jaar	268	271	256	235	298	261	268	285
27 tot 35 jaar	286	258	247	244	201	208	177	179
35 tot 45 jaar	206	199	169	186	169	172	145	129
45 tot 55 jaar	120	135	148	140	156	144	113	101
55 jaar en ouder	127	128	137	119	133	178	160	178
leeftijd onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.007	991	957	924	957	963	863	872